

UCG
Univerzitet Crne Gore

BILTEN

ISSN 1800-5101

Univerziteta Crne Gore

<http://www.ucg.ac.me>

Univerzitet Crne Gore
Cetinjska br. 2

Broj : 627
Godina : 2024.
Podgorica, 11. decembar 2024.

Broj primjeraka : 50

REFERAT

Za izbor u akademsko zvanje za oblast: **Vajarstvo** na Fakultetu likovnih umjetnosti Univerziteta Crne Gore.

Konkurs je objavljen na sajtu ZZZCG (www.zzzcg.me) broj prijave 202062400206 od 17.06.2024. godine kao i na sajtu Univerziteta Crne Gore (www.ucg.me). Na raspisani Konkurs javio se kandidat **MR ŽELJKO RELJIĆ**.

BIOGRAFIJA

Rođen sam 01.09.1976. u Bazelu (Švajcarska) . Fakultet likovnih umjetnosti na Cetinju (studijski program Vajarstvo) upisao sam 1997 godine. Diplomirao sam 2002. u klasi prof. Pavla Pejovića sa prosječnom ocjenom 9,1.

Magistarske studije sam upisao 2003. god. na istom fakultetu u klasi profesora Milivoja Babovića. Magistarski rad na temu: *Figuralna forma kao simbolička prostorna predstava* sam odbranio 2007. godine.

2015. godine sam upisao doktorske studije na Univerzitetu umjetnosti u Beogradu, Fakultet likovnih umjetnosti.

Do sada sam imao 16 samostalnih izložbi i više od 170 kolektivnih izložbi u zemlji i inostranstvu.

NAGRADE

- 2019 - Nagrada *Drago Đurović* za skulpturu, *Crnogorska savremena skulptura*, Umjetnička kolonija, Danilovgrad (internacionalni žiri)
- 2018 – Nagrada 4. Međunarodnog bijenala akta „Marko Gregović“, Spomen dom „Crvena komuna“, Petrovac
- 2018 – III nagrada 51. Hercegovačkog zimskog salona, Muzej *Mirko Komnenović, galerija Josip Bepo Benković*, Herceg Novi
- 2015 – Nagrada za skulpturu, Crnogorski likovni salon „13. Novembar“, galerija *Miodrag Dado Đurić*, Cetinje
- 2013 – Nagrada za skulpturu Udruženja likovnih umjetnika Crne Gore, *ULUCG*, Podgorica
- 2011 - Prva nagradana na konkursu Ministarstva za zaštitu manjinskih i ljudskih prava, izrada spomen obilježija, *Spomen park Pobrežje*, Podgorica
- 2010 – Nagrada za skulpturu Udruženja likovnih umjetnika Crne Gore, *ULUCG*, Podgorica
- 2008 – Nagrada za skulpturu Udruženja likovnih umjetnika Crne Gore, *ULUCG*, Podgorica
- 1999 – Nagrada za analitički crtež FLU Cetinje, galerija FLU Cetinje

SAMOSTALNE IZLOŽBE

- 2002 Od znaka ka skulpturi, Rusko poslanstvo, Cetinje, Crna Gora
- 2006 Tra europa e mediterraneo, Rim, Italija
- 2007 Figuralna forma kao simbolička prostorna predstava, Fakultet likovnih umjetnosti Cetinje, Crna Gora
- 2007 Skulpture, reljefi; Kulturni centar Buća, Tivat, Crna Gora
- 2007 Slike, Yellow moon, Cetinje, Crna Gora
- 2009 Skulpture, Galerija Marko K. Gregovic, Petrovac, Crna Gora
- 2010 Djetinstvo, Galerija Umjetničke kolonije Danilovgrad, Crna Gora
- 2011 Djetinstvo, Kotorski festival pozorišta za djecu, KC Kotor, Crna Gora
- 2011 Djetinstvo, Galerija Centar „CSUCG“, Podgorica, Crna Gora
- 2013 Ptice, Noć kulture, Atelje L. Tomanović, Herceg Novi (ist.umjetnosti Vladana Spaić)
- 2014 Ptice, JU Muzeji i galerije Stari grad, Budva, Crna Gora
- 2015 „207899,121577“, Zeta Galerija, Tirana, Albanija

- 2015 Skulpture, Crkva sv Pavla, stari grad Kotor, JU Muzeji-Kotor, Crna Gora
- 2022 Sjećanja, Moderna galerija, JU Muzeji i galerije Podgorice (kustoskinja ist. umjet. Petrica Duletić)

KOLEKTIVNE IZLOŽBE

- 2001 Trijenale mladih (selektor Dragan Radovanović), Podgorica, Crna Gora
- 2003 Zvuci novog vremena, Plavi dvorac, Cetinje, Crna Gora
- 2005 Crnogorska moderna skulptura, Danilovgrad/Niksić/Bar, Crna Gora
- 2006 Galerija Kolarac, Beograd, Srbija
- 2006 Crnogorska moderna skulptura, Danilovgrad/Tivat/Podgorica, Crna Gora
- 2007 Crnogorska moderna skulptura, Danilovgrad/Kotor, Crna Gora
- 2008 Tradicionalna izložba ULUCG, Podgorica, Crna Gora
- 2008 Noc Muzeja, Podgorica, Crna Gora
- 2008 13. bijenale Evrope i Mediterana, Puglia/Bari, Italija
- 2008 Izložba profesora FLU, Kancelarija za EU integracije, Podgorica, Crna Gora
- 2008 Crnogorska moderna skulptura, Galerija umjetničke kolonije Danilovgrad, Crna Gora
- 2008 Bijenale akta, Galerija Marko K. Gregovic Petrovac, Crna Gora
- 2008 ULUCG, Zagreb HRVATSKA
- 2009 Lubardin salon, Cetinje, Crna Gora
- 2009 Tradicionalna izložba ULUCG, Podgorica, Crna Gora
- 2009 Elenart, Stari Grad, Budva, Crna Gora
- 2009 Crnogorska moderna skulptura, Galerija umjetničke kolonije Danilovgrad, Crna Gora
- 2009 Odrasli umjetnosti u javnim prostorima Cetinja –Cetinje (EXPEDITIO), Crna Gora
- 2009 izložba saradnika FLU, Galerija ULUCG, Podgorica, Crna Gora
- 2009 Izložba profesora i saradnika galerija Mool of Montenegro, Podgorica, Crna Gora
- 2009 Likovni salon 13.NOVEMBAR, NG Miodrag Dado Đurić (selector Aleksandar Čilikov), Cetinje, Crna Gora
- 2010 Zimski likovni salon, Galerija Josip Bepo Benković (selector Lj. Zekovic), Herceg Novi, Crna Gora
- 2010 Tradicionalna izložba ULUCG, Podgorica/Budva, Crna Gora
- 2010 Izložba FLU Cetinje, Evropska komisija, Podgorica, Crna Gora
- 2010 Projekat Zona kulture, ART STAZA Smokovci
- 2010 Crnogorska moderna skulptura, Galerija umjetničke kolonije Danilovgrad, Crna Gora
- 2010 ULUCG Zagreb, Hrvatska
- 2011 66. Tradicionalna izložba ULUCG, Podgorica, Budva, Crna Gora
- 2011 ULUCG Skoplje, Makedonija
- 2011 Izložba studenata FLU, Imanje Knjaz, Podgorica, Crna Gora
- 2011 Art Expo, Budva, Crna Gora
- 2011 Savremena crnogorska skulptura, Galerija umjetničke kolonije, Danilovgrad, Crna Gora
- 2011 Porto Montenegro, Galerija „PIZANA“, Tivat, Crna Gora
- 2011 Pet autora, Galerija Marko K. Gregovic, Petrovac, Crna Gora
- 2011 izložba saradnika FLU, Galerija 42 stepena, Cetinje, Crna Gora
- 2011 Montenegro Family, Ministarstvo Kulture CG, Cetinje, Crna Gora
- 2011 Mogući izbor, profesori i saradnici FLU Cetinje-, Dvorac kralja Nikole, BAR, Crna Gora

- 2011 Crnogorski Likovni Salon "13 novembar" (selektorka Milica Radulovic) , Cetinje
- 2011 Cafe NERO, mali formati, Podgorica, Crna Gora
- 2012 67. Tradicionalna izložba ULUG , Podgorica, Crna Gora
- 2012 Crnogorska galerija umjetnosti Miodrag DADO Djuric , Cetinje, Crna Gora
- 2012 Savremena crnogorska skulptura, Galerija umjetničke kolonije Danilovgrad, Crna Gora
- 2012 Galerija PIZANA, Podgorica i Tivat, Crna Gora
- 2012 URBAN CLEANER, Bijenale arhitekture, Venecija, Italija
- 2012 cafe NERO , mali formati , Podgorica, Crna Gora
- 2012 Mladi umjetnici , ULUG , Podgorica, Crna Gora
- 2012 Lubardin salon, Cetinje, Crna Gora
- 2013 Zimski salon, galerija Josip Bepo Benković, Herceg Novi, Crna Gora
- 2013 68. Tradicionalna izložba ULUG , Podgorica, Crna Gora
- 2013 Let s Art , ULUG , Podgorica, Crna Gora
- 2013 Savremena crnogorska skulptura ,Galerija umjetničke kolonije Danilovgrad, Crna Gora
- 2013 Od futurizma do savremene umjetnosti , Porto Montenegro, Tivat, Crna Gora
- 2013 Presjek crnogorske skulpture , galerija Buća , Tivat, Crna Gora
- 2014 69.Tradicionalna izložba ULUG , Podgorica, Crna Gora
- 2014 Cafe NERO , mali formati , Podgorica, Crna Gora
- 2014 Izložba profesora i saradnika FLU Cetinje, Dvorac Petrovića , Podgorica, Crna Gora
- 2014 mali formati ,Kulturni centar , Budva, Crna Gora
- 2014 Savremena crnogorska skulptura , JU Umjetnička kolonija Danilovgrad, Crna Gora
- 2014 Umjetnost je moć, Centar za ocuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore ULUG Podgorica, Sarajevo Bosna i Hercegovina
- 2015 Cafe NERO...mali formati, Podgorica, Crna Gora
- 2015 70. Tradicionalna izložba ULUG ,Umjetnički paviljon, Podgorica, Crna Gora
- 2015 Mali format ,Spomen dom Stefan Mitrov Ljubiša,JU Muzeji i galerije Budva, Crna Gora
- 2015 Savremena crnogorska skulptura , JU Umjetnička kolonija Danilovgrad, Crna Gora
- 2015 Crnogorski likovni salon "13. Novembar "selektorka istor. umjetnosti Lucija Đurašković, Crnogorska galerija umjetnosti Miodrag Dado Đurić – Cetinje, Crna Gora
- 2015 III SALON PETAR LUBARDA , Crnogorska galerija umjetnosti Miodrag Dado Đurić, selektor istor. umjetnosti Žana Filipović, Cetinje, Crna Gora
- 2016 71. Tradicionalna izložba ULUG , Umjetnički paviljon – Podgorica, Crna Gora
- 2016 Crnogorska moderna skulptura, Danilovgrad (selektor umjetnički savjet umjetničke kolonije), Crna Gora
- 2016 Izložba slika i skulptura, galerija SENTIDO – Budva, Crna Gora
- 2016 Bienale Arcipelago Mediterraneo – Imago Mundi (Benetton Collection)- Palermo, Italija
- 2017 72.Tradicionalna izložba ULUG , Umjetnički paviljon – Podgorica, Crna Gora
- 2017 Face to Face – Imago Mundi (Benetton Collection)-Bosanski kulturni centar, Sarajevo, Bosna i Hercegovina
- 2017 Savremena crnogorska skulptura ,Galerija JU Umjetničke kolonije Danilovgrad, Crna Gora
- 2017 ART ROOMS , galerija Monteka Podgorica, Crna Gora
- 2017 COLORS , galerija PIZANA, Porto Montenegro, Tivat, Crna Gora
- 2017 Mali format, Spomen dom „Stefan M.Ljubiša,- Budva (selektor Djordjije Bato Boljević), Crna Gora
- 2017 „Između otpora i sjećanja, (dio projekta „Antifašistička mapa Nikšića,, , galerija „Nikola I., - „Muzeji i galerije,, Nikšić (selektor istor.umjetnosti Ljiljana Karadžić), Crna Gora
- 2018 51. HercegNovski zimski salon ,Gradski muzej Mirko Komnenović- galerija Josip Bepo Benković , Herceg Novi (selektor mr Vojislav Vojo Kilibarda)
- 2018 73. Tradicionalna izložba ULUG , Umjetnički paviljon – Podgorica, Crna Gora
- 2018 Izložba profesora i asistenata FLU UCG, (organizator CSU CG) Nacionalna Akademija Umjetnosti Sofija - Bugarska
- 2018 Imago Mundi-Join the Dots, Salone degli incanti, Trst – Italija
- 2018 4. Međunarodno bijenale akta „ Marko Krstov Gregović,, Spomen dom,,Crvena komuna,, Petrovac
- 2018 Kolekcija fundusa galerije „Konsul,, Zbirka Pomorskog Muzeja (Porto Montenegro) Tivat, Crna Gora
- 2018 Nastavniku od njegovih učenika - Omaž Momiru Mosu Bulatovicu , KC Kolašin, Crna Gora
- 2018 Savremena crnogorska likovna umjetnost, galerija Savremene likovne umjetnosti Niš, Srbija (selektor ist.umjet. Maja Dedić CSUCG)
- 2019 Savremena crnogorska skulptura , Galerija Umjetničke kolonije Danilovgrad, Crna Gora
- 2019 Put na mjesec ,međunarodni festival pozorišta za djecu i KOTORART,Kotor, Crna Gora
- 2019 Kafa sa umjetnikom ,Galerija Bianca resort, Kolašin, Crna Gora
- 2019 Nuo juoda iki balta(Crno i bijelo),Akademija umjetnosti, Vilnius, Litvanija. Ovo cu ja dostaviti
- 2020 75.Tradicionalna izložba ULUG , Umjetnički paviljon – Podgorica
- 2020 - Nuo juoda iki balta/ Crno i bijelo, Galerija 42°, Cetinje, Crna Gora Ovo cu ja dostaviti
- 2021 Mali salon hercegNovskih galerija,dvorana Park,Herceg Novi, Crna Gora
- 2021 76.Tradicionalna izložba ULUG , Umjetnički paviljon – Podgorica, Crna Gora
- 2021 5. Međunarodno bijenale akta „ Marko Krstov Gregović,, Spomen dom,,Crvena komuna,, Petrovac, Crna Gora
- 2022 77.Tradicionalna izložba ULUG , Umjetnički paviljon – Podgorica, Crna Gora
- 2022 Savremena crnogorska skulptura , Galerija Umjetničke kolonije Danilovgrad, Crna Gora
- 2022 Mali format ,Spomen dom Stefan Mitrov Ljubiša,JU Muzeji i galerije Budva (selektor Boljevic Bato)
- 2023 56. HercegNovski zimski salon, Gradski muzej Mirko Komnenović i galerija Josip Bepo Benkovic Herceg Novi (selektor Goran Cetković), Crna Gora
- 2023 78.Tradicionalna izložba ULUG , Umjetnički paviljon – Podgorica, Crna Gora
- 2023 Savremena crnogorska skulptura , Galerija Umjetničke kolonije Danilovgrad, Crna Gora
- 2023 Mali format ,Spomen dom Stefan Mitrov Ljubiša,JU Muzeji i galerije Budva (selektor Boljevic Bato)
- 2023 - Axis Mediterranean, Galerija Laboratorio de experimentation Fakulteta likovnih umjetnosti Malaga, Univerziteta u Malagi, Španija. Ovo cu ja naci
- 2023 - Axis Mediterranean, Galerija Ö gallery Espacio de Creación Contemporánea, Lucena, Córdoba, Španija. Ovo cu ja naci
- 2024 79.Tradicionalna izložba ULUG Umjetnički paviljon – Podgorica, Crna Gora
- 2024 Prvi Ljetnji Likovni Salon ULUG, Moderna galerija , Budva, Crna Gora
2024. " Pozicije, kretanja, granice", Galerija Armory of Arts Gdanjsk, Poljska Poslala sam ti na mejl odstampaj

SKULPTURE IZVEDENE NA OTVORENOM PROSTORU

- 2009,, Totem,, Kraljev park, Cetinje, Crna Gora
- 2010 „Ikar i sunce,kulturni centar- Tivat, Crna Gora
- 2010,, Kisobran,, Smokovci, Crna Gora
- 2010,, little man on the big stone , Danilovgrad , Crna Gora
- 2011 „Tocak ,, Skadar (AL)
- 2011 Izrada spomen obilježija ,spomen park Pobrežje Podgorica, Crna Gora
- 2014,, Orao , Dan Prijestonice , Cetinje, Crna Gora
- 2016 „Macak,, stari grad- Kotor, Crna Gora
- 2017,,Ptice na žici,, stari grad- Kotor, Crna Gora
- 2019 „Put na mjesec ,, (međunarodni festival pozorista za djecu Kotor)
- 2022 PERAŠKI KOKOT, Đardin- Perast

PROJEKTI

- 2010 Realizacija skulpture (mermer), idejno riješenje arhit. Cvetko Bošković, Stara maslina Bar.
- 2010 FESTIVAL TEUTA-NOVI ANTICKI TEATAR >Kraljica Teuta< (statua za dodjelu nagrade)
- 2011 Spomenik civilnim žrtvama ratova 1991-2001 , Pobrežje – Podgorica
- 2012 Idejno rješenje i realizacija instalacije URBAN CLEANER (ARHITEKT. FAKULTET – PODGORICA) BIJENALE ARHITEKTURE – VENECIJA, Italija

- 2016 Idejno rješenje i realizacija statue za dodjelu nagrade THE INTERNATIONAL PERSON OF THE YEAR – The Luxury Collection Montenegro
- 2022 PREMIO INTERNAZIONALE DI SCULTURA Edgardo Mannucci, Palazzo Dei Priori- Arcevia (IT), (koordinator ispred SP Vajarstvo FLU Cetinje) selektor
- 2023 PREMIO INTERNAZIONALE DI SCULTURA Edgardo Mannucci, Palazzo Dei Priori- Arcevia (IT), (koordinator ispred SP Vajarstvo FLU Cetinje) selektor
- 2024 PREMIO INTERNAZIONALE DI SCULTURA Edgardo Mannucci, Palazzo Dei Priori- Arcevia (IT), (koordinator ispred SP Vajarstvo FLU Cetinje) selektor

ČLANSTVO U STRUČNIM UDRUŽENJIMA

- Član Udruženja likovnih umjetnika Crne Gore od 2007
- Član Uredivačkog odbora UCG (urednik biblioteke umjetnosti) 2014-2017
- Član Komisije Ministarstva kulture CG za razmatranje i utvrđivanje prijedloga za dodjelu statusa istaknuti kulturni stvaralac od 2016-2019.

RADIONICE

- 2004/2005 bio angažovan kao tehnički saradnik u radionici za izradu umjetničkih radova od keramike.
- 2009 Učestvovao u projektu podrške prostornom planiranju Expeditio pod nazivom "Odraž umjetnosti u javnim prostorima" as skulpturom Totem, Cetinje
- 2014 ARTIST TALK , Atrium club , Nikšić (selekt. ist. umjet. Ana Ljesar) CSUCG
- 2016 Predavač na radionici o upotrebi gline u procesu modelovanja, "Modelovanje i Terracota", O.Š. 21 MAJ – Podgorica
- 2016 Predavač na radionici o upotrebi gline u procesu modelovanja, "Modelovanje i Terracota", JU „Dina Vrbica,, - Podgorica
- 2018 Predavač na radionici o upotrebi gline u procesu modelovanja, Likovna radionica, "Modelovanje i Terracota", O.Š. 21 MAJ – Podgorica
- 2022 Likovna kolonija Kolašin 2022, (selektor akademski vajar Zoran Obrenović)- Kolašin

STRUČNA ŽIRIRANJA

- 2016 Vizuelni indetitet UCG, Univerzitet Crne Gore , Podgorica, Crna Gora
- 2016 *Nulti kilometar*, TO Bar, Crna Gora
- 2018 Mojškovački Likovni Salon , Centar za kulturu Mojkovac, Crna Gora

SIMPOZIJUMI

- 2010 Internacionalni simpozijum skulpture , Danilovgrad (MNE)
- 2011 Internacionalni simpozijum skulpture, Skadar (AL)
- 2014 Internacionalni simpozijum skulpture TERRA, Kikinda (SRB)

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJA

- 2004/ 2005 – tehnički saradnik u radionici za izradu umjetničkih radova od keramike. Fakultet likovnih umjetnosti Cetinje, UCG
- 2007/ 2014 – Saradnik u nastavi na predmetima Skulptura u materijalu I, Skulptura u materijalu II, Skulptura u materijalu III, Skulptura u materijalu IV, Vajanje III i Vajanje IV, Vajarska tehnologija III i Vajarska tehnologija IV i Eksperimentalna skulptura I i Eksperimentalna skulptura II (sa profesorima prof. Milivoje Babović, prof. Predrag Milačić, prof. Nataša Đurović, prof. Nenad Šoškić), Fakultet likovnih umjetnosti Cetinje, UCG
- 2009/ 2010 Saradnik u nastavi na predmetu Slobodno crtanje (sa prof. mr Nenad Šoškić) Arhitektonski fakultet UCG, Podgorica
- 2014/2019 Docent na Fakultetu likovnih umjetnosti, Odlukom Univerziteta Crne Gore br. 08-1105 Podgorica 26.06.2014. godine, za predmete Vajanje I i Vajanje II, Intermedijalna skulptura I i Intermedijalna skulptura II - oblast Vajarstvo.
- 2013/2014 v.d.prodekan za nastavu na Fakultetu likovnih umjetnosti Cetinje, UCG
- 2014/2017, 2017/2020, 2020/2023, 2023- rukovodilac SP Vajarstvo FLU Cetinje, UCG
- 2014- 2017 - prodekan za nastavu na Fakultetu likovnih umjetnosti Cetinje, UCG
- 2019 Odlukom Univerziteta Crne Gore br.03-2996 od 18.09.2019. godine, izabran sam u zvanje vanredni profesor za predmete Vajarska tehnologija I i Vajarska tehnologija II, Savremene skulptorske forme I i Savremene skulptorske forme II- oblast Vajarstvo FLU.

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
K6 Kustoski rad na međunarodnoj izložbi (sa međunarodnom selekcijom i katalogom štampanim na jednom od svjetskih jezika); učešće u žiriju međunarodnog konkursa; učešće u žiriju međunarodnih takmičenja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Željko Reljić 2024 Internacionalna skulptorska izložba <i>PREMIO INTERNAZIONALE DI SCULTURA Edgardo Mannucci</i> , Palazzo Dei Priori- Arcevia (IT), Koordinator ispred SP Vajarstvo FLU Cetinje i selektor studentskih radova https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1279/objava/180806-student-fakulteta-likovnih-umjetnosti-esen-pojatic-osvojio-prvu-nagradu-na-internacionalnoj-skulptorskoj-izlozbi-u-italiji	1	1
2.	2023 Internacionalna skulptorska izložba <i>PREMIO INTERNAZIONALE DI SCULTURA Edgardo Mannucci</i> , Palazzo Dei Priori- Arcevia (IT), Koordinator ispred SP Vajarstvo FLU Cetinje i selektor studentskih radova https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1279/objava/163886-fakultet-likovnih-umjetnosti-na-internacionalnoj-skulptorskoj-izlozbi-span-class-cyrlatignore-premio-edgardo-mannucci-span-u-italiji	1	1
3.	2022 Internacionalna skulptorska izložba <i>PREMIO INTERNAZIONALE DI SCULTURA Edgardo Mannucci</i> , Palazzo Dei Priori- Arcevia (IT), Koordinator ispred SP Vajarstvo FLU Cetinje i selektor studentskih radova https://service.exibart.com/comunicati-stampa/premio-internazionale-scultura-edgardo-mannucci/	1	1

2. KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE REZULTATA U OBLASTI UMJETNOSTI

2. UMJETNIČKA DJELATNOST			
U 1			
U 1.4 Izlaganje umjetničkog djela na samostalnim izložbama u zemlji, sa objavljenom kritikom		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Željko Reljić 2023 ., Samostalna izložba pod nazivom: SJEĆANJE / MEMORY Nazivi radova: (Dječak sa Loptom/ Boy with the Ball, Sladoled/Ice Cream, Avion/Plane, Portret/Portrait, Plaza/Beach, Harmonicka/Accordion, Sanke/Sled, Djevojčica sa loptom/Girl with a Ball, Pračka/Slingshot, Trotinet/Scoter, Balon/Baloon, Skakaonica/Diving Board, Merdevine/Ladders Moderna galerija, JU Muzeji i galerije Podgorica, kustos ist.umjet. Petrica Duletić, 2022 godine. https://youtu.be/_KQjAkVJ4tA?si=5_IW4gnLexjAzC7w u prilogu i katalog	do 10	10
U 2			
U 2.1 Premijerno izvođenje/prikazivanje umjetničkog djela na internacionalnim festivalima, smotrama, manifestacijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Željko Reljić Naziv djela: <i>Dialogue</i> 2019 - "Nuo Juoda Iki Balta" Internacionalni umjetnički projekat Akademije umjetnosti u Vilniusu i Fakulteta likovnih umjetnosti sa Cetinja, Galerija "Akedemija", Vilnius, Litvanija Kustoskinja: Živile Jasutite https://www.vda.lt/lt/galerija-akademija/naujienos/nuo-juoda-iki-balta	do 10	10
2.	Željko Reljić Naziv djela: Santa Maria de la Victoria 2023 - Axis Mediterranean, internacionalni umjetnički projekat Fakulteta umjetnosti Univerziteta iz Malage i Fakulteta likovnih umjetnosti Univerziteta Crne Gore sa Cetinja, Laboratorio de experimentation Facultat de Belles Artes Malaga, Španija Selektori: José María Alonso Calero, Marko Marković https://www.bbba.uma.es/blog/inauguracion-axis-mediterranean-14-04-23-1300-laboratorio-de-experimentacion-de-la-facultad-de-bellas-artes-de-malaga/	do 10	10
3.	Željko Reljić Naziv djela: <i>Flyover I, Play (skulpture)</i> 2024 - Izložba " Pozicije, kretanja, granice", internacionalni umjetnički projekat Akademije umjetnosti iz Gdanjska, Poljska i Fakulteta likovnih umjetnosti Univerziteta Crne Gore sa Cetinja, Galerija Armory of Arts Gdanjsk, Poljska Selektorka: Maia Šofranac https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1279/objava/175732-u-gdanjsku-otvorena-izlozba-pozicije-kretanja-granice	do 10	10
U 2.4 Izlaganje umjetničkog djela na kolektivnim (žiriranim) izložbama, salonima ili manifestacijama u zemlji		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Željko Reljić Naziv djela: Malo je mačku teleća glava/Calf s head is not enough for a tom cat (skulptura) 2019 - Savremena crnogorska skulptura , Galerija Umjetničke kolonije Danilovgrad, Crna Gora , 2019 godine Nagrada za skulpturu Drago Đurović, internacionalni žiri https://www.cdm.me/kultura/danilovgradska-vajarska-smotra-doprinosi-adekvatnoj-prezentaciji-crnogorske-savremene-skulpture/	do 5	5+6
2.	Željko Reljić Naziv djela : Put na mjesec/Trip to the moon (skulptura) 2019- Međunarodni festival pozorišta za djecu i KOTOR ART,Kotor, Crna Gora Koordinator festivala Petar Pejaković https://images.app.goo.gl/WwwUCEKqwwwfhi33A	do 5	5
3.	Željko Reljić Naziv djela: <i>dječak/boy</i> (skulptura) 2019. <i>Kafa sa umjetnikom</i> ,Galerija Bianca resort, Kolašin, Crna Gora https://www.vijesti.me/kultura/398341/izlozba-kafa-sa-umjetnikom-otvorena-u-kolasinu	do 5	4
4.	Željko Reljić Naziv djela: <i>Trešnje/Cherries</i> (skulptura) 2020. 75.Tradicionalna izložba ULUCG , Umjetnički paviljon – Podgorica https://www.ulucg.me/pages/posts/75.-tradicionalna-izlozba-ulucg-virtuelni-prikaz-162.php?p=20	do 5	3
5.	Željko Reljić	Do 5	5

	Naziv djela: <i>Dialogue</i> 2020 – “Nuo Juoda Iki Balta”, internacionalni umjetnički projekat Akademije umjetnosti iz Vilnusa i Fakulteta likovnih umjetnosti sa Cetinja, Galerija 42, Cetinje, Crna Gora Kustoskinja: Živile Jasutite https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1279/objava/89289-izlozba-crno-i-bijelo-u-galeriji-42-na-cetinja		
6.	Zeljko Reljić Naziv djela: <i>Djevojčica sa kišobranom/Girl with an umbrella</i> (rad selektovan od strane galerije Pizana, Porto Novi) 2021 - Mali salon hercegnovskih galerija, Dvorana Park, Herceg Novi, Crna Gora https://hercegnovi.cool/malis-salon-hercegnovskih-galerija-u-dvorani-park/	Do 5	3
7.	Zeljko Reljić Naziv djela: <i>Buket/Bouquet</i> (skulptura) 2021- 76.Tradicionalna icalna izlozba ULUCG , Umjetnički paviljon – Podgorica, Crna Gora https://issuu.com/ulucg/docs/katalog_2021_web	Do 5	3
8.	Zeljko Reljić Naziv djela: <i>Djetinjstvo/ Childhood</i> (skulptura) 2021 - 5. Međunarodno bijenale akta Marko Krstov Gregović, , Spomen dom „Crvena komuna,, Petrovac, Crna Gora Pohvala žirija za skulpturu https://www.primorskenovine.me/index.php/k2/peti-medunarodni-bijenale-akta-marko-krstov-gregovic-u-petrovcu	Do 5	5
9.	Zeljko Reljić Naziv djela: <i>Domaća juha/Homemade soup</i> (skulptura) 2022 - 77.Tradicionalna izlozba ULUCG , Umjetnički paviljon – Podgorica, Crna Gora https://www.ulucg.me/multimedia/desavanja/Katalog_2022_web_2.pdf	Do 5	3
10.	Zeljko Reljić Naziv djela: <i>Bez naziva/No name</i> (skulptura) 2022-Savremena crnogorska skulptura , Galerija Umjetničke kolonije Danilovgrad, Crna Gora https://www.pozornica.me/aktuelno/novosti-iz-kulture/10859-izlozba-savremena-crnogorska-skulptura/	Do 5	5
11.	Zeljko Reljić Naziv djela: <i>Torba/School bag</i> (skulptura) 2022 Mali format -slike,crteži,objekti,izbor iz savremene crnogorske likovne scene,Spomen dom Stefan Mitrov Ljubiša,JU Muzeji i galerije Budva Selektor Boljevic Bato https://www.vijesti.me/kultura/616988/mali-format-slike-crtezi-objekti	Do 5	3
12.	Zeljko Reljić Naziv djela: <i>Madame</i> (skulptura) 2023 - 56. Hercegnovski zimski salon, Gradski muzej Mirko Komnenović i galerija Josip Bepo Benković Herceg Novi Selektor Goran Cetković https://www.cdm.me/kultura/otvoren-56-hercegnovski-zimski-salon-ivana-zivic-laureat-izlozbe-koja-slavi-likovnu-umjetnost/	Do 5	5
13.	Zeljko Reljić Naziv djela: <i>Lopta/Ball</i> (skulptura) 2023 - 78.Tradicionalna izlozba ULUCG , Umjetnički paviljon – Podgorica, Crna Gora https://www.cdm.me/grad/svecano-otvaranje-78-tradicionalne-izlozbe-ulucg-24-marta/	Do 5	3
14	Zeljko Reljić Naziv djela: <i>Šlem/Helmet</i> (skulptura) 2023 - Savremena crnogorska skulptura , Galerija Umjetničke kolonije Danilovgrad, Crna Gora https://www.radiopetnjica.me/2023/07/31/nagrada-drago-djurovic-urucena-adinu-rastoderu/	Do 5	5
15.	Zeljko Reljić Naziv djela: <i>Čuvar kamena/Stone guardian</i> (skulptura) 2023 - Mali format -slike,crteži,objekti,izbor iz savremene crnogorske likovne scene, Spomen dom Stefan Mitrov Ljubiša,JU Muzeji i galerije Budva Selektor Boljevic Bato https://muzejiigalerijebd.me/otvorena-izlozba-mali-format-slike-crtezi-objekti-izbor-iz-savremene-crnogorske-likovne-scene/	Do 5	3
16.	Zeljko Reljić Naziv djela: <i>Preletač II/Flyover II</i> (skulptura) 2024 - 79.Tradicionalna izlozba ULUCG Umjetnički paviljon – Podgorica, Crna Gora https://www.ulucg.me/pages/posts/otvaranje-79.-tradicionalne-izlozbe-udruzenja-likovnih-umjetnika-crne-gore-181.php	Do 5	3
17.	Zeljko Reljić Naziv djela: <i>Ptice/Birds</i> (skulptura) 2024 - Prvi Ljetnji Likovni Salon , NASLJEĐE MEDITERANA ULUCG, Moderna galerija, Budva, Crna Gora https://www.dan.co.me/kultura/otvaranje-prvog-ljetnjeg-likovnog-salona-ulucg-	Do 5	4

5241891			
U 3			
U 3.1 Ponovljeno izvođenje/prikazivanje autorskog umjetničkog djela u inostranstvu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Željko Reljić Naziv djela: <i>Santa Maria de la Victoria</i> 2023 Axis Mediterranean, Galerija Ō gallery Espacio de Creación Contemporánea, Lucena, Córdoba, Španija. https://www.arteinformado.com/agenda/f/axis-mediterranean-221497	do 5	3
U 7.2 Objavljeni umjetničko-istraživački radovi u časopisima i publikacijama u zemlji		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	2024.- 79. Tradicionalna izložba ULUCG, katalog	do 4	1
2.	2023. - Savremena crnogorska skulptura, katalog	do 4	2
3.	2023. - 78. Tradicionalna izložba ULUCG, katalog	do 4	1
4.	2023 - Mali format, JU Muzeji i galerije Budve, katalog	do 4	1
5.	2022. - Savremena crnogorska skulptura, katalog	do 4	2
6.	2022. - 77. Tradicionalna izložba ULUCG, katalog	do 4	1
7.	2022. - Sjećanje/Memory JU Muzeji i galerije Podgorice, katalog	do 4	3
8.	2021.- 76. Tradicionalna izložba ULUCG, katalog	do 4	1
9.	2020.- 75. Tradicionalna izložba ULUCG, katalog	do 4	1
10.	2019.- Savremena crnogorska skulptura, katalog	do 4	2

3. KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE PEDAGOŠKIH SPOSODNOSTI

3. PEDAGOŠKA DJELATNOST			
Mentorstvo (komentorstvo se boduje sa polovinom poena)			
P10 Na master studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	2022 - Stefan Delić, <i>Skulptorski ključevi kao lični alfabet</i>	2	2
P11 Na specijalističkim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	2021 - Mina Đurović <i>Homo homini Lupus</i>	1	1
P12 Na osnovnim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	2023 - Teodora Raičević <i>Prikaze nemira</i>	0.5	0,5
2.	2023 - Mila Bera - <i>Fragmenti Hireatha-Odnosi djelova i cjeline u skulpturi od terakote</i>	0.5	0.5
3.	2023 - Esen Pojatić - <i>Fragmentirana lica: Skulpture koje otkrivaju slojeve ljudskih emocija</i>	0.5	0.5
4.	2023 - Vukašin Tanjević - <i>Asimptomatičko kretanje unutar umjetnosti</i>	0.5	0.5
5.	2023 - Ana Radulović - <i>(Ko)relacija prostora i kulture</i>	0.5	0.5
6.	2023 - Anastasija Filipović - <i>Skulptorski prikaz anatomije ženskog duha</i>	0.5	0.5
7.	2023 - Jovana Vuković - <i>Skulpturalna refleksija o relevantnosti ljudske egzistencije</i>	0.5	0.5
Kvalitet nastave			
P17 Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Od 2019 član komisija za odbranu magistarskih i specijalističkih radova na FLU, član komisija za upis saradnika, član komisije na prijemnim ispitima za upis na osnovnim i master studijama, član recezentske komisije na UCG.	do 5	5
2.	2019-2024 Visoke ocjene studentskog vrednovanja nastave na FLU Cetinje, u prilogu izvod -kvantitativno ocjenjivanje nastave (podaci sa portala SNIKE UCG)	do 5	5

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	3	3	3	3
2. UMJETNIČKI RAD	33	104	131	460
2. PEDAGOŠKI RAD	11	12	16,5	20,5
UKUPNO	47	119	150,5	483,5

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Vanredni profesor mr Željko Reljić diplomirao je 2002.god. na Fakultetu likovnih umjetnosti na Cetinju, u okviru studijskog programa Vajarstvo, u klasi profesora Pavla Pejovića, sa prosječnom ocjenom 9,1. Magistrirao je 2007. god. na istom Fakultetu, u klasi profesora Milivoja Babovića, sa temom magistarskog rada *“Figuralna forma kao simbolička prostorna predstava”*.

2015. god. upisao je doktorske studije na Fakultetu likovnih umjetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu. Zaposlen je na Fakultetu likovnih umjetnosti od 2004. god., prvo kao tehnički saradnik, a potom kao saradnik u nastavi. Zvanje docenta stiče 2014. god., a u zvanje vanrednog profesora izabran je 2019. god.

Na osnovu stepena obrazovanja i detaljne analize konkursne dokumentacije smatram da je kandidat vanr. prof. mr Željko Reljić ispunio sve uslove za izbor u akademsko zvanje, u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i Statutom Univerziteta Crne Gore.

UMJETNIČKI RAD

Bogata umjetnička biografija vanrednog profesora mr Željka Reljića broji 16 samostalnih i više od 170 kolektivnih izložbi u zemlji i inostranstvu, učešća na internacionalnim simpozijumima skulpture, brojne realizovane projekte, skulpture u javnim prostorima, radionice i dr.

Reljić se bavi figurom, bilo da je ljudska ili animalna, u različitim kontekstima ili temama, sa posebnim fokusom na ličnim, intimističkim istraživanjima. On istražuje u različitim medijima, od crteža, klasičnih skulptorskih materijala kakvi su kamen, drvo i metal, do savremenih sintetskih materijala, kao i kombinacije više materijala u jednoj cjelini ili prostorne instalacije.

Duboko poznavanje materijala čini prepoznatljivu vrijednost njegovih skulptura, gdje, posebnom “majstorskom” vještinom on kroti prirodu materijala u korist svoje primarne autorske ideje. Posebno bih u tom smislu istakla ciklus skulptura sa figuralnim predstavama djece u okviru samostalne izložbe pod nazivom “Sjećanja” (Moderna Galerija, JU Muzeji i galerije Podgorice, 2022. god.), nastale u periodu nakon prethodnog izbora u zvanje. Grubu i čvrstu prirodu teškog metala gvožđa Reljić transformiše na izuzetno vješt i suptilan način, stvarajući igru punih i praznih formi, glatkih i razigranih faktura, ubjedljivo dočaravajući sjećanja na jedan lirske, idilične, nevini i nježni svijet djetinjstva (Dječak sa loptom, Djevojčica sa loptom, Pračka, Merdevine, Sladoled, Avion, Harmonika, itd.)

Od posebnog značaja smatram pojedina Reljićeva djela koja su konceptijski višeslojna, kao što je skulptura “Malo je mačku teleća glava” za koju je dobio nagradu “Drago Đurović” za savremenu skulpturu 2019. god., kao i skulptura “Preletač

2” (Tradicionalna izložba ULUCG, 2024.god.). Navedene skulpture izražene su svedenim, jednostavnim, gotovo totemskim formama, čija likovna monumentalnost još više podvlači crno-humornu, ironičnu, kritičku konotaciju na koju djelo referiše, i utoliko je djelo intrigantnije!

Sve navedene činjenice govore da se radi o vajararu posebnog umjetničkog senzibiliteta i rukopisa. O dometima i vrijednostima umjetničkog izraza kolege Željka Reljića najbolje govore brojne stručne nagrade i afirmativni tekstovi likovne kritike, koje ga svrstavaju u red najznačajnijih savremenih crnogorskih skulptora.

NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD

Mr Željko Reljić je ispred Vajarskog studijskog programa FLU Cetinje bio koordinator i selektor predstavljanja studenata na Internacionalnoj skulptorskoj izložbi *PREMIO INTERNAZIONALE DI SCULTURA* *Edgardo Mannucci*, Palazzo Dei Priori- Arcevia (IT), i to na tri izdanja ove manifestacije: 2021., 2022. i 2023. godine. Na pomenutoj izložbi 2022. god. student FLU Esen Pojatić osvojio je I nagradu.

PEDAGOŠKI RAD

Od 2004. god., kada je zasnovao radni odnos na Fakultetu likovnih umjetnosti, do danas, mr Željko Reljić je tokom dvadesetogodišnjeg pedagoškog angažmana stekao zavidno pedagoško iskustvo, prvo kao saradnik, a potom od 2014. god. kao docent i od 2019. god. u zvanju vanrednog profesora, samostalno vodeći više različitih disciplina u sklopu Vajarskog studijskog programa.

Kao vajar, koji u svom umjetničkom opusu njeguje sistem mišljenja u trodimenzionalnom iskazu kroz različite materijale i tehnike, Reljić vješto i znalački prenosi na mlade generacije svoja dragocjena znanja i iskustva u odabiru, oblikovanju i tehnološkoj obradi različitih skulptorskih materijala. Njegov pedagoški rad karakteriše posvećenost, profesionalnost i savremeni metodološki pristupi u nastavi, što je rezultiralo visokim ocjenama njegovog pedagoškog rada od strane studenata kroz godišnje ankete.

Uspješno je mentorski vodio više studenata na osnovnim, specijalističkim i master studijama. Član je komisija za prijem studenata svih nivoa studija, kao i član komisija za odbranu završnih, specijalističkih i master radova.

STRUČNI RAD

Mr Željko Reljić dao je poseban doprinos organizaciji i funkcionisanju nastave kao prodekan za nastavu na FLU u periodu 2013 – 2017. god., a potom svojim desetogodišnjim angažmanom u svojstvu rukovodioca Studijskog programa Vajarstvo (od 2014. god.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	3	3	3	3
2. UMJETNIČKI RAD	33	104	131	460
3. PEDAGOŠKI RAD	11	12	16,5	20,5
UKUPNO	47	119	150,5	483,5

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

Umjetnički rad vanrednog profesora Željka Reljića, u periodu od poslednjeg izbora u akademsko zvanje do danas, možemo sagledati kroz veliki broj značajnih umjetničkih projekata.

RECENZENT

Red. prof. mr Nataša Đurović
Fakultet likovnih umjetnosti, Cetinje

Reljić je skulptor čije je stvaralaštvo prožeto jasnim stavom o životu, prožeto njegovom ličnošću. On nas bez velikog napora lako uvjeri da je u svakom svom djelu ostavio dubok lični trag.

Zreo umjetnik, Željko Reljić, hrabro istražuje sopstvene emotivne prostore, otkrivajući posmatraču teme koje su ujedno intimne i univerzalne. Upravo taj spoj nespojivog, verbalni paradoks, gradi prostor za najrazličitija maštanja i domaštavanja unutar likovnog izraza s kojim se umjetnik vješto poigrava.

Reljić suvereno vlada materijalima, vajarskim alatima, osjećajem za prostor, objektom u statičkom i živom pokretu. Upravo ti principi garantuju nastanak ozbiljnog umjetničkog djela. Iz brojnih djela koje autor daje publici na uvid izdvojio bih rad pod nazivom "Malo mačku teleća glava" kojim se umjetnik predstavio na izložbi "Savremena crnogorska skulptura u Danilovgradu 2019. godine". Za ovaj rad je Reljić dobio prestižnu nagradu "Drago Đurović" koju dodjeljuje internacionalni žiri. Pomenuto djelo u sebi sadrži koncentrisan, jasan umjetnički doživljaj. Reljić sa lakoćom modelira vajarske mase suprotstavljajući jednu drugoj. Uspijeva da nam prikaže rad na ivici njegove održivosti. Upravo takav pristup omogućava ovoj skulpturi da dostigne najveće Reljićeve domete. Autorove skulpture su vješto realizovane bez obzira što pred sobom imamo materijale koji pružaju značajan otpor pri njihovoj obradi. Izgled Željkovih metalnih figura i kamenih formi dovodi nas do zaključka da je materijal obrađen do samog kraja.

Željko Reljić je majstor sa istančanim osjećajem za skulptorski medij.

Svojim prikazima i pričama koje daje publici na uvid, autor nam otkriva da je stvaralac koji razumije filozofske dimenzije ljudske egzistencije. Uspješno nam saopšti priču bez obzira što medij kojim se bavi nije baš adekvatan za ovakve koncepte.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	0	3	3	0	3	3
2. UMJETNIČKI RAD	71	33	104	329	131	460
3. PEDAGOŠKI RAD	1	11	12	4	16,5	20,5
UKUPNO	72	47	119	333	150,5	483,5

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Uvidom u dostavljenu biografiju i bibliografiju kandidata, mišljenja sam da magistar Željko Reljić, vanredni profesor Univerziteta Crne Gore, u potpunosti ispunjava sve zakonom propisane uslove za izbor u više zvanje.

Na osnovu Zakona o visokom obrazovanju, Statuta Univerziteta Crne Gore i Mjerila za izbor u akademska i naučna zvanja, sa zadovoljstvom predlažem Senatu Univerziteta Crne Gore da magistra Željka Reljića izabere u zvanje redovnog profesora na Fakultetu likovnih umjetnosti Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

Red. prof. mr Nenad Šoškić

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

Vajarstvo Željka Reljića, kao i njegov cjelokupan umjetnički rad, jasno se čita kroz njegovu bogatu umjetničku biografiju, koja se proteže kroz više od dvadeset pet godina predanog stvaralaštva. Reljić je autor čiji rad izaziva duboko poštovanje i divljenje, ne samo zbog tehničke preciznosti, već i zbog emotivne snage koju njegove skulpture prenose. Sposobnost da oblikuje materijale različite tvrdoće i strukture, bilo da je riječ o drvetu, kamenu, ili metalu, pozicionira ga u sam vrh savremenog vajarskog

Svestrani umjetnik Reljić prilazi kritičkim osvrtom na aktuelna društvena zbivanja i svojim djelovanjem, veoma jasno i čvrsto, odgovara na pitanja i izazove koje donosi savremeni trenutak. Brojni umjetnički radovi i projekti sa kojima je publika imala priliku da se upozna u Crnoj Gori, Litvaniji, Španiji, Poljskoj, Italiji itd., jasna su potvrda reference kojima se Željko Reljić kandiduje za izbor u više zvanje.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

mr Željko Reljić, prehodno je bio izabran u zvanje vanrednog profesora na predmetima iz oblasti umjetnosti. Kroz angažman na svim nivoima studija, a kroz individualni i kolektivni rad, Reljić pokazuje visok stepen posvećenosti i profesionalnosti, njegujući kreativnost studenata.

Značajan doprinos unaprijeđenju nastavnog procesa, profesor Reljić daje svojim angažmanom sa pozicije rukovodioca studijskog programa Vajarstvo.

Na osnovu dugogodišnje saradnje mogu istaći da je Reljić stručan, profesionalan, marljiv i posvećen kolega i profesor koji u svakom trenutku svog angažmana pokazuje ljubav prema svom pozivu. Njegov pedagoški rad je usmjeren na formiranje mladih umjetnika koji su spremni da odgovore svim izazovima koje pred njih postavlja savremeni trenutak.

Mnogobrojne vannastavne aktivnosti u vidu skulptorskih radionica, nesebično angažovanje u pripremi kandidata za upis na Fakultet likovnih umjetnosti, komunikacija i saradnja sa mnogim institucijama iz oblasti kulture i umjetnosti, potvrđuju kvalitet rada vanrednog profesora Željka Reljića.

stvaralaštva, a njegov opus se izdvaja zbog stalne potrage za novim izrazima i pristupima u savremenoj skulpturi.

Opšti utisak Reljićeve skulpture, bez obzira na vrstu materijala, jeste tiha, ali duboka ozbiljnost, snažna umjetnička misao, sa izrazitim estetskim vrijednostima. Svaka njegova skulptura nosi trag umjetničke refleksije, težnje ka dubljem razumijevanju ljudske prirode i svijeta oko nas. Reljić ne teži površnom estetskom dojmu; njegove skulpture, bilo da prikazuju figuralne kompozicije ili apstraktne forme, govore o unutrašnjoj dinamici, o napetostima između površine i unutrašnjeg sadržaja. Njegovi radovi, nastali u proteklom godinama, demonstriraju znalačko i fino psihologiziranje. Reljić je vrni majstor u isticanju ljepote materijala i ljepote ljudske figure, pažljivo balansirajući između intimnosti i monumentalnosti. U njegovim skulpturama osjećamo snažan karakter istinitosti i pažljivo oblikovanih detalja koji, iako variraju u oblicima, uvijek nose pečat njegovih umjetničkih stavova.

Od mnogobrojnih izlagačkih projekata, izdvojio bih Reljićevu samostalnu izložbu pod nazivom "Sjećanja", održanoj u Modernoj galeriji "Muzeji Podgorice", 2022. godine.

Preko materijala metala, Reljić uspijeva da udahne u skulpture najtananije ljepote forme, u tehnici koja je izuzetno zahtjevnja i iziskuje zavidnu vajarsku vještinu. Čitav niz, tematski povezanih skulptura, čine njegov rad zapanjujuće lirski nadahnutim i po formi izrazito dinamičkim plastičnim, djelujući snažnom koncentracijom volumena i površina.

I pored složenosti procesa stvaranja rada, i pored prirode materijala koje upotrebljava, Reljić nam se, u svim svojim skulpturama, predstavlja kao vajar poetskih izražavanja. Čelik ga ne sprječava da, kada želi, bude suptilan i nježan, kao što mu ni čvrsto zbijene mase ne ometaju da bude gibak ako je to potrebno.

Reljićevo umjetničko predstavljanje je iskreno, vrlo ljudsko i izrazito osjećajno, i u konačnom poduprto ozbiljnošću pristupa.

Sa smjelošću koja odgovara njegovoj darovitosti, on jasno pokazuje svoj mediteranski duh, ostavljajući posmatraču na sagledavanje jedinstven skulptorski prikaz koji umnogome doprinosi razvoju ambijenta umjetnosti Crne Gore i šire.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Vanredni profesor, magistar Željko Reljić, angažovan je na svim nivoima studija Fakulteta likovnih umjetnosti na Cetinju, gdje izvodi nastavu na osnovnim akademskim i magistarskim studijama. Njegova posvećenost studentima i sposobnost da čita kreativne potencijale studenata i njeguje ih, motivišući ih kroz interaktivan način nastave na istraživanje i rad, jasno ga definišu kao izvrnog pedagoga. Reljić svoj pedagoški rad temelji na stalnom dijalogu sa studentima, pružajući im dovoljno prostora za eksperimente, ali i postavljajući jasne smjernice koje im pomažu da izgrade svoju

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	0	3	3	0	3	3
2. UMJETNIČKI RAD	71	33	104	329	131	460
3. PEDAGOŠKI RAD	1	11	12	4	16,5	20,5
UKUPNO	72	47	119	333	150,5	483,5

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Mišljenja sam da kandidat, magistar Željko Reljić, ispunjava sve zakonom propisane uslove za izbor u više akademsko zvanje. Na osnovu uvida u konkursni materijal, analizu bogatog stručnog, umjetničkog i pedagoškog rada, kao i na osnovu višegodišnjeg uvida u njegov javni rad, sa posebnim zadovoljstvom predlažem Vijeću Fakulteta likovnih umjetnosti Cetinje i Senatu Univerziteta Crne Gore da vanrednog profesora, **magistra Željka Reljića, izaberu u zvanje redovnog profesora** na studijskom program Vajarstvo Fakulteta likovnih umjetnosti na Cetinju.

RECENZENT

Red. prof. Sreten Milatović

R E F E R A T

Za izbor u akademsko zvanje za oblast: **Grafički dizajn** (predmeti: Tipografija, Layout, Grafičke komunikacije II, Tipografija i pismo, Tipografija i pismo MA) na Fakultetu likovnih umjetnosti Univerziteta Crne Gore.

Konkurs je objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" od 18.06.2024. godine. Na raspisani Konkurs javila se kandidatkinja **MR ADELA ZEJNILOVIĆ**.

BIOGRAFIJA

Rođena sam 24. 12. 1977. godine u Prištini, gde sam završila osnovnu školu i gimnaziju (prirodno-matematički smer). Tokom školovanja sam bila učesnik brojnih opštinskih i regionalnih takmičenja i laureat nekoliko priznanja.

Godine 1996. godine upisala sam Akademiju likovnih umjetnosti u Prištini, gde sam studirala do 1999. godine. Studije grafičkog dizajna sam od 1999. godine nastavila na Fakultetu likovnih umjetnosti na Cetinju, gde sam 2005. godine na Grafičko-dizajnerskom odsjeku, Smjeru Grafički dizajn u klasi profesora mr Mileta Grozdanića, odbranila diplomski rad pod nazivom **TY POMISLI**.

Godine 2005. godine sam bila dobitnik godišnje nagrade za grafički dizajn *Galerije Sye Rider*, Herceg Novi.

Godine 2012. sam na Fakultetu likovnih umjetnosti na Cetinju odbranila magistarsku tezu pod nazivom: *Crna Gora u pismu – od ličnog do zvaničnog*, pod komentorstvom profesorice mr Ane Matić (FLU Cetinje) i profesorice mr Olivera Stojadinović (Fakultet primenjenih umjetnosti Beograd, Srbija).

umjetničku praksu. Reljićeva pedagoška osposobljenost uključuje i razvoj kritičkog pristupa umjetničkom stvaralaštvu, jer kroz nastavu podstiče studente na postavljanje pitanja, samostalnu refleksiju i istraživanje novih pristupa u umjetnosti, čime im pomaže da razviju vlastiti umjetnički glas i prepoznatljiv stil.

Njegova sposobnost da poveže teoriju sa praksom, kao i da učini nastavni proces izazovnim i inspirišućim, od njega je izgradila profesora koji svojim studentima ne samo da prenosi vještine, već ih motivise na kontinuirani razvoj, što rezultira uspješnim i zapaženim rezultatima.

Mnogobrojne nagrade studenata čiju darovitost i rad je pratio i oblikovao kroz mentorski rad na studijama, svjedoče o Reljićevoj stručnosti i predanosti kao profesora i pedagoga, a o kojim kvalifikacijama govore i priložene visoke ocjene na studentskim anketama, iz prethodnog perioda.

Od oktobra 2006. do februara 2007. godine, u sklopu studentske razmene studijskog sam boravila na Univerzitetu Marc Bloch u Strazburu, Francuska.

Od 2015. godine sam student doktorskih studija na Fakultetu primenjenih umjetnosti, Univerzitet umjetnosti u Beogradu (Srbija), na predmetu Pismo. Trenutno radim na finalizaciji doktorske teze: *Pismo, sistem, identitet – Problematika oblikovanja pisama namenjenih gradskoj signalistici*, koju je odobrio Senat Univerziteta umjetnosti u Beogradu, br 7/25, 25.01.2018.

2018. godine, u okviru ERASMUS+ Teaching Mobility, boravila sam na École Supérieure d'Art de Lorraine, Metz, Francuska.

Učesnica sam brojnih konferencija i radionica u zemlji i inostranstvu. Dobitnik sam više nagrada za dizajn, izlagala sam na nekoliko samostalnih i više grupnih izložbi. Bavim se edukacijom, grafičkim dizajnom, vizuelnim komunikacijama i tipografijom.

Član sam Udruženja likovnih umjetnika Crne Gore (ULUCG) od 2005. godine.

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJA, uključujući: nazive firmi i radna mjesta, akademsko zvanje, nazive institucija, univerzitet i datum izbora i reizbora u proteklom periodu.

Jun – decembar 2001. godine, NVO MEDECINES DU MONDE – Greece, Bijelo Polje – *administrator misije i prevodilac*;

Mart 2002 – avgust 2004. godine, Marketing agencija ALTER EGO, Podgorica – *grafički dizajner*;

Decembar 2004 – mart 2005. godine, Štamparija DPC, Podgorica – *grafički dizajner*;

Oktobar 2005 – septembar 2008. godine; Kompanija DODING ENTERIJERI – Fabrika namještaja, Podgorica - *marketing manager i grafički dizajner*;

Septembar 2007 – jul 2008. godine, Štamparija OPUS3, Podgorica – *grafički dizajner*.

Septembar 2008. godine – septembar 2019. Univerzitet Crne Gore, FLU Cetinje – Saradnica u nastavi na Studijskom programu Grafički dizajn, na predmetima: *Grafičke komunikacije, Tipografsko oblikovanje/Tipografija, Grafičko oblikovanje/ Layout, Uvod u dizajn*, a od letnjeg semestra 2019. angažovana sam da izvodim nastavu pod mentorstvom na predmetu *Interaktivni dizajn II*.

Odlukom Univerziteta Crne Gore br. 03-2992, od 18.09.2019. godine, izabrana sam u zvanje docenta za oblast Grafički dizajn na predmetima: Tipografija, Layout, Tipografija i pismo, Tipografija i pismo MA, na Fakultetu likovnih umjetnosti Cetinje.

1. KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE REZULTATA U OBLASTI UMJETNOSTI

2. UMJETNIČKA DJELATNOST			
U 1			
U 1.1 Premijerno izvođenje/prikazivanje umjetničkog djela u inostranstvu na događajima od izuzetnog međunarodnog značaja, sa objavljenom kritikom		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Cyrillic 2021 / Кириллица 2021 International Scientific and Creative Conference Школа дизайна РАНХиГС (Российская академия народного хозяйства и государственной службы) May 24, 2021 12:20–20:00 h Conference time: May 24, 12:30 --- 19:30 h Venue: Moscow, Prechistenskaya Embankment 11, building 1, RANEPa, School of Design, Medialoft 1. 24. maj Dan slovenske pismenosti i kulture, Moskva, 2021. https://www.youtube.com/watch?v=ETumqPpLfZ4	do 15	15
U 2			
U 2.1 Premijerno izvođenje/prikazivanje umjetničkog djela na internacionalnim festivalima, smotrama, manifestacijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Adela Zejnilović / Plakat – Njegoš open type interpretations (digital print), Izložba Axis Mediterranean , internacionalni umjetnički projekat Fakulteta umjetnosti Univerziteta iz Malage i Fakulteta likovnih umjetnosti Univerziteta Crne Gore sa Cetinja, Laboratorio de experimentation Facultad de Bellas Artes Malaga, Španija, 2023. Selektori: José María Alonso Calero, Marko Marković https://www.bbaa.uma.es/blog/inauguracion-axis-mediterranean-14-04-23-1300-laboratorio-de-experimentacion-de-la-facultad-de-bellas-artes-de-malaga	do 10	7
2.	Adela Zejnilović / Plakat – Njegoš.otf (digital print), ASIA CREATIVE DESIGN AWARD The ACDA design award ceremony and exhibition 2022 China Taiwan NKUN 116 Art Center, 2022.	do 10	7
U 2.2 Premijerno izvođenje/prikazivanje umjetničkog djela na nacionalnim festivalima, smotrama, manifestacijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Istorija umjetnosti Crne Gore. T. 1 , [Od praistorije do kraja srednjeg vijeka] – Adela Zejnilović, grafičko oblikovanje (layout, dizajn, slog), vodeći dizajner tima za izradu monografije (Adela Zejnilović, Sandra Đurović, Ivana Vujošević) Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Podgorica, 2021. ISBN - 978-86-7215-509-9	do 5	5
2.	Istorija umjetnosti Crne Gore. T. 2 , [Umjetnost Crne Gore u novom vijeku] – Adela Zejnilović, grafičko oblikovanje (layout, dizajn, slog), vodeći dizajner tima za izradu monografije (Adela Zejnilović, Sandra Đurović, Ivana Vujošević) Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Podgorica, 2021. ISBN - 978-86-7215-510-5	do 5	5
3.	Istorija umjetnosti Crne Gore. T. 3 , [Umjetnost Crne Gore od sredine XIX do početka XXI vijeka] – Adela Zejnilović, grafičko oblikovanje (layout, dizajn, slog), vodeći dizajner tima za izradu monografije (Adela Zejnilović, Sandra Đurović, Ivana Vujošević) Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Podgorica, 2023. ISBN - 978-86-7215-540-2	do 5	5
U 2.4 Izlaganje umjetničkog djela na kolektivnim (žiriranim) izložbama, salonima ili manifestacijama u zemlji		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Adela Zejnilović / Kolektivna izložba „ K / O / N / K / U / R / S “ – Galerija CENTAR, CSUCG, Podgorica Selektor izložbe: mr Nikola Latković, MFA, 2019. https://www.vijesti.me/kultura/377100/nikola-latkovic-misaoni-i-crtacki-napad-na-zadatu-temu	do 5	3
2.	Adela Zejnilović / Dizajn plakata u okviru kampanje za borbu protiv nasilja nad ženama pod nazivom „ ONA treba – ONA mora “ u organizaciji Nevladinog udruženja FLUX, pod pokroviteljstvom Prijestonice Cetinje, Cetinje, 2022.	do 5	3
3.	Adela Zejnilović / Digital landscapes (digital print), Grupna izložba „ Sevdah – Likovni dijalozi Bošnjakinja “ (U okviru manifestacije Dani kulture Bošnjaka u Crnoj Gori) Galerija „Velimir A. Leković“, Bar, 2023.	do 5	2
U 3			

U 3.1 Ponovljeno izvođenje/prikazivanje autorskog umjetničkog djela u inostranstvu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Adela Zejnilović / Plakat – Njegoš open type interpretations (digital print), Axis Mediterranean , Espacio OGallery, Lucena (Córdoba), Španija, 2023 Selektori: José María Alonso Calero, Marko Marković https://www.arteinformato.com/agenda/f/axis-mediterranean-221497	do 5	3
U 3.2 Ponovljeno izvođenje/prikazivanje autorskog umjetničkog djela u zemlji		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Adela Zejnilović / Digital landscapes (digital print), Grupna izložba „ Sevdah – Likovni dijalozi Bošnjakinja “ (U okviru manifestacije Dani kulture Bošnjaka u Crnoj Gori) Galeriji JU Centar za kulturu, Bijelo Polje, 2023.	do 3	1
U 4			
U 4.1 Komercijalna realizacija umjetničkog djela u inostranstvu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje godišnjeg izveštaja: Fonda za humanitarno pravo Kosova , Priština, 2018.	do 4	2
2.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje godišnjeg izveštaja: Fonda za humanitarno pravo Kosova , Priština, 2019	do 4	2
3.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje publikacije: ONLINE DISCUSSION The Politics of Memory and Remembrance Practices in Southeast Europe , Fond za humanitarno pravo Kosova, Priština, 2020.	do 4	2
4.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje godišnjeg izveštaja: Fonda za humanitarno pravo Kosova , Priština, 2020.	do 4	2
5.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje godišnjeg izveštaja: Fonda za humanitarno pravo Kosova , Priština, 2021.	do 4	2
6.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje godišnjeg izveštaja: Fonda za humanitarno pravo Kosova , Priština, 2022.	do 4	2
7.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje godišnjeg izveštaja: Fonda za humanitarno pravo Kosova , Priština, 2023.	do 4	2
U 4.2 Komercijalna realizacija umjetničkog djela u zemlji		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Adela Zejnilović / Vizuelni identitet – Prirodnački muzej Crne Gore (prva nagrada na pozivnom konkursu), 2024.	do 6	6
2.	Adela Zejnilović / Idejno rješenje poštanske marke na temu " EVROPA Drevne poštanske rute ", Pošta Crne Gore, 2020. (prva nagrada na konkursu)	do 6	4
3.	Adela Zejnilović / Idejno rješenje poštanske marke na temu " 75 god. Ujedinjenih nacija ", Pošta Crne Gore, 2020. (prva nagrada na konkursu)	do 6	4
4.	Adela Zejnilović / Idejno rješenje poštanske marke na temu " ZASTITA PRIRODE - Nacionalni park Biogradska gora ", Pošta Crne Gore, 2020. (prva nagrada na konkursu)	do 6	4
5.	Adela Zejnilović / Idejno rješenje poštanske marke na temu " POMORSTVO sekstant - nautički instrument ", Pošta Crne Gore, 2020. (prva nagrada na konkursu)	do 6	4
6.	Adela Zejnilović / Idejno rješenje poštanske marke na temu " DAN MARKE - 150 god. telegrafa u Crnoj Gori ", Pošta Crne Gore, 2020. (prva nagrada na konkursu)	do 6	4
7.	Adela Zejnilović / Idejno rješenje poštanske marke na temu " Umjetnost u Crnoj Gori kroz vjekove 2021. - Živko Nikolić ", Pošta Crne Gore, 2021. (prva nagrada na konkursu)	do 6	4
8.	Adela Zejnilović / Idejno rješenje poštanske marke na temu " 200 god. od rođenja vojvode Ilije Plamenca ", Pošta Crne Gore, 2021. (prva nagrada na konkursu)	do 6	4
9.	Adela Zejnilović / Idejno rješenje poštanske marke na temu " Zaštita prirode Trnovačko jezero ", Pošta Crne Gore, 2021. (prva nagrada na konkursu)	do 6	4
10.	Adela Zejnilović / Idejno rješenje poštanske marke na temu " Pomorstvo Bitka kod Lepanta ", Pošta Crne Gore, 2021. (prva nagrada na konkursu)	do 6	4
11.	Adela Zejnilović / Idejno rješenje poštanske marke na temu " Dan marke Pero Šoć ", Pošta Crne Gore, 2021. (prva nagrada na konkursu)	do 6	4
12.	Adela Zejnilović / Idejno rješenje poštanske marke na temu " Umjetnost u Crnoj Gori kroz vjekove 2022 - Uroš Tošković ", Pošta Crne Gore, 2022. (prva nagrada na konkursu)	do 6	4
13.	Adela Zejnilović / Idejno rješenje poštanske marke na temu " 125 god. od rođenja Mila Milunovića ", Pošta Crne Gore, 2022. (prva nagrada na konkursu)	do 6	4
14.	Adela Zejnilović / Idejno rješenje poštanske marke na temu " Turizam Limska regata ", Pošta Crne Gore, 2022. (prva nagrada na konkursu)	do 6	4
15.	Adela Zejnilović / Idejno rješenje poštanske marke na temu " 100 god. od rođenja Draga Đurovića ", Pošta Crne Gore, 2023. (prva nagrada na konkursu)	do 6	4
16.	Adela Zejnilović / Idejno rješenje poštanske marke na temu " 100 god. od rođenja Redža Mulića ", Pošta Crne Gore, 2023. (prva nagrada na konkursu)	do 6	4
17.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje knjige: Antonen Arto, Nervomer , Izdavačka kuća ARTO, Podgorica, 2018.	do 6	3
18.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje knjige: Anri Mišo – Ugaoni stubovi ,	do 6	3

	Izdavačka kuća ARTO, Podgorica, 2018.		
19.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje knjige: D. H. Lorens, STUDIJE IZ KLASIČNE AMERIČKE KNJIŽEVNOSTI , Izdavačka kuća ARTO, Podgorica, 2018.	do 6	3
20.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje knjige: Čamil Sijarić - Bihorci , Izdavač: Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore, Podgorica, 2019.	do 6	2
21.	Adela Zejnilović / Dizajn vizuelnog identiteta i promotivnog materijala FLUID dizajn forum #07/2019 Pomjeranja / Shiftings , 2019.	do 6	5
22.	Adela Zejnilović / Dizajn serije kataloga za novu proizvodnu liniju DODING OUTDOOR , Doding enterijeri, Podgorica, 2019.	do 6	3
23.	Adela Zejnilović / Dizajn sajta, Doding enterijeri, Podgorica, 2019.	do 6	1
24.	Adela Zejnilović / Dizajn znaka FORIS i kataloga FORIS kondominijum , EUROZOX, Podgorica, 2019.	do 6	2
25.	Adela Zejnilović / Dizajn znaka EUROZOX , Podgorica, 2019.	do 6	2
26.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje knjige: Jovana Marojević MATERICE , Izdavačka kuća ARTO, Podgorica, 2019.	do 6	2
27.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje vizuala, kataloga, plakata za Bijenale crnogorskog teatra 2019 , CNP, Podgorica, 2019.	do 6	4
28.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje knjige: Dimitrov popović Biseda e brezave , Izdavač: Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore, Podgorica, 2019.	do 6	1
29.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje knjige: Mimoza Redžvelaj I da si ljubav Dhe dashuri qofsh , Izdavač: Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore, Podgorica, 2019.	do 6	1
30.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje knjige: Zorž PEREK - Kakav mali moped s hromiranim guvernalom u dnu dvorišta , edicija AVANGARDA, Izdavačka kuća ARTO, Podgorica, 2019.	do 6	2
31.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje knjige: Mišel Bitor - Raspored Vremena , edicija AVANGARDA Izdavačka kuća ARTO, Podgorica, 2019.	do 6	2
32.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje omota za CD grupe MIKROKOZMA ULICOM SLOBODE , Podgorica, 2020.	do 6	3
33.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje knjige: Slavko Curuvija, Ibeovac: Ja, Vlado Dapčević, Izdavačka kuća ARTO, Podgorica, 2020.	do 6	2
34.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje knjige: Momir Matović Metri života, Podgorica, 2020.	do 6	4
35.	Adela Zejnilović / Dizajn znaka ODIVA , Podgorica, 2020.	do 6	1
36.	Adela Zejnilović / Likovno rješenje poštanske marke, izdanje za posebne prilike Dan Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost , Pošta Crne Gore, 2021.	do 6	3
37.	Adela Zejnilović / Dizajn vizuelnog identiteta i promotivnog materijala izložbe plakate posvećene 250. godišnjici rođenja Ludviga van Betovena - Bethoven 250 , FLU Cetinje, 2021.	do 6	2
38.	Adela Zejnilović / Likovno rješenje poštanske marke, izdanje za posebne prilike 50 god. Crnogorske akademije nauka i umjetnosti , Pošta Crne Gore, 2021.	do 6	2
39.	Adela Zejnilović / Dizajn znaka MEP plan , Podgorica, 2021.	do 6	1
40.	Adela Zejnilović / Dizajn znaka VEBA group , Podgorica, 2022.	do 6	1
41.	Adela Zejnilović / Likovno rješenje poštanske marke, izdanje za posebne prilike Evropa Priče i mitovi Legenda o Bukumirskom jezeru , Pošta Crne Gore, 2022.	do 6	3
42.	Adela Zejnilović / Prelom tekstualnog i likovno-grafičkog sadržaja UCG izdanja Ana Topalović, Praktikum iz Agrohemijske, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2022.	do 6	3
43.	Adela Zejnilović / Prelom tekstualnog i likovno-grafičkog sadržaja UCG izdanja Vesna Bokan-Mirković, Monografija Dijagnoza i prevencija komplikacija dijabetičnog stopala , Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2022.	do 6	3
44.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje omota za CD grupe MIKROKOZMA live ONO ŠTO JESMO , Podgorica, 2022.	do 6	2
45.	Adela Zejnilović / Likovno rješenje poštanske marke, izdanje za posebne prilike 50 god Ekonomskog fakulteta , Pošta Crne Gore, 2022.	do 6	2
46.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje knjige Antologija kratke proze albanskih pisaca Crne Gore „Svi naši“ , CEKUM, Podgorica, 2022.	do 6	2
47.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje knjige Memorari Besima Jusufovića , CEKUM, Podgorica, 2023.	do 6	2
48.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje knjige ROMSKO-CRNOGORSKO I CRNOGORSKO-ROMSKO JEZIKA , CEKUM, Podgorica, 2023.	do 6	3
49.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje knjige Ledijs Duši / Ledia Dushi zâ mjegullor i liqenit n'ag / magloviti glas jezera u svitanju , CEKUM, Podgorica, 2023.	do 6	1
50.	Adela Zejnilović / Vizuelni identitet i dizajn materijala za društvene mreže za Projekat "SOUL3000 - Još ne sviće rujna zora (reinterpretirana tradicija)" Podgorica, 2023. https://www.youtube.com/watch?v=xFpQwrgRM1o	do 6	2
51.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje knjige POEZIJA BOKELJSKIH HRVATA , CEKUM, Podgorica, 2023.	do 6	2
52.	Adela Zejnilović / Primena usvojenog vizuelnog identiteta, dizajn kataloga i promotivnog materijala izložbe UMJETNICI ZAVIČAJU, Danilovgrad,	do 6	1

	2023.		
53.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje knjige Romski pojmovnik... i nešto više , CEKUM, Podgorica, 2024.	do 6	1
54.	Adela Zejnilović / Vizuelno oblikovanje kampanje za singl ANEMOI , autor: VIBIN VIT DJ MONO, Podgorica, 2024. https://www.youtube.com/watch?v=zx1B9MghJQU	do 6	2
55.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje Godišnjeg izvještaja Ekonomskog fakulteta 2023-24 , Ekonomski fakultet UCG, Podgorica, 2024.	do 6	3
56.	Adela Zejnilović / Grafičko oblikovanje knjige Mark Pashku Gubitak , CEKUM, Podgorica, 2024.	do 6	1
57.	Adela Zejnilović / Prelom časopisa KOD (broj 15-23), Izdavač: Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore, Podgorica, 2019-2024.	do 6	4
U 5			
U 5.1 Vođenje umjetničkih projekata, festivala i seminara		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	ReCulture project: Re-branding of Cultural Institutions in Western Balkans Mentor dizajnerskog tima iz Crne Gore, u okviru projekata koji sufinansira Evropska unija, ReCulture: Re-branding of Cultural Institutions in Western Balkans koji ima za cilj podsticanje modernizacije institucija kulture Zapadnog Balkana kroz redizajn vizuelnih identiteta i uvođenje savremenih alata u njihove komunikacijske prakse. Konzorcijum projektnih partnera čini 7 organizacija iz 5 zemalja: Kulturni centar Trebinje (voda projekta) i Muzej savremene umjetnosti Republike Srpske iz Bosne i Hercegovine, Ink fest organizacija i Fakultet dramskih umjetnosti iz Srbije, Likovna kolonija Danilovgrad iz Crne Gore, Muzej civilizacija Evrope i Mediterana (MUCEM) iz Francuske i Institut za kulturnu politiku (iCP) iz Austrije. U fokusu projekta su ustanove kulture, afirmisani i budući profesionalci sa Zapadnog Balkana, budući da je projekat podržan posebnim sredstvima EU programa Kreativna Evropa namenjenih jačanju kulturne saradnje na Zapadnom Balkanu. Projekat finansira EU, a implementira JU Kulturni centar Trebinje 2020-2024. https://www.recultureproject.eu/ https://www.recultureproject.eu/mentors/	do 4	4
2.	FLUID dizajn forum #08/2020 ALIBI , vođa radionice Layout landscape , Podgorica 2020.	do 4	2
3.	Kordinatorka mentorskog tima sa Univerziteta Crne Gore u radnom timu za izradu predloga vizuelnog identiteta nacionalnog brenda Crne Gore , po konkursu koje je raspisalo Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, 2023. https://www.gov.me/clanak/obavjestenje-o-ishodu-postupka-za-izbor-vizuelnog-identiteta-nacionalnog-brenda-crne-gore	do 4	4
U 5.2 Učešće u radu žirija, selektorskoj komisiji, umjetničkom savjetu na takmičenjima, konkursima, manifestacijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Clanica međunarodnog žirija za dodelu nagrada ASIA CREATIVE DESIGN AWARD , 2022. https://asiaacda.wixsite.com/website https://asiaacda.wixsite.com/website/how-to-enter-copy https://www.youtube.com/watch?v=ip94NwqCRTs http://www.visionunion.com/article.jsp?code=202208280007	do 4	4
2.	Clanica međunarodnog žirija za odabir osam mladih dizajnera za učešće u projektu rebrandiranja institucija kulture Zapadnog Balkana. ReCulture Projekat , 2021.	do 4	4
3.	Clanica žirija za izbor najboljeg idejnog rješenja za grafičko oblikovanje knjiga PAF – KRATKE PRIČE i PAF – POEZIJA , Podgorica Art Festivala, Culture Club Podgorica i izdavačke kuća ARTO, Podgorica, 2019.	do 4	2
4.	Clanica žirija nagradnog konkursa za izbor idejnog rješenja logotipa MONSTAT-a , Monstat Uprava za statistiku Crne Gore, Podgorica, 2019.	do 4	2
5.	Clanica žirija nagradnog konkursa za izbor idejnog rješenja logotipa Parka prirode „Ulcinjnska solana“ , Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, 2022.	do 4	3
U 7			
U 7.1 Objavljeni umjetničko-istraživački radovi u časopisima i publikacijama u inostranstvu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Adela Zejnilović / Tekst izlaganja i reprodukcije rada / Время кириллицы / CYRILLIC TIME Институт современного искусства сборник материалов конференций “Кириллица” Collection of materials from the International Scientific and Creative Conferences "Cyrillic" Adela Zeinilovich Montenegrin Cyrillic alphabet and modern design Moskva, 2023.	do 2	2

	Str: 104-109		
2.	Adela Zejnilović / Poglavlje o radu / ReCulture: DOCUMENT PROCESS A 2020-2024 O procesu i radu u okviru ReCulture projekta, 2024. ISBN 978-86-906406-0-7 Str: 66-68	do 2	1
U 7.2 Objavljeni umjetničko-istraživački radovi u časopisima i publikacijama u zemlji		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Adela Zejnilović / Poglavlje o radu / Leksikon likovne umjetnosti Crne Gore N-Ž Knjiga 1, Tom II Izdavač: Crnogorska akademija nauka i umjetnosti Glavni i odgovorni urednik akademik Niko Martinović https://canupub.me/knjiga/leksikon-likovne-umjetnosti-crne-gore-n-z/	do 4	2
2.	Adela Zejnilović / Poglavlje o radu i reprodukcije rada / Monografija SAGA SVJETLOSTI Leksikon slikara manjinskih naroda Crne Gore	do 4	1

3. KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE PEDAGOŠKIH SPOSOBNOSTI

3. PEDAGOŠKA DJELATNOST			
Mentorstvo (komentorstvo se boduje sa polovinom poena)			
P12 Na osnovnim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Đuranović Una, Koncept brenda "JAKA" i grafičko oblikovanje serije ambalaže za kafu i čokoladu , 2020. (Komentorstvo sa prof. mr Anom Matić)	0,5	0,25
2.	Đurović Gordana, Koncept brenda "SOKIC" i grafičko oblikovanje serije proizvoda hrane za bebe i djecu , 2020. (Komentorstvo sa prof. mr Anom Matić)	0,5	0,25
3.	Radojević Ksenija, Koncept brenda "DOCLEA", dizajn vizuelnog identiteta za hotel i grafičko oblikovanje serije etiketa za vinariju , 2020. (Komentorstvo sa prof. mr Anom Matić)	0,5	0,25
4.	Drecun Aleksandra, Koncept i dizajn vizuelnog identiteta za turističko-univerzitetski objekat „Ho(s)tel KOMUNA” , 2021. (Komentorstvo sa prof. mr Anom Matić)	0,5	0,25
5.	Vujović Simona, Dizajn vizuelnog identiteta za turistički kompleks Mountain Guest House – „VIJENAC” , 2021. (Komentorstvo sa prof. mr Anom Matić)	0,5	0,25
6.	Radisav Stijović, Grafičko oblikovanje vizuala za pozorišni festival "Festival praznog prostora" , 2021. (Komentorstvo sa prof. mr Anom Matić)	0,5	0,25
7.	Ana Ivanović, Primjena autorskog OpenType-SVG fonta LIMERICK kao ilustrativnog materijala u grafičkom oblikovanju , 2021. (Komentorstvo sa prof. mr Suzanom Pajović)	0,5	0,25
8.	Iva Mijanović, Grafičko oblikovanje vizuala na temu edukacija o menstrualnom ciklusu , 2022. (Komentorstvo sa prof. mr Anom Matić)	0,5	0,25
9.	Milva Milić, Koncept brenda "Vranjak", dizajn vizuelnog identiteta za eko selo i grafičko oblikovanje serije etiketa za domaće proizvode , 2022. (Komentorstvo sa prof. mr Anom Matić)	0,5	0,25
10.	Dejan Ratković, Koncept brenda "VELIKO VRELO" i grafičko oblikovanje etiketa za domaće proizvode lokalnih proizvođača , 2022. (Komentorstvo sa prof. mr Anom Matić)	0,5	0,25
11.	Bugarin Aleksandar, Ilustracija kao element u procesu brendiranja veganske pekare „VIVE LA VIE" , 2022. (Komentorstvo sa prof. mr Suzanom Pajović)	0,5	0,25
12.	Valentina Dronjak, Koncept brenda "MONTE MARE" i grafičko oblikovanje serije proizvoda alkoholnih pića za mlade , 2023.	0,5	0,5
13.	Stefan Raičević, Uspostavljanje koncepta i grafičko oblikovanje serije "advertising" plakata brenda "meunocyber Electronics" , 2023. (Komentorstvo sa prof. mr Anom Matić)	0,5	0,25
14.	Jelena Jelić, Grafičko oblikovanje serije etiketa za domaće proizvode , 2023. (Komentorstvo sa prof. mr Anom Matić)	0,5	0,25
15.	Mia Bulatović, Koncept brenda „Vrch winery" i grafičko oblikovanje serije ambalaža alkoholnih proizvoda , 2024. (Komentorstvo sa prof. mr Anom Matić)	0,5	0,25
Kvalitet nastave			

P17 Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	2024. Odlukom Vijeća Fakulteta likovnih umjetnosti (broj odluke 01/5- 470) od 1.07.2024. godine o kvalitetu pedagoškog rada, odnosno o kvalitetu nastave za prethodni izborni period	do 5	4,66
2.	Od 2020. članica komisija za odbranu završnih i magistarskih i radova na FLU, članica komisija za upis saradnika, članica komisije na prijemnim ispitima za upis na osnovne i master studije, članica komisije za master studije	do 5	5

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	/	/	/	/
2. UMJETNIČKI RAD	87	241	259	498
2. PEDAGOŠKI RAD	17	18	11,66	16,55
UKUPNO	104	259	270,66	514,55

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Na osnovu stepena obrazovanja, kao i na osnovu dostavljene Konkursne dokumentacije, konstatujem da je kandidatkinja doc. mr Adela Zejnilović ispunila sve uslove Konkursa za izbor u akademsko zvanje u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i Statutom Univerziteta Crne Gore, kao i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska i zvanja (Savjet za visoko obrazovanje, 2016).

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

Na osnovu uvida u klasifikacionu bibliografiju i portfolio radova, evidentno je da kandidatkinja doc. mr Adela Zejnilović u sveukupnom stvaralaštvu ima značajan dizajnerski opus, što se potvrđuje i kroz reference nastale nakon prethodnog izbora u zvanje, navedene u tabeli *Kvantitativno ocjenjivanje u oblasti umjetnosti / 2. Umjetnička djelatnost*.

Kao što sam navela u recenziji za njen prethodni izbor u zvanje, rad Adele Zejnilović karakteriše visok stepen kreativne istraživačke aktivnosti, koji s jedne strane odlikuje konstantna i veoma razgranata grafičko-dizajnerska praksa, a sa druge – ozbiljno istraživanje u domenu tipografije. Osim rada u konkretnim dizajnerskim disciplinama, ona istražuje i polju vizuelnih umjetnosti, prije svega u oblasti ekperimentalne tipografije i eksperimentalnog creža.

U portfolio dizajnerskih radova dominiraju radovi iz oblasti grafičkih komunikacija i grafičkog oblikovanja knjige, sa akcentom na tipografsko oblikovanje. U proteklih pet godina kreirala je veliki broj kvalitetno realizovanih pojedinačnih knjižnih izdanja i edicija, vizuala za institucije i manifestacije, kao i idejnih rješenja poštanskih maraka, koji su detaljno navedeni u njenoj klasifikacionoj biografiji, a vizuelno dokumentovani u priloženom portfolio radova. S obzirom na njihov broj tj. obim, fokusiraću se na par njih, koje iz ličnog profesionalnog ugla smatram da je značajno pomenuti, bez obzira na formalno propisanu kategoriju i broj poena za određenu referencu.

Kao najznačajniji izdvojila bih višegodišnji rad na projektu monografija „Istorija umjetnosti Crne Gore“ (u tri toma), izdavač Crnogorska akademija nauka i umjetnosti (2021, 2021, 2023), gdje je je doc. mr Adela Zejnilović prvopotpisana autorka grafičkog oblikovanja sva tri toma monografije. Osim po samom sadržaju, ova monografija spada u kapitalna djela crnogorskog izdavaštva uopšte – i sa autorskog i uređivačkog aspekta, kao i sa aspekta njenog grafičkog oblikovanja, jer kod ovakvih vrsta publikacija, grafičko oblikovanje možemo u potpunosti izjednačiti sa radom na autorskim tekstovima, a slobodna sam reći, i postaviti kao značajnije. Sve u ovim knjigama izgleda onako kako treba da izgleda u „lijepo“ oblikovanim monografskim publikacijama istorije umjetnosti jedne države, što znači i sama država, jer su ove knjige neka vrsta njenog ogledala, onda izgleda ozbiljnije. Elegantan i odmjereno postavljen

layout – funkcionalan, pregledan, čitljiv, klasičan a ipak savremen i dinamičan u distribuciji i organizaciji odnosa teksta i bogatog ilustrovanog materijala. Važno je pomenuti da postavljeni layout odlično spaja dvije pretpostavljeno različite ciljne grupe čitalaca – sa jedne strane dovoljno primamljiv za one koji će ovo čitati i gledati kao zanimljivu informativnu literaturu koja tretira istoriju umjetnosti Crne Gore, a sa druge, dovoljno ozbiljan i pregledan za one koji ovo koriste kao naučnu literaturu. Sa aspekta grafičkog oblikovanja, posebno bih akcentovala grafičko oblikovanje korica sva tri izdanja, prije svega u idejnom smislu, a podjednako i u oblikovnom vizuelnom kvalitetu. Sa aspekta ideje, kao motiv za naslovne stranice korica moglo se uzeti bilo što iz bogate istorijske građe i ilustrovanog materijala, i sigurno ne bi bilo promašeno. Ali je utoliko ovaj zadatak bio teži, jer je pitanje odabira tog jednog ili više motiva najteži dio dizajnerskog posla, a potrebno je jednim prikazom sublimirati veoma kompleksan, bogat i različit sadržaj. U ovom slučaju puta tri, za sva tri toma monografije. Decentno i mimikrijski postavljeni motivi frotaža reljefa i arabeski – dobro odabrani reprezentativni različitih istorijskih perioda, akcentovani su apstrahovanim crvenim potezom, koji kao da prosvjetljava i najavljuje neke „dramatične događaje“ koji nas očekuju kada zaronimo u sam sadržaj knjige. Ako su korice knjige njeno ogledalo i sublimacija sadržaja, i uloga im je da privuku pažnju, onda je ovaj likovni triptih uveliko ispunio svoj zadatak i može poslužiti kao odličan primjer kako treba prisupiti oblikovanju monografskih publikacija ovakvog sadržaja i značaja. Kada smo već kod značaja, htjela bih izraziti mišljenje, da je u prihvaćenoj klasifikacionoj biografiji tj. tabeli *Kvantitativno ocjenjivanje u oblasti umjetnosti*, ova referenca kolegenice Zejnilović, nepravедno stavljena u kategoriju U.2.2, a ne postoji nikakva stručna nedoumica da ona pripada kategoriji U.1.2. Činjenica je da monografija koja je po temi i sadržaju od nacionalnog značaja ne mora apriori da znači da je i njeno oblikovanje istog značaja, ali u slučaju oblikovanja monografije „Istorija umjetnosti Crne Gore“ to zaista jeste, te lično, profesionalno i moralno stojim iza ovog iznešenog stava.

U oblasti grafičkih komunikacija kandidatkinja je ostvarila ne mali broj referenci, od kojih izdvajam: dizajn vizuala za FLUID dizajn forum 07/2019, idejno rješenje vizuelnog identiteta za Prirodnački muzej Crne Gore, kao i idejna rješenja poštanskih maraka Pošte Crne Gore.

Vizuelni identitet za Prirodnački muzej Crne Gore (2024) spoj je estetskog i funkcionalnog, simboličkog i minimalističkog, i jasno reflektuje misiju i vrijednost institucije. Kako i sama autorka kaže u obraloženju elaborata: „Znak je sastavljen od geometrijskih oblika, sa umekšanom formom, sa jasnom asocijacijom na prirodno, amorfno i organsko, ali sa diskretnom naznakom kvadrata (što asocira na čoveka/racio) i kruga koji predstavlja emocije i prirodu, sa dodatnim stilizovanim elementom, malo neočekivanim, odvojenim od osnovne forme, koji oblikom simbolizuje seme/začetak, a ono predstavlja početak, rast, život i kontinuitet, ali i njegovu odvojenost otvorenost i komunikaciju, što se uklapa sa misijom muzeja... Elementi znaka se integrišu u jedinstven dizajn koji nije puko ponavljanje mimikrijske prirode prepoznatljivih prirodnih „scena“ po kojima je Crna Gora prepoznata, već traženje simbola koji objedinjuje sve pomenute elemente u savremenu znakovnu formu – prepoznatljivu i pamtljivu“, što se može vidjeti i u širokoj lepezi primjena na plakatima, katalozima, ulaznicama..., kao i u potencijalnoj primjeni muzejskog promotivnog materijala.

Treba pomenuti i činjenicu da je za ovo idejno rješenje vizuelnog identiteta kandidatkinja osvojila prvu nagradu na pozivnom konkursu.

Kao i u prethodnom ciklusu, i u periodu nakon izbora u zvanje docenta, kandidatkinja je dizajnirala veliki broj poštanskih maraka. Osvojila je 15 prvih nagrada na godišnjim javnim *konkursima za izbor motiva i načina likovnog rješenja prigodnih poštanskih maraka Pošte Crne Gore*, i direktno pozvana da dizajnira još pet. S obzirom na to da se veći dio tema u godišnjim programima izdavanja prigodnih poštanskih maraka uglavnom odnosi na istorijske ličnosti i događaje, i sam dizajn tih maraka, kovrti prvog dana i prigodnih žigova prilagođen je klasičnim temama, s napomenom da je kod većine idejnih rješenja evidentan spoj klasičnog i savremenog dizajna. Kada su teme manje „ograničene istorijom“, tu je prostor za dizajnersku intervenciju veći, što se očituje u idejnom rješenju na temu „Turizam–Limska regatta“, Pošta Crne Gore, 2022. Dinamična kontinualna kompozicija idejnog rješenja marke u potpunosti odražava sadržaj i naglašava tok samog događaja. Elementi toka/kretanja vode, njenog okruženja, plovila i veslača su pojedinačno odlično stilizovani i veoma dobro organizovani u jedinstvenu cjelinu, te zbog takvog pristupa i redukcije detalja, zadržavaju prepoznatljivost, iako se radi o dosta elementa organizovanih na mikro formatu – kakav je poštanska marka. Ista dinamika, ali na potpuno drugačiji način prisutna je i u dizajnu kovrta prvog dana, gdje je akcenat stavljen na samu mapu regate i pripadajuće toponime, a upotrijebljen vizuelni jezik kompatibilan je vizuelnom jeziku marke. Komplet koji čine poštanska marka, kovrta prvog dana i prigodni žig odlikuje jedinstvenost i cjelovitost, a izbjegnuto je vizuelni pleonazam, koji je veoma čest u dizajnu filatelističkog kompleta. To dodatno potvrđuje i činjenica da je za simbol prigodnog žiga uzet stilizovni motiv – piktoqram veslača, koji odlično korespondira sa markom i kovrtem, na neki način upotpunjava cjelinu i doprinosi kontekstualizaciji. Treba pomenuti i da je tipografija dobro odabrana, adekvatno i odmereno postavljena u odnosu na ilustrovane – stilizovane grafičke elemente.

Posljednji u nizu pojedinačnih radova na koji se želimo osvrnuti, je dizajn vizuelnog identiteta i promotivnog materijala za FLUID dizajn forum #07/2019, koji je te godine imao temu „Pomjeranja / Shiftings“. FLUID dizajn forum u prethodnih šest izdanja nije imao definisan stalni znak, te je vizuelni identitet logotipa koji je dizajnirala doc. mr Adela Zejnilović prihvaćen kao zvanični, u smislu da će i nadalje biti u upotrebi. Jednostavno postavljen sans-serifni ispis odlikuje „štosna“ tranzicija regularnog tipografskog znaka „I“ u njegov *italic*, koji ujedno predstavlja i initerpunkcijski znak – kosa crta (*solidus*), nekada korišćena za označavanje tačaka i zarez, a danas se koristi za predstavljanje dijeljenja i razlomaka, isključivog 'ili' i uključivog 'ili' i kao separator datuma. Ova diskretna tipografska intervencija i višeznačje tog simbola, dovoljna su intervencija da se ovaj stabilni logotip malo „razdruka“, zaintrigira oko posmatrača i da blagu naznaku da iskustva i transferi znanja stečeni tokom foruma blago pomjeraju i saznanja samih učesnika, što i jeste misija FLUID dizajn foruma. I u semantičkom smislu ova kosa crta podražava intenciju samog koncepta naziva foruma, koji osim što na prvo čitanje apostrofira fluidnost, može imati i drugačije tumačenje, te kosa crta predstavlja separator, ali i slovo „I“ kao veznik između ispisa FLU, koji je akronim glavnog organizatora foruma (Fakultet likovnih umjetnosti) i tipografskog znaka „D“ – početno slovo riječi DIZAJN. Iako primarna ideja nije bila da se napravi znak, već samo ispis tj. logotip, ta ista kosa crta upotrijebljena na ikonici za društvene mreže odlično funkcioniše kao simbol za sebe, prepoznatljiv i pamtljiv, što je veoma važno za komunikacione kanale malog formata, kakav je npr. ikonica na Instagram profilu, koja se u velikoj mjeri gleda na mobilnom telefonu. U skladu sa temom sedmog izdanja FLUID dizajn foruma „Pomjeranja“, koncipirani su i vizuali. Svaki slovni znak naziva teme na oba jezika posebno je dizajniran u duhu *display* pisma. Ovi raznoliki tipografski znaci koji su noseći element vizuala foruma, postaju simboli za sebe, odražavaju ekspresivnost, a njihov karakter, dinamika i različitost omogućavaju da mogu i „emocionalno“ da se povežu sa posmatračem i proizvedu pojačanu pozornost, što jeste osnovna funkcija vizuala, a posebno vizuala događaja kratkog trajanja. Urbana estetika ovog tipografskog rješenja daje smjelu, „pomjerenu“, autentičnu vizuelnu izjavu, koja kao da se oslanja tj. tačnije podržava tematsku izjavu samog foruma. Ako se podsjetimo na činjenicu da je uža specijalnost kandidatkinje tipografsko oblikovanje i oblikovanje pisma, onda ne čudi da je u ovom, kao i u njenim mnogim drugim dizajnerskim radovima, tipografija prisutna kao noseći element dizajna.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

S obzirom na petnaestogodišnji uvid u pedagoški rad mr Adele Zejnilović, najprije kao saradnice u nastavi, a posljednjih pet godina kao docentkinje na Studijskom programu Grafički dizajn, smatram da kompetentno mogu da iznesem mišljenje o njenom dosadašnjem stručnom i pedagoškom radu. Karakteriše ga posvećenost nastavi, temeljan pristup postavljenim zadacima i izazovima, koji studentima daje široka znanja i vještine, ne samo sa oblikovnog, već i sa teorijskog aspekta, kao i sa tehničko-tehnološkog aspekta kompleksne realizacije grafičko-dizajnerskih i tipografskih rješenja. Osim uže specijalnosti u oblasti tipografije i pisma, kandidatkinja je pokazala da ima pedagoške kompetencije i u širokoj oblasti grafičkih komunikacija, kao i u oblasti oblikovanja layouta.

Ona aktivno učestvuje u unaprijeđenju nastave i osavremenjavanju curriculumu. Učesnica je i koordinatorka mnogih fakultetskih projekata vezanih za grafički dizajn, značajnih i za studente i za samu instituciju.

U periodu nakon izbora u prethodno zvanje, bila je komentorka 14 Završnih radova na Osnovnim studijama – Modul Grafičke komunikacije, i mentorka jednog Završnog rada, što je detaljno navedeno u tabeli *Kvantitativno ocjenjivanje pedagoških sposobnosti*, a dobila je i visoku ocjenu o kvalitetu pedagoškog rada, odnosno kvalitetu nastave za prethodni izborni period (Odluka Vijeća fakulteta likovnih umjetnosti Cetinje. br. 01/5–470, od 1.7.2024. godine).

Od 2020. godine članica je komisija za odbranu završnih i magistarskih radova na Fakultetu likovnih umjetnosti Cetinje, članica komisija za upis saradnika, članica komisija na prijemnim ispitima za upis na Osnovne i Master studije FLU Cetinje, a u jednom periodu bila je i članica fakultetske komisije za Master studije.

STRUČNI RAD

Širok spektar stručne djelatnosti doc. mr Adele Zejnilović u direktnoj je sprezi sa njenim dizajnersko-istraživačkim radom. Kandidatkinja je učesnica stručnih konferencija, voditeljka radionica, mentorka na internacionalnim projektima, koordinatorka univerzitetskih i fakultetskih projekata, kao i članica stručnih komisija i žirija.

Istakala bih učešće kandidatkinje na internacionalnoj naučnoj i kreativnoj konferenciji organizovanoj povodom 24. maja, Dana slovenske pismenosti i kulture – *Cyrillic 2021 / Кириллица 2021*, Škola dizajna RENEPA, Moskva, 2021, kao i rad (tekst sa dizajnerskim tipografskim prilozima) – „Черногорская кириллица и современный дизайн“ („Crnogorska cirilica i savremeni dizajn,“) objavljen u zborniku radova *Время кириллицы – сборник Материалов конференций „Кириллица“ 2021–2023 (Vrijeme cirilice – zbornik materijala sa konferencije „Cirilica“)*, izdavač Институт современного искусства (Instut savremene umjetnosti), Moskva, 2023.

Kompetentnost u pogledu stučnog rada doc. mr Adele Zejnilović pokazuje i činjenica da je, između ostalog, u periodu nakon izbora u zvanje docenta, u ime Crne Gore bila mentorka dizajnerskog tima u okviru projekta koji je prodrzan posebnim sredstvima EU programa Kreativna Evropa, namijenjenih jačanju kulturne saradnje na Zapadnom Balkanu. *ReCulture project: Re-branding of Cultural Institutions in Western Balkans (2020–2024)* je okupio sedam partnerskih institucija iz pet zemalja (BIH, Srbija, Crna Gora, Francuska i Austrija), a imao je za cilj podsticanje modernizacije institucija kulture Zapadnog Balkana kroz redizajn vizuelnih identiteta i uvođenje savremenih alata u njihove komunikacijske prakse. U konkretnom slučaju, kandidatkinja je bila mentorka dizajnerskog tima (Snežana Bulatović i Julija Radosavljević) koji se bavio vizuelnim identitetom Umjetničke kolonije Danilovgrad, za koji eksterna evaluatorka projekta, dizajnerka, profesorka na School of Art, Design and Creative Industries (Wichita State University) – Irma Puškarević između ostalog kaže da je „Umjetnička kolonija Danilovgrad dobila ne samo novi simbol – znak koji je predstavlja – već i jezik izražavanja koji promovise umjetnički dijalog“. U okviru ovog projekta, doc. mr Adela Zejnilović je autorka teksta u publikaciji *ReCulture: DOCUMENT PROCESS A 2020–2024*, u kojoj je objavljen i intervju sa njom, kao i uvodni tekst za publikaciju *DOCUMENT PROCESS B.3*, koji obrađuje proces rada – izdavač Ink Fest, Novi Sad, 2024.

Od stručnih referenci na državnom nivou, istakla bih činjenicu da je doc. mr Adela Zejnilović bila koordinatorka mentorskog tima

Univerziteta Crne Gore u radnom timu za izradu prijedloga vizuelnog identiteta nacionalnog brenda Crne Gore, po konkursu koje je raspisalo Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, 2023. godine. Idejno rješenje koje je predložio radni tim Univerziteta Crne Gore bilo je prvorangirano od strane stručnog žirija, kao i u

ukupnom zbiru bodova, ali nije primijenjeno tj. finalno formalno usvojeno zbog, meni do danas prilično nejasnih, *postfestum* „pravnih nesigurnosti” samog raspisivača.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	/	/	/	/
2. UMJETNIČKI RAD	87	241	259	498
2. PEDAGOSKI RAD	17	18	11,66	16,55
UKUPNO	104	259	270,66	514,55

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu prethodne analize, nameće se konstatacija da je svojim dosljednim odnosom prema poslu, bogatom i kvalitetnom grafičko-dizajnerskom produkcijom, raferentnim radovima koji su u skladu sa Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademsko zvanje, posvećenošću, stručnom i profesionalnom odnosu prema zadatim temama, pedagoškim osobinama, neposrednom i konstruktivnom saradnjom sa studentima i kolegama, kandidatkinja doc. mr Adela Zejnilović opravdala povjerenje koje joj je ukazano u dosadašnjem docentskom angažmanu na Fakultetu likovnih umjetnosti Univerziteta Crne Gore. Shodno tome, Nastavnom vijeću Fakulteta likovnih umjetnosti Cetinje i Senatu Univerziteta Crne Gore predlažem da doc. mr Adela Zejnilović bude izabrana u zvanje VANREDNI PROFESOR za predmete: Tipografija, Layout, Grafičke komunikacije II, Tipografija i pismo, Tipografija i pismo MA.

RECENZENTKINJA

prof. mr Ana Matić
Fakultet likovnih umjetnosti Cetinje
Univerzitet Crne Gore

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Na osnovu stepena obrazovanja, kao i na osnovu dostavljene Konkursne dokumentacije, konstatujem da je kandidatkinja doc. mr Adela Zejnilović ispunila sve uslove Konkursa za izbor u akademsko zvanje u skladu sa *Zakonom o visokom obrazovanju i Statutom Univerziteta Crne Gore*, kao i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademsko i zvanje (Savjet za visoko obrazovanje, 2016).

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

Na osnovu uvida u klasifikacionu bibliografiju i predstavljene referentne radove, kandidatkinja doc. mr Adela Zejnilović je nakon prethodnog izbora u zvanje realizovala zavidan broj radova u širokom rasponu vizualnih komunikacija – od kompleksnih vizualnih identiteta i logotipa, preko knjiga, časopisa i publikacija, plakata, do manjih ali ne manje zahtjevnih grafičkih formi poput brošura, poštanskih marki, CD omota i dr. Kandidatkinja pokazuje jednaku količinu predanosti u promovisanju svoje ideje bez obzira na kompleksnost izazova. Primjetno je da pri tome ne gradi obavezujući dizajnerski rukopis već se značajki služi likovnim sredstvima koje prepoznaje kao adekvatne za sadržaj kojim se bavi.

Kao najznačajnija referenca izdvaja se njen angažman na monografiji „Istorija umjetnosti Crne Gore“ za Crnogorsku akademiju nauka i umjetnosti. Odgovaran i kreativan posao bio je kreirati grafički koncept monografije koja svojim sadržajem donosi cjelovit uvid u umjetnost Crne Gore. Iako je uvijek cilj *kreirati jasan i prepoznatljiv izgled*, to je i uvijek praćeno podrazumijevajućom prividnom slobodom – odgovornost dizajna i

dizajnera jeste da u tom kreativnom procesu sačuvaju integritet djela i autora. S obzirom na to da je za ovu trotomno djelo (Tom 1 [Od praistorije do kraja srednjeg vijeka]; Tom 2 [Umjetnost Crne Gore u novom vijeku]; Tom 3 [Umjetnost Crne Gore od sredine XIX do početka XXI vijeka]) – rađeno u rasponu od 2021. do 2023. godine – bilo potrebno struktuirati i pritom obraditi veliku količinu ilustrativnog i tekstualnog materijala (kandidatkinja Adela Zejnilović je prvopotpisana autorka grafičkog oblikovanja), u konačnici mi svjedočimo o djelu u kojem prepoznatljiva kreativnost uveliko prevazilazi uske stručne standarde oblikovanja odražavajući zaista veliko dizajnersko, tipografsko i tehnološko znanje i jedan poseban umjetnički nerv u prezentaciji i djela i autorstva u njima. Inventivnost i odvažnost u odabiru materijala, znalačko korišćenje i eksperimentisanje procedurama i tehnologijama štampe, tretmanom tipografije kao i izborom tipografskih pisama, poigravanjem od konvencionalnog do nekonvencionalnog u tretiranju teksta, kolornom razigranošću – Zejnilović je uspjela da stilski spoji trendove prošlosti i sadašnjosti (novo i nostalgично, poznato i moderno) a sve u cilju stvaranje jedinstvene i prepoznatljive kreacije.

Raznolik stilski pristup kojim doc. mr Adela Zejnilović nastoji da na najkvalitetniji način vizuelno komunicira, prepoznajemo i u grafičkom oblikovanju knjiga i godišnjih izvještaja priloženim u klasifikacionom portfolio. I tu se prepoznaje velika profesionalna pažnja i estetski aspekt s obzirom na to da su nam predstavljena likovno reprezentativna izdanja najviše kategorije. Pretstavljenim oblikovnim rješenjima kod nje knjiga postaje predmet s kojim čitalac uspostavlja ličan odnos, a kroz koji se odvija i svojevrsna interakcija između njega, dizajnera/dizajnerke i autora. Jer, svoj vlastiti dizajnerski jezik Adela Zejnilović gradi upravo kroz interpretaciju, čitanjem i prevođenjem tuđeg autorskog jezika, senzibiliteta i postupaka u drugi medij. To se ogleda i u njenim priloženim rješenjima poštanskih markica.

Poštanska marka je specifičan vrijednosni dokument koji u poštanskom prometu služi kao novčana naknada za poštanske usluge. Iako je njena vrijednost u službenom opticaju jednokratna, često se ističe da je ova likovna i grafička forma ambasador države koja je izdaje. Zato je i važno da se osmišljavanje i izrada likovnih i grafičkih rješenja poštanskih maraka povjerava vodećim likovnim umjetnicima i dizajnerima. I pri jednostavnoj analizi priloženih petnaest rješenja prigodnih poštanskih marki Adele Zejnilović, kreiranih za Poštu Crne Gore u periodu od 2020. do 2023. godine, sagledavamo izazovna dizajnerska rješenja koja u malom prostoru na zadate raznorodne teme već izborom prigodnih motiva ukazuju na njeno visoko stvaralačko i multidisciplinarno obrazovanje (*EVROPA Drevne poštanske rute, 2020; Turizam Limska regata, 2022; 100 god. od rođenja Redža Mulića, 2023...*). Ona u svim datim rješenjima značajki izbjegava mogući vizuelni šum kojim bi odabrani motiv bio opterećen jer motiv se može prikazati na mnogo načina, ali zapravo dizajner/umjetnik redukuje date informacije. Poštanske marke Adele Zejnilović su, bez obzira na zanimljivost teme, motivski, istraživački, edukativno, grafički i likovno – zasigurno svaka priča za sebe. Osim njihove društvene odgovornosti njene slikovite poruke nedvosmisleno jasno baštine vrijednosti na visokom estetskom nivou. Čini se i da se sa zahtjevnim dizajnom kompleta koji čine poštanska marka, koverat prvog dana i prigodni žig, ona vizualno atraktivno i slobodno poigrava primjenom dodatnog, novog motiva na zadatu temu (*Umjetnost u Crnoj Gori kroz vijekove 2022 – Uroš Tošković; EVROPA Priče i mitovi Legenda o Bukumirskom jezeru, 2022; 100 god. od rođenja Draga Đurovića, 2023...*).

Dizajnersko promišljanje prepoznajemo i u priloženim rješenjima za vizuelni identitet i dizajn materijala za društvene mreže za projekat „SOUL3000 – Još ne sviče rujna zora (reinterpretirana tradicija)“, vizuelnom oblikovanju kampanje za singl ANEMO i grafičkom oblikovanju omota za CD grupe „Mikrokozma“. U pitanju su rješenja koja jasno komuniciraju s cilnom grupom i to bez obzira na likovnost kojom se doc. mr Adela Zejnilović služi – bilo da je to tipografija, crtež, slika, fotografija ili neki drugi ilustrativni predložak. Na tragu toga su i priložena plakatska rješenja u kvalifikacionom portfolio („Bijenale crnogorskog teatra 2019“; „Betoven 250“, 2021; „Ona treba – ona mora“, 2022). U formiranim misaonim odnosima unutar zadatih elemenata, Adela interpretira i oblikuje verbalne i vizualne informacije sudarajući poruku slike i poruku riječi.

Čini se da u ukupnom Zejnilovićka iz područja tipografske kulture dolazi do dizajnerskog rješenja. Propitivanjem upotrebe i mogućnosti tipografskih elemenata kao i nizom primijenjenih tipografskih „ergonomskih“ pravila, ona reflektuje znanja koja nijesu rezervisana samo za ovu oblast, nego za sva područja dizajna. Kao potvrdu izrečenog ističe se njeno rješenje dizajna vizuelnog identiteta i promotivnog materijala za sedmi FLUID dizajn forum iz 2019. godine – „Pomjeranja / Shiftings“. Ovdje ona zanatskom utemeljenošću tipografski „pomjera“ pažnju sa ukupnog na pojedinačne djelove postavljenog idejnog koncepta kao i na ono što se tvori tim „pomjeranjima“. Ponavljanjem ona postiže i kreativno pamćenje koje je u oglašavanju važan faktor. Ništa tu nije suvišno i nije pučka dekoracija.

Što se tiče idejnog i oblikovnog koncepta znakova – i tu se ogleda njena analitičnost, originalnost, kao i ozbiljan profesionalni dizajnerski pristup u spovođenju ideje (Vizuelni identitet za

Prirodnački muzej Crne Gore, 2024; Veba Group, 2022; MEP plan, 2021; FORIS, 2019; EUROZOX, 2019).

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Kandidatkinja doc. mr Adela Zejnilović je u proteklom periodu na veoma profesionalan način pristupila obavljanju radnih zadataka što ukazuje na njen angažovani, korektni i podsticajni odnos prema studentima odnosno, visok stepen profesionalne odgovornosti. Svojom posvećenošću zaslužna je za uvođenje artikulisanog tipografskog diskursa kojeg praktikuje u radu sa studentima na Fakultetu likovnih umjetnosti na Cetinju. Dosadašnjim angažmanom pokazala je inicijativu, sistematičnost i sposobnost organizovanja i rukovođenja istraživačkim, umjetničkim i pedagoškim projektima od značaja za matičnu instituciju.

STRUČNI RAD

Društvena i stručna afirmacija dizajna i tipografske kulture koju je kandidatkinja doc. mr Adela Zejnilović ostvarila daju značajan doprinos radu Fakulteta likovnih umjetnosti na Cetinju. Učešćem na stručnim konferencijama (Dani slovenske pismenosti i kulture – Cyrillic 2021/Кириллица 2021, Moskva), mentorstvom na internacionalnim projektima (*Re-branding of Cultural Institutions in Western Balkans*, 2020–2024), koordiniranje univerzitetskih i fakultetskih projekata (koordinatorka mentorskog tima Univerziteta Crne Gore za izradu prijedloga vizuelnog identiteta nacionalnog brenda Crne Gore), kao i članstvom u brojnim stručnim žirijima i komisijama upotpunjuju njen opseg djelovanja i potvrđuju multidisciplinarnost koju doc. mr Adela Zejnilović kao predavač ima.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	/	/	/	/
2. UMJETNIČKI RAD	87	241	259	498
2. PEDAGOŠKI RAD	17	18	11,66	16,55
UKUPNO	104	259	270,66	514,55

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu prethodne analize predlažem Nastavnom vijeću Fakulteta likovnih umjetnosti na Cetinju i Senatu Univerziteta Crne Gore da doc. mr Adela Zejnilović bude izabrana u zvanje VANREDNI PROFESOR.

RECENZENTKINJA

prof. mr Suzana Pajović
Fakultet likovnih umjetnosti, Cetinje
Univerzitet Crne Gore

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

Ispunjenost uslova u pogledu stepena obrazovanja

Iz datih biografskih podataka se može zaključiti da doc. mr Adela Zejnilović (rođ. 1977, Priština), magistar likovnih umjetnosti, ima odgovarajuće formalno obrazovanje u polju umjetnosti, u užem polju grafičkog dizajna, te da se isto može svrstati u primarno ISCED (Unesco) polje 0211, a sekundarno i u polje 0213. Raspolaze kvalifikacijom nivoa CKO VII-2, koju je usvojila odbranom magistarskog rada u polju tipografije, pred relevantnim komentarkama (A.Matić, Cetinje i O.Stojadinović, Beograd). Iako to mjerila za izbor u akademska zvanja u oblasti umjetnosti ne zahtijeva, značajno je naglasiti da je Zejnilovićeva doktorandkinja na Univerzitetu umjetnosti u Beogradu (Fakultet primijenjenih umjetnosti) sa prihvaćenom doktorskog tezom. Kandidatkinja Zejnilović za sobom ima i značajan broj mobilnosti, što u svojstvu studenta, što u svojstvu predavača. Aktivnosti zaokružuje bogata izlagačka, festivalska, odnosno radionička i konferencijska djelatnost. Radno iskustvo u struci doc. mr Adele Zejnilović ima raspon od preko dvije decenije, a u nizu se smjenjuje stručno-umjetnički rad na tržištu kreativnih industrija i akademski rad na FLU/UCG, na kome od 2019. djeluje kao samostalni predavač

(docent) na predmetima iz oblasti tipografije, pisma i grafičkog oblikovanja.

Analiza i ocjena umjetničke i stručne djelatnosti

Recenzentsko ocjenjivanje umjetničke i stručne djelatnosti grafičke dizajnerke, doc. mr Adele Zejnilović, predavača na Fakultetu likovnih umjetnosti Cetinje, kandidatkinje za izbor u više zvanje, zahtijeva pažljiv osvrt na pojedinačne segmente biobibliografije, odnosno stručno-umjetničkog portfolija.

Jasno je da kandidatkinja Zejnilović raspolaze građom koja se uklapa i ispunjava mjerila za izbor u akademska zvanja, ali uzeću za slobodu (i obavezu) da svoju recenzentsku ocjenu baziram na grupisanju izabranih stavki po pojedinačnim disciplinama i fenomenima dizajna.

Vjerujem da će tako uvaženi članovi komisije imati bolji uvid u integritet kandidatkinje. Dominantom portfolija Zejnilovićeve je opus u polju tipografije, kako u užem, tako i u širem smislu.

U njenom portfoliju ne postoji niti jedno djelo koje ne iskazuju sve kvalitete koje tzv. „crni zanat“ iziskuje, a to su vještine, znanja i kompetencije da se dati dizajn-problem prepozna i riješi postupcima atribucije, naturalizacije, stilizacije, konačno svrsishodnim apstrahovanjem. Svijet tipografije je svijet „nevidljive vidljivosti“ (i vice versa), pa je ovom recenzijom neophodno ukazati na te finese, a zbog kojih laik podsvjesno, a znalac nešto osvješćenije prihvata djelo dizajna.

Djela koja se mogu uzeti za primjere tipografskog oblikovanja u kome tipografija uspješno poprima svojstva temeljnog likovnog elementa su 4.2/17 (Artonen Arto, „Nervomjer“), zajedno sa izdanjima u toj ediciji (U 4.2/30 i U4.2/31). Ipak, u ime svih bi bilo dovoljno spomenuti smjeli dizajn knjige „Materice“, Jovane Marojević (U4.2/26) – ovaj naizgled banalni letrizam isprva ostavlja utisak industrijske hladnoće, tj. slova oblikovanog za reprodukovanje putem propusnog šablona, ali u spoju sa eksplicitnim naslovom poprima kvalitete ekspresivne ilustracije, takođe eksplicitnog karaktera. Ono što je tehnološka nužnost

(premošćenja duktusa radi izvodljivosti šablona) Zejnilovićeva upošljava kao namjeru i ključ tumačenja vizuelne slike.

Iz istog segmetna (U4) po usko-tipografskom kriterijumu možemo izdvojiti i rad na 7. izdanju cetinskog dizajnerskog foruma Fluid, koji je iz uobičajenog pomjerila u neobično, na granici pucanja vizuelnog koda, a zarad estetskog koda. U ovo vrijeme preispitivanja komunikacije u kojoj vizuelno previre preko verbalnog ("neovarvarstvo"), Zejnilovićeva "logično" stavlja tipografiju ispred i iznad ortografije.

Čitalac klasifikovane bibliografije koji je manje sklon umjetničkom a više naučnom pogledu na dizajn, već na samom početku popisa će pronaći markantne međunarodne reference (U1.1/1 i U2.1/1), koje pokazuju da je Zejnilovićeva aktivan nosilac razvoja tipografske struke.

Tipografija u širem smislu ("upotrebna tipografija") može se promatrati kroz niz oblika kao što su knjiga i srodna akcidenција. Knjiga za Zejnilovićevu nije atraktivna korica već relikvija, demonstracija pokore čitaocu i demonstracija umjetničkog duha. Na njenoj knjiži se razgovjetno demonstrira ruski termin kojim taj narod imenuje pojam umjetnosti, a to je "iskustvo". Može se reći da se na Zejnilovićevoj knjiži potire misaona granica između zanata i umjetnosti (baš kao što se to čita iz turskih riječi "zanat" i "sanat" za pomenute pojmove). Knjiga koju oblikuje dotična zaokruženo je umjetničko djelo – drznuću se da kažem "gesamtkunstwerk", iako se radi o materijalno nešto širem pojmu od grafičkog dizajna – ono se nalazi u presjeku svih likovnih polja, pa čak i izvođačkih umjetnosti. Da, konzumirati njenu knjigu uključuje vremensku (izvođačku) dimenziju koja se da porediti za dobro dramatizovanim filmom. Kao potvrdu iznešenih tvrdnji upućujem na reference U2.2/1-3, Istorija umjetnosti Crne Gore (I-III). To kapitalno djelo, rezultat je rada tima stručnjaka okupljenih od strane CANU, među kojima ravnopravnu ulogu grafičke urednice potpisuje Zejnilovićeva. Likovna svojstva koja je urednica zadala ovoj ediciji usklađeni su sa kompleksnošću i opštim društvenim značajem ovog trotomnog kapitalnog izdanja. Uređujući sadržaj knjige o likovnoj umjetnosti i samu knjigu je stvorila kao likovno djelo koje zauzima sigurno mjesto u još nenapisanoj istoriji crnogorskog dizajna. Sa jednakim porivom, kandidatkinja Zejnilović prilazi i projektima koji se u poređenju sa pomenutom monografijom čine manjim i/ili manje važnim (U 4.1/1-7, 4.2/28, 29, 46-49).

Pored dominantno tipografskog karaktera, iz portfolija se izdvajaju djela iz šireg polja grafičkog dizajna, kao što su plakat, identitet i filatelija.

Među plakatima se vizuelnom dosjetkom izdvajaju "ONA treba - ONA mora" (U2.4/4) i Bijenale crnogorskog teatra

(U4.2/27). Treba napomenuti da termin plakat treba shvatiti uslovno, tj. rađe ga zamijeniti terminom vizual, koji se zatim modularno derivira u potrebne, pa i online formate. Nesumnjivo da se Zejnilovićeva u tim procesima, kao dizajnerka stasala na tranziciji sa štampanog na elektronski dizajn, kreće sigurno i suvereno. Samo zbog toga su mogući vizuali "Soul 3000..." (U4.2/50) koji čine razliku na zagušenim društvenim mrežama.

Nešto skromniji podsegment dizajna vizuelnog identiteta sadrži 5 oznaka, od kojih se formalnim (nagrada na konkursu) ali i stvarnim kvalitetom ističe logo, odnosno vizuelni identitet za Prirodnački muzej (U4.2/1). Tu se pokazuje koliko dizajnerka Zejnilović razumije logo kao živu sliku sposobnu da poprmi karakter prepoznatljivog vizuelnog ključa u građenju komunikacija institucije sa javnostima.

Iako fizički sitna, djela dizajna u polju filatelije čine značajan dio portfolija i govore o dizajnerki Zejnilović kao o vještom grafičaru minijatura. Uzimam za slobodu da iz ovog segmenta koji broji 20 poštanskih marki sa pratećim filatelijskim repertoarom (U4.2 2-16, 36, 38, 41, 45), izdvojim rješenja za Limsku regatu (br.14) i Legendu o Bukumirskom jezeru (br.41), kod kojih se kandidatkinja Zejnilović demonstrira kao vješt ilustrator.

Analiza pedagoške osposobljenosti

Jedan od, čini se, najprimjerenijih modela gradiranja intelektualnih sposobnosti je kada "znanje" možemo da prepoznamo, reprodukujemo, demonstriramo i konačno drugome prenesemo. Kada se tako sagleda stručno-umjetnički segment portfolija Zejnilovićeve, bez mnogo pretjerivanja ga možemo pregrupisati u ovaj odjeljak, u tzv. "pedagoški rad".

Drugim riječima, svako djelo dizajna u njenom opusu je svojevrsno učilo koje, eto usput, ima i neku drugačiju svrhu od pedagoške. Dok je u dizajn procesu, Zejnilovićeva je jednom nogom u studiju, a drugom u učionici. Drugim riječima, dok stvara u studiju, razmišlja o prosvjetnoj ulozi svog dizajna. Zato kada je u učionici, tj. u prosvjetnoj situaciji, Zejnilovićeva se i formalno ostvaruje kao pedagog – svog studenta uvodi u svijet dizajna brinući da ga ne zatvori u hermetičke vode umjetnosti, tj. da mu ukaže na onu esencijalnu dimenziju dizajna – društvenu. Iz podužeg spiska mentorstava jasno je da se radi o uspješnom pedagogu. Posebno važnom ocjenom se čini ona koja dolazi od studenata i akademskog osoblja, a koja je ovjerena na Vijeću FLU i iznosi visokih 4.66.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

Zbirni pregled ukupnog broja referenci po oblastima djelatnosti i bodova

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	/	/	/	/
2. UMJETNIČKI RAD	87	241	259	498
3. PEDAGOSKI RAD	17	18	11,66	16,55
UKUPNO	104	259	270,66	514,55

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Pregled priložene klasifikacione biografije i analiza naprednih rezultata umjetničko-istraživačkog i stručnog rada, te pedagoške osposobljenosti doc. mr Adele Zejnilović, potvrđuje da kandidatkinja ispunjava uslove utvrđene Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja Univerziteta Crne Gore. Na osnovu toga, sa vanrednim zadovoljstvom predlažem Vijeću Fakulteta likovnih umjetnosti u Cetinju i Senatu Univerziteta Crne Gore da imenovanu izabere u više akademsko zvanje vanrednog profesora za oblast Grafički dizajn, odnosno pripadajuće predmete.

RECENZENT

prof. mr Nikola Latković, MFA
redovni profesor
Fakultet vizuelnih umjetnosti
Univerzitet Mediteran Podgorica

REFERAT

Za izbor u akademsko zvanje za oblast: **Anglistika - engleski jezik i Prevodilaštvo** na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

Konkurs je objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" od 28.06.2024. godine. Na raspisani Konkurs javila se kandidatkinja **DR VESNA BULATOVIĆ**.

BIOGRAFIJA

Rođena sam 1965. godine u Podgorici, gdje sam završila osnovnu i srednju školu i gdje nakon studija u Novom Sadu i jednogodišnjeg stručnog usavršavanja na Hammersmith and West London College u Velikoj Britaniji živim i radim od 1989. godine do danas.

Osnovne studije završila sam 1988. na Odsjeku za engleski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Novom Sadu. Postdiplomske studije nastavila sam na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu, smjer Nauka o jeziku. Magistrirala sam

odbranom teze "Kontrastivna analiza glagola vizuelne percepcije u engleskom i srpskom jeziku" pod mentorstvom prof. dr Borisa Hlebca. Doktorirala sam 2006. odbranom teze "Engleski leksički korespondenti aspekatskih razlika u srpskom jeziku", takođe pod mentorstvom prof. dr Borisa Hlebca. Ove dvije teze, prva iz leksičke semantike, druga iz aspektologije, dominantno određuju i moja buduća naučna interesovanja, uz djelimično pomjeranje fokusa sa opšteg engleskog jezika na jezik struke i primjenu u prevodilaštvu. Vanredna sam profesorica Filološkog fakulteta Univerziteta Crne Gore. Pored lingvističke grupe predmeta na Filološkom fakultetu, predajem i jezik struke na Fakultetu političkih nauka. Autorka sam dvije monografije koje je izdao Univerzitet Crne Gore. Tokom rada u Institutu za strane jezike (do 2015. godine), obavljala sam funkciju šefice katedre za engleski jezik, šefice za postdiplomske studije i prodekanke za finansije.

Moj dosadašnji radni angažman je pored nastavno-naučnog rada na Univerzitetu Crne Gore obilježen i živom prevodilačkom praksom. Ove tri različite aktivnosti umnogome su se dopunjavale i međusobno bogatile budući da dosta mojih istraživanja u primijenjenoj lingvistici ima svoju direktnu primjenu u nastavi na Univerzitetu, naročito nastavi za buduće prevodioce, ali je i prevodilačka praksa često bila poticaj da se neke jezičke pojave sagledaju i rasvijetle iz teorijskog ugla. Direktor EU za prevodjenje, SCIC, akreditovao me je za konferencijsko prevodjenje u institucijama Evropske unije. Sertifikovana sam prevoditeljka za mnoge druge institucije i međunarodne organizacije u zemlji i inostranstvu (Savjet Evrope, NATO, Svjetska banka, Ujedinjene Nacije, između ostalih). Sudski sam tumač za engleski jezik (licenca obnovljena Rješenjem Ministra pravde br. UPI-05-109/22-778-1 od 11.07.2022). Jezik prava oduvijek je bio poseban predmet mog interesovanja, a zahvaljujući intenzivnim zakonodavnim aktivnostima u Crnoj Gori koje su se često odvijale uz pomoć stranih pravnih stručnjaka imala sam priliku da kao posrednica u toj komunikaciji produbljujem svoje razumijevanje pravnog teksta na engleskom i crnogorskom jeziku. Od 2015. godine redovno prevodim na međunarodnim arbitražnim postupcima pred ICSID-om, Međunarodnim centrom za rješavanje investicionih sporova. Članica sam komisije za polaganje diplomatskog ispita u Ministarstvu vanjskih poslova Crne Gore (Rješenje br. 10-900/23-42-6 od 27.02.2023). Članica sam Društva za primijenjenu lingvistiku Crne Gore, Udruženja konferencijskih prevodilaca i Udruženja tumača Crne Gore.

Svoja znanja iz semantike, primijenjene lingvistike i prevodilaštva, kako teorijska, tako i praktična, prenosim studentima

kako bi se što bolje i brže pripremili za tržište rada. Studenti prevodilaštva nerijetko ističu koliko je važno što na Filološkom fakultetu imaju profesore koji pored akademskih zvanja u nekoj od lingvističkih disciplina imaju i veliko iskustvo iz pismenog i konferencijskog prevodjenja.

Udata sam i majka sam dvoje djece.

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJA

Od novembra 1989. do februara 1993. u Gimnaziji "Slobodan Škerović" u Podgorici predavala sam engleski jezik, prevodjenje i poslovnu inokorespondenciju. U februaru 1990. počela je moja saradnja sa Institutom za strane jezike, nekadašnjom jedinicom Univerziteta Crne Gore, u septembru 1991. izabrana sam u zvanje asistentkinje pripravnice u dopunskom radnom odnosu, a od marta 1993. godine sam u stalnom radnom odnosu u Institutu za strane jezike. Nakon sticanja naziva magistra lingvističkih nauka birana sam u zvanje predavačice više škole u martu 1997. U januaru 2000. počinjem sa radom na doktorskoj tezi. Tokom boravka u Velikoj Britaniji iste godine u svojstvu članice tima koji je u Kembridžu pohađao obuku za potrebe reforme programa engleskog jezika za osnovne i srednje škole počela sam sa istraživanjima za potrebe izrade doktorske teze koja je prijavljena iste godine. Istraživanja sam nastavila na Univerzitetu Stanford u Kaliforniji 2002. godine. Iste godine ponovo sam birana u zvanje predavačice više škole. Doktorat sam odbranila u septembru 2006. godine, a 2008. godine sam izabrana u zvanje docentkinje. U septembru 2013. godine Odlukom br. 08-2127 od 26.09.2013. godine izabrana sam u akademsko zvanje vanredne profesorke Univerziteta Crne Gore za predmete Savremeni engleski jezik i Semantika na Institutu za strane jezike i Engleski jezik struke 1 i Engleski jezik struke 2 na Fakultetu političkih nauka (Bilten br. 312). Od gašenja Instituta za strane jezike 2015. godine, zaposlena sam na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore u Nikšiću. U novembru 2019. reizabrana sam u zvanje vanredne profesorke Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore br. 03-4002 od 29.11.2019. za oblast Anglistika - Engleski jezik na Filološkom fakultetu i na nematičnim fakultetima Univerziteta Crne Gore. Predajem Semantiku, Leksikologiju sa semantikom, Prevodjenje pravnih tekstova sa engleskog jezika sa osnovama uređivanja teksta, Prevod tekstoza iz oblasti prava i Konsekutivno prevodjenje 2 na Filološkom fakultetu i Engleski jezik stručni 1 i Engleski jezik stručni 2 na Fakultetu političkih nauka.

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
Radovi u naučnim časopisima			
Q1 Rad u vodećem međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na WoS listama, rangiran u prvih 25% časopisa)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bulatović, V. (AOP 2020, print 2022) "Aspect semantics and ESL article use", <i>International Review of Applied Linguistics in Language Teaching (IRAL)</i> (De Gruyter Mouton), 60(2): 491–521, DOI: https://doi.org/10.1515/iral-2019-0016	15	15
Q3 Rad u međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 75% časopisa)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bulatović, V. (2020) "Thinking for speaking in the right aspect, On whether modern English grammars can do more", <i>Spanish Journal of Applied Linguistics</i> 33:2, pp. 384-415. (Revista Espanola de Linguistica Aplicada) (John Benjamins) https://doi.org/e-issn 2254-6774	9	9
Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bulatović, V. (2021) "Višeznačnost nultog člana i komponentni aspekt". U: <i>O engleskom i srpskom kroz vreme i prostor. Primenjena lingvistika u čast Radmili Šević</i> (K. Šulović, ur.) Novi Sad: Društvo za primijenjenu lingvistiku Srbije, Filozofski fakultet u Novom Sadu, Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, 35-48. ISBN 978-86-6065-644-7.	4	4
2.	Bulatović, V. (2020) "English lexical correspondents of aspectual pairs in Serbo-Croatian". <i>Belgrade English Language and Literature Studies (BELLS)</i> . 231-255. https://doi.org/10.18485/bells.2020.12.11	4	4
Radovi na naučnim konferencijama, učešća na izložbama, i slično			

K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bulatović, V. (2023) "Polysemy in Legal English - pedagogical implications", U <i>Zbornik radova međunarodne znanstvene konferencije Jezik, prijevod i međukulturna komunikacija</i> , ur. Irena Mikulaco, Filozofski fakultet u Puli, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli 2023. 16-26. ISBN 978-953-377-012-3	2	2
K4 Saopštenje na međunarodnom naučnom skupu (štampano u izvodu)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bulatović, V., Čarapić, D. (2024). "Structural asymmetries and cognitive load in SI between English and Slavic languages, a pilot study" izlaganje na konferenciji Jezički, prevodilački i književni horizonti u 21. vijeku", 27-28. 09.2024, Bar (priložena potvrda o prihvatanju)	0.5	0.25
2.	Čarapić, D., Bulatović, V. (2024). "Lack of gender sensitivity in the machine translation database: a case study of Google translate from English to Serbian", izlaganje na konferenciji "Language, Literature, Intersectionality", Faculty of Philosophy Niš, 27.04.2024. https://drive.google.com/file/d/1wSufieu41hR35XzNbbgnREdAntvFMIKc/view , (book of abstracts, page 97)	0.5	0.25
3.	Bulatović, V. (2023). "Polysemy in Legal English - pedagogical implications Pula", izlaganje na međunarodnoj konferenciji "Language, Translation and Intercultural Communication"(Međunarodna znanstvena konferencija Jezik, prijevod i međukulturna komunikacija), 25-31.08. 2022, Filozofski fakultet u Puli, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, (book of abstracts, page 27)	0.5	0.5
4.	Bulatović, V. (2021). "Critical Reading Comprehension - A Skill Critical to both Legal LSP and Legal Specialized Translation", izlaganje na međunarodnoj konferenciji <i>Language for Specific Purposes: Trends and Perspectives</i> , 17-18.09.2022, Budva (book of abstracts, page 13) https://www.reflame.ucg.ac.me/dokumenta/knjiga_REFLAME_online.pdf	0.5	0.5
Uređivačka i recenzentska djelatnost			
R9 Recenziranje knjige studijskog karaktera izdate u inostranstvu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bulatović, V. (2023) recenzentkinja: <i>Activate - Games for Learning American English</i> , https://americanenglish.state.gov/resources/activate-games-learning-american-english	0.5	0.5
R10 Recenziranje knjige studijskog karaktera izdate kod nas		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bulatović, V. (2023) Božović, P. <i>ReFlame Your Legal English</i> , Filološki fakultet, Univerzitet Crne Gore	0.3	0.3
2.	Bulatović, V. (2022) recenzentkinja: Šušanj, J., Donat-Krivokapić, N. <i>Uvod u lingvistiku: udžbenik za IV razred Filološke gimnazije</i> , ISBN - 978-86-303-2327-0.	0.3	0.3
3.	Bulatović, V. (2022): recenzentkinja: Kajević, F., Paljević, D., Žurić, B., Kajević, E.: <i>Govorimo crnogorski B2-za strance</i> , Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Podgorica. ISBN 978-86-303-2448-2. (udžbenik).	0.3	0.3
4.	Bulatović, V. (2020): recenzentkinja: Kajošević, F., Paljević, D., Deletić-Milačić: <i>Govorimo crnogorski B1-za strance</i> , Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Podgorica. ISBN 978-96-303-2428-4 (udžbenik); ISBN 978-86-303-2426-0 (radna sveska); ISBN 978-86-303-2427-7(priručnik). CD	0.3	0.3
R11 Recenziranje radova objavljenih u međunarodnim časopisima (Q1, Q2, Q3, Q4)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	International Review of Applied Linguistics in Language Teaching, Q1 (recenziran jedan rad)	2	2
2.	Journal of Psycholinguistic Research, Q1 (recenziran jedan rad)	2	2
R12 Recenziranje radova objavljenih u ostalim časopisima		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Athens Journal of Philology, Athens Institute for Education and Research, Athens, e-ISSN: 2241-8386, DOI: 10.30958/ajp (tri rada recenzirana)	0.5	1.5
2.	Qeios, ISSN 2632-3834 (recenziran jedan rad)	0.5	0.5
3.	Folia Linguistica et Litteraria, Faculty of Philology, Nikšić, e-ISSN 2337-0955 (recenzirana dva rada)	0.5	1.0
4.	Društvene i humanističke studije (DHS), časopis Filozofskog fakulteta u Tuzli, e-ISSN: 2490-3647, DOI: 10.51558/2490-3647.2023.8.3 (recenziran jedan rad)	0.5	0.5
R13 Recenziranje radova objavljenih u zbornicima sa skupa međunarodnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Zbornik radova sa međunarodnog skupa "Language for Specific Purposes:	0.2	0

	Trends and Perspectives". University of Montenegro, 17-18. septembar 2021, Budva (jedan rad recenziran)		
Projekti			
18 Učešće u međunarodnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	COST Action CA 22126 ENEOLI, WG 4 on Training in Neology	4	4

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE PEDAGOŠKIH SPOSOBNOSTI

2. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
Radovi u naučnim časopisima			
Q1 Rad u vodećem međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na WoS listama, rangiran u prvih 25% časopisa)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bulatović, V. (AOP 2020, print 2022) "Aspect semantics and ESL article use", <i>International Review of Applied Linguistics in Language Teaching (IRAL)</i> (De Gruyter Mouton), 60(2): 491–521, DOI: https://doi.org/10.1515/iral-2019-0016	15	15
Q3 Rad u međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 75% časopisa)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bulatović, V. (2020) "Thinking for speaking in the right aspect, On whether modern English grammars can do more", <i>Spanish Journal of Applied Linguistics</i> 33:2, pp. 384-415. (Revista Espanola de Linguistica Aplicada) (John Benjamins) https://doi.org/e-issn.2254-6774	9	9
Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bulatović, V. (2021) "Višeznačnost nultog člana i komponentni aspekt". U: <i>O engleskom i srpskom kroz vreme i prostor. Primenjena lingvistika u čast Radmili Šević</i> (K. Šulović, ur.) Novi Sad: Društvo za primenjenu lingvistiku Srbije, Filozofski fakultet u Novom Sadu, Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, 35-48. ISBN 978-86-6065-644-7.	4	4
2.	Bulatović, V. (2020) "English lexical correspondents of aspectual pairs in Serbo-Croatian". <i>Belgrade English Language and Literature Studies (BELLS)</i> . 231-255. https://doi.org/10.18485/bells.2020.12.11	4	4
Radovi na naučnim konferencijama, učešća na izložbama, i slično			
K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bulatović, V. (2023) "Polysemy in Legal English - pedagogical implications", U <i>Zbornik radova međunarodne znanstvene konferencije Jezik, prijevod i međukulturna komunikacija</i> , ur. Irena Mikulaco, Filozofski fakultet u Puli, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli 2023. 16-26. ISBN 978-953-377-012-3	2	2
K4 Saopštenje na međunarodnom naučnom skupu (štampano u izvodu)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bulatović, V., Čarapić, D. (2024). "Structural asymmetries and cognitive load in SI between English and Slavic languages, a pilot study" izlaganje na konferenciji Jezički, prevodilački i književni horizonti u 21. vijeku", 27-28. 09.2024, Bar (priložena potvrda o prihvatanju)	0.5	0.25
2.	Čarapić, D., Bulatović, V. (2024). "Lack of gender sensitivity in the machine translation database: a case study of Google translate from English to Serbian", izlaganje na konferenciji "Language, Literature, Intersectionality", Faculty of Philosophy Niš, 27.04.2024. https://drive.google.com/file/d/1wSufieu41hR35XzNbbgnREdAntvFMKc/view , (book of abstracts, page 97)	0.5	0.25
3.	Bulatović, V. (2023). "Polysemy in Legal English - pedagogical implications Pula", izlaganje na međunarodnoj konferenciji "Language, Translation and Intercultural Communication" (Međunarodna znanstvena konferencija Jezik, prijevod i međukulturna komunikacija), 25-31.08. 2022, Filozofski fakultet u Puli, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, (book of abstracts, page 27)	0.5	0.5
4.	Bulatović, V. (2021). "Critical Reading Comprehension - A Skill Critical to both Legal LSP and Legal Specialized Translation", izlaganje na međunarodnoj konferenciji <i>Language for Specific Purposes: Trends and Perspectives</i> , 17-18.09.2022, Budva (book of abstracts, page 13) https://www.reflame.ucg.ac.me/dokumenta/knjiga_REFLAME_online.pdf	0.5	0.5

Uređivačka i recenzentska djelatnost			
R9 Recenziranje knjige studijskog karaktera izdate u inostranstvu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bulatović, V. (2023) recenzentkinja: <i>Activate - Games for Learning American English</i> , https://americanenglish.state.gov/resources/activate-games-learning-american-english	0.5	0.5
R10 Recenziranje knjige studijskog karaktera izdate kod nas		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bulatović, V. (2023) Božović, P. <i>ReFlame Your Legal English</i> , Filološki fakultet, Univerzitet Crne Gore	0.3	0.3
2.	Bulatović, V. (2022) recenzentkinja: Sušan, J., Donat-Krivokapić, N. <i>Uvod u lingvistiku: udžbenik za IV razred Filološke gimnazije</i> , ISBN - 978-86-303-2327-0.	0.3	0.3
3.	Bulatović, V. (2022): recenzentkinja: Kajević, F., Paljević, D., Žurić, B., Kajević, E.: <i>Govorimo crnogorski B2-za strance</i> . Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Podgorica. ISBN 978-86-303-2448-2. (udžbenik).	0.3	0.3
4.	Bulatović, V. (2020): recenzentkinja: Kajošević, F., Paljević, D., Deletić-Milačić: <i>Govorimo crnogorski B1-za strance</i> , Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Podgorica. ISBN 978-96-303-2428-4 (udžbenik); ISBN 978-86-303-2426-0 (radna sveska); ISBN 978-86-303-2427-7 (priručnik). CD	0.3	0.3
R11 Recenziranje radova objavljenih u međunarodnim časopisima (Q1, Q2, Q3, Q4)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	International Review of Applied Linguistics in Language Teaching, Q1 (recenziran jedan rad)	2	2
2.	Journal of Psycholinguistic Research, Q1 (recenziran jedan rad)	2	2
R12 Recenziranje radova objavljenih u ostalim časopisima		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Athens Journal of Philology, Athens Institute for Education and Research, Athens, e-ISSN: 2241-8386, DOI: 10.30958/ajp (tri rada recenzirana)	0.5	1.5
2.	Qeios, ISSN 2632-3834 (recenziran jedan rad)	0.5	0.5
3.	Folia Linguistica et Litteraria, Faculty of Philology, Nikšić, e-ISSN 2337-0955 (recenzirana dva rada)	0.5	1.0
4.	Društvene i humanističke studije (DHS), časopis Filozofskog fakulteta u Tuzli, e-ISSN: 2490-3647, DOI: 10.51558/2490-3647.2023.8.3 (recenziran jedan rad)	0.5	0.5
R13 Recenziranje radova objavljenih u zbornicima sa skupa međunarodnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Zbornik radova sa međunarodnog skupa "Language for Specific Purposes: Trends and Perspectives". University of Montenegro, 17-18. septembar 2021, Budva (jedan rad recenziran)	0.2	0
Projekti			
I8 Učešće u međunarodnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	COST Action CA 22126 ENEOLI, WG 4 on Training in Neology	4	4

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE PEDAGOŠKIH SPOSOBNOSTI

3. PEDAGOŠKA DJELATNOST			
Mentorstvo (komentorstvo se boduje sa polovinom poena)			
P10 Na master studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bulatović, V. mentorka master rada: "Prevodilačke strategije u slučajevima namjerne i nenamjerne višeznačnosti u izvornom tekstu" kandidatkinje Milice Bogičević (rad odbranjen 25.10.2024)	2	2
2.	Bulatović, V. mentorka master rada: "Semantička analiza primjera jezičke manipulacije u medijskim sadržajima iz oblasti politike" kandidatkinje Lejle Burazerović (rad odbranjen 25.03.2024)	2	2
3.	Bulatović, V. mentorka master rada: "Semantika engleskih modalnih glagola u pravnim tekstovima Evropske unije i njihovi ekvivalenti u crnogorskom jeziku" kandidatkinje Milanke Dragović (rad odbranjen 23.11.2023)	2	2
4.	Bulatović, V. mentorka master rada: "Analiza grešaka u prevođenju uslovljenih razlikama u kategoriji glagolskog vida između crnogorskog i engleskog jezika" kandidatkinje Ivane Đurović (rad odbranjen 19.05.2022)	2	2
5.	Bulatović, V. mentorka master rada: "Složena rečenica u pravnom	2	0

	diskursu - stil ili potreba?" kandidatkinje Zorane Janković (rad na tezi u toku)		
6.	Bulatović, V. mentorka master rada: "Politička korektnost u pravnom diskursu" kandidata Matije Krunića (rad na tezi u toku)	2	0
7.	Bulatović, V. mentorka master rada: "Promovisanje jezičke i kulturne različitosti u prevodenju pravne tekovine Evropske unije" kandidatkinje Anđele Stojanović (rad na tezi u toku)	2	0
P11 Na specijalističkim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bulatović, V. : mentorka specijalističkog rada "Creating new English blends - translation strategies" kandidatkinje Bojane Radović (rad odbranjen 26.03.2021)	1	1
2.	Bulatović, V. : mentorka specijalističkog rada "English pleonasm and EFL students of Translation Studies" kandidatkinje Andree Vešković (rad odbranjen 30.09.2020)	1	1
3.	Bulatović, V. : mentorka specijalističkog rada "Prevodenje strukturnih anglicizama" kandidatkinje Jelene Radivojević (rad odbranjen 25.09.2020)	1	1
4.	Bulatović, V. : mentorka specijalističkog rada "Analysis of the verbs of speaking in English and Montenegrin" kandidatkinje Lele Šaćiri (rad odbranjen 26.09.2020)	1	1
5.	Bulatović, V. : mentorka specijalističkog rada "Prevodni ekvivalenti idiomatskih leksičkih jedinica engleskog fudbalskog žargona" kandidata Uroša Miloševića (rad odbranjen 25.09.2020)	1	1
6.	Bulatović, V. (2019): mentorka specijalističkog rada kandidata Aleksandra Radonjića (rad odbranjen 24.12.2019)	1	1
7.	Bulatović, V. (2019): mentorka specijalističkog rada kandidatkinje Sare Ostojić (rad odbranjen 24.12.2019)	1	1
Članstvo u komisijama			
P13 Član komisije za ocjenu/odbranu doktorske disertacije na matičnom univerzitetu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Članica komisije za ocjenu i odbranu disertacije: "Audiovizuelno prevođenje i elementi kulture: korpusna analiza transfera sa studijom recepcije u Crnoj Gori" kandidata Petra Božovića (rad odbranjen 4.10.2019)	2	2
Kvalitet nastave			
P17 Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Ocjene od 4,89 do 5,00	do 5	5

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	22	73	48,5	162,10
2. PEDAGOŠKI RAD	16	48	22	70,75
UKUPNO	38	121	70,5	232,85

IZVJEŠTAJ RECENZENTA**I OCJENA USLOVA****ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA**

Dr Vesna Bulatović je rođena u Podgorici, gde je završila osnovnu i srednju školu. Studije engleskog jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu završila je 1988. godine. Postdiplomske studije nastavila je na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu (smjer Nauka o jeziku) gdje je odbranila magistarski rad pod nazivom „Kontrastivna analiza glagola vizuelne percepcije u engleskom i srpskom jeziku“ i stekla akademski naziv magistra filoloških nauka. Doktorsku disertaciju pod nazivom „Engleski leksički korespondenti aspekatskih razlika u srpskom jeziku“ odbranila je 2006. godine na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu i stekla naučni stepen doktora lingvističkih nauka. Autorka je dvije monografije u izdanju Univerziteta Crne Gore.

U zvanje docentkinje na Univerzitetu Crne Gore izabrana je 2008. godine, a u zvanje vanredne profesorke birana je dva puta – 2013. i 2019. godine. Na Filološkom fakultetu predaje Semantiku, Leksikologiju sa semantikom, Prevodenje pravnih tekstova sa engleskog jezika sa osnovama uređivanja teksta, Prevod tekstova iz oblasti prava i Konsekutivno prevodenje 2, a na Fakultetu političkih

nauka predmete Engleski jezik struke 1 i Engleski jezik struke 2. Dr Bulatović ima neophodne uslove – doktorat nauka, vrijeme provedeno u zvanju vanredne profesorke, kao i naučno-istraživačke, stručne i pedagoške reference za izbor u više zvanje.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA

U bibliografiji nakon prethodnog izbora u zvanje dr Vesna Bulatović prilaže dva naučna rada koji su objavljeni u međunarodnim časopisima indeksiranim u bazama podataka Social Sciences Citation Index (SSCI) i Arts and Humanities Citation Index (A&HCI), dva rada objavljena u drugim međunarodnim časopisima, i četiri izlaganja na međunarodnim konferencijama od kojih je jedno i objavljeno u zborniku radova nakon konferencije. O kvalitetu naučno-istraživačkog rada dr Bulatović svjedoči i status recenzenta renomiranih lingvističkih časopisa *International Review of Applied Linguistics in Language Teaching* i *Journal of Psycholinguistic Research*.

Radovi iz oblasti teorijske, anglističke i primijenjene lingvistike posvećeni su istraživanju složenih odnosa između aspekatske semantike i upotrebe člana u engleskom jeziku sa posebnim naglaskom na učenje engleskog jezika kao stranog („Aspect semantics and ESL article use“ u časopisu *International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, „Thinking for speaking in the right aspect – On whether modern English grammars can do more“ u časopisu *Spanish Journal of Applied*

Linguistics, i „Višeznačnost nultog člana i komponentni aspekt“ u *O engleskom i srpskom kroz vreme i prostor. Primenjena lingvistika u čast Radmili Šević*), zatim kontrastivnoj analizi engleskog i srpskohrvatskog jezika u pogledu načina iskazivanja gramatičke kategorije vida („Engleski leksički korespondenti vidskih parova u srpskohrvatskom jeziku“ u časopisu *Belgrade English Language and Literature Studies*), kao i istraživanju polisemije u engleskom jeziku pravne struke u svijetlu pedagoških implikacija za nastavu na studijama prevodilaštva („Polisemy in Legal English – pedagogical implications“ u zborniku radova sa međunarodne konferencije). Sve navedene naučne radove odlikuje čvrsta teorijska utemeljenost i metodološka preciznost, integrisanje saznanja iz različitih oblasti teorijske i anglističke lingvistike, i originalnost pristupa.

Za potrebe ove recenzije izdvojicemo tri najznačajnije reference u dijelu naučno-istraživačkog rada. Istraživanje predstavljeno u radu „Aspect semantics and ESL article use“, koje je objavljeno u vodećem međunarodnom časopisu *International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, ima za cilj da ispita da li učenje gramatičke kategorije člana od strane učenika koji u svom maternjem jeziku nemaju tu gramatičku kategoriju može biti olakšano ukoliko se značenjska komponenta omeđenosti (eng. *boundedness*), koja je inače karakteristična za aspekatska značenja, uvede u nastavni materijal u dijelu opisa i upotrebe članova u engleskom jeziku. Autorka polazi od zapažanja da se u istraživanjima o značenju, upotrebi i usvajanju engleskih članova oni i dalje posmatraju isključivo kao sredstvo za izražavanje određenosti i neodređenosti, čime se ignoriše njihova aspekatska funkcija. Sa druge strane, u lingvističkoj literaturi dobro je opisana veza između engleskih članova i kategorije vida, prije svega u okviru teorije poznate pod nazivom komponentni aspekt (eng. *compositional aspect*), kojom se ukazuje na pravilnosti u kreiranju aspekatskog značenja u engleskom jeziku. Pristup podrazumijeva da se aspekatska vrijednost nekog iskaza formira na osnovu više faktora (leksički aspekt, determinatori, argumenti, gramatički aspekt, prilozi) među kojima je ključna uloga determinatora. Određeni i neodređeni član pripadaju sredstvima za omeđivanje (eng. *bounding devices*) i, kao takvi, izuzetno su važni za ostvarivanje aspekatskog značenja perfektnosti dok, sa druge strane, odsustvo takvih sredstava odnosno prisustvo nultog člana iskazuju aspekatsko značenje neomeđenosti (eng. *unboundedness*). Autorka s pravom ukazuje na važnost primjene opisanih pravilnosti komponentnog aspekta prilikom istraživanja o engleskim članovima i naglašava značaj poznavanja teorije komponentnog aspekta za učenike čiji maternji jezik nema član. Pretpostavka je da će učenik, čiji maternji jezik nema član, prilikom izražavanja aspekatskog značenja u engleskom jeziku kao stranom lakše aktivirati obilježja (ne)omeđenosti i (ne)određenosti engleskim članovima i pravilno ih koristiti ukoliko posjeduju znanja o pravilnostima komponentnog aspekta. Metodološki dobro utemeljena analiza u ovom radu obuhvata istraživanje na uzorku od 120 studenata i dokazuje da poznavanje ove teorije zaista pomaže studentima da značajno poprave upotrebu članova. Autorka argumentovano dokazuje da davanjem informacija studentima u vezi sa ulogom članova u engleskom jeziku, a koje se odnose na signaliziranje obilježja (ne)omeđenosti, učenik lakše uvidi vezu između glagolskog aspekta u maternjem jeziku i komponentnog aspekta u engleskom i u većoj mjeri postaje svjestan kategorije člana, budući da u njegovom maternjem jeziku obilježje (ne)određenosti nije gramatikalizovano, nego se aktivira rutinski kroz glagolski lexem. Istraživanje dr Bulatović predstavlja i potvrdu pretpostavke u vezi sa funkcijama članova u savremenom engleskom jeziku odnosno stanovišta da se primarna funkcija članova realizuje kroz signaliziranje obilježja (ne)omeđenosti, a tek sekundarno kroz izražavanje obilježja (ne)određenosti.

Interesovanje za lingvističku kategoriju aspekta dr Bulatović iskazuje u preglednom radu pod nazivom „Thinking for speaking in the right aspect – On whether modern English grammars can do more“ koji je objavljen u međunarodnom časopisu *Spanish Journal of Applied Linguistics*. U radu se, na osnovu relevantnih istraživanja u teorijskoj lingvistici, daje pregled četiri najvažnija činioca komponentnog aspekta u engleskom jeziku (leksički aspekt, argumenti, gramatički aspekt i gramatičko vrijeme) i analizira dvanaest gramatika savremenog engleskog jezika u pogledu inkorporiranja savremenih saznanja u vezi sa aspektom u engleskom. Autorka argumentovano izlaže stav da, iako eksplicitno znanje o kategoriji aspekta u engleskom jeziku ne podrazumijeva nužno i implicitno znanje i pravilno izražavanje aspekatskog značenja od strane govornika engleskog jezika kao stranog, gramatike savremenog jezika, kao izvori eksplicitnog znanja, ipak treba da idu u korak sa savremenim lingvističkim istraživanjima i da

obuhvate sve relevantne informacije o ovoj kategoriji, kako bi olakšali njeno savladavanje u procesu učenja engleskog jezika. Autorka zaključuje da samo dvije od dvanaest ispitivanih gramatika u izvjesnoj mjeri uzimaju u obzir savremena saznanja o realizaciji aspekta u engleskom jeziku, kao i da postoji realna potreba za značajnijim poboljšanjima u tom pogledu. Značaj ovog rada iskazan je u kvalitetno argumentovanom stavu da bi tradicionalan način prikaza gramatičkih kategorija vremena i aspekta trebalo zamijeniti modernijim pristupom, koji bi na temeljniji i sistematičniji način predstavio kategoriju aspekta i uzeo u obzir brojna novija istraživanja o komponentnom aspektu u engleskom jeziku. Autorka daje i svoj doprinos predlogom jednog takvog pristupa na način da se u gramatikama kategorija aspekta obrađuju dvostruko – i prilikom opisa aspekatskog značenja svake relevantne komponente u poglavlju u kome se ona obrađuje, i u okviru zasebnog poglavlja gdje bi uloga i značaj različitih komponenti bili prikazani na sistematičan način.

U radu „Višeznačnost nultog člana i komponentni aspekt“, koji je objavljen u međunarodnom časopisu *Primenjena lingvistika*, dr Bulatović analizira kvalitet opisa višeznačnosti nultog člana u lingvističkim istraživanjima o značenju i usvajanju engleskih članova, kao i u gramatikama engleskog jezika, iz ugla teorije o komponentnom aspektu. Cilj koji autorka postavlja u ovom radu je dvostruk: da istraži da li je višeznačnost nultog člana dovoljno dobro opisana u jezičkim istraživanjima koja se bave značenjem, upotrebom i usvajanjem članova, kao i da provjeri da li su rezultati tih istraživanja preneseni u gramatike savremenog engleskog jezika. Dr Bulatović s pravom konstatuje da je važnost nultog člana bila neopravdana zanemarena, posebno imajući u vidu da je nulti član slobodna morfema sa najvećom frekvencijom u engleskom jeziku, kao i da zaključci iz literature upućuju na postojanje dva nulta člana, jednog sa neodređenom i drugog sa određenom referencom. U radu se daje kratak prikaz opisa odjeljaka o gramatičkoj kategoriji člana u šest odabranih gramatika engleskog jezika i konstatuje da gramatike obuhvataju većinu značenja nultog člana koji se navode u jezičkim istraživanjima, ali i da nedostaju informacije o dodatnim kontrastima među semantičkim obilježjima članova, konkretno onima koja ih čine relevantnim za komponentni aspekt. S tim i vezi, autorka argumentovano zapaža da se u literaturi podrobno opisane pravilnosti komponentnog aspekta ne uzimaju u obzir u istraživanjima o engleskim članovima i, imajući u vidu da je uloga determinatora ključna za formiranje aspekatske vrijednosti nekog iskaza, ističe da je primarna funkcija članova u engleskom jeziku signaliziranje obilježja (ne)omeđenosti, a tek sekundarno obilježja (ne)određenosti. Autorka naglašava još jedan veoma bitan zaključak, koji proizilazi iz novije literature o vezi između člana i kategorije vida, a to je da, u kontekstu označavanja aspekatskog značenja, određeni i neodređeni član nisu međusobno suprotstavljeni, već su oba sredstva za izražavanje obilježja omeđenosti. Ono čemu su oni zajednički suprotstavljeni jeste nulti član, koji je osnovno sredstvo koje signalizira neomeđenost (uz napomenu da signaliziranje tog svojstva ne važi za svaki nulti član). Važan doprinos rada dr Bulatović odnosi se na zapažanja da je nulti član jednako bitno jezičko sredstvo kao određeni i neodređeni član, kao i da je za opis kategorije člana u gramatikama, pored već postojećeg kontrasta određeno/neodređeno, neophodno uključiti i obilježje omeđeno/neomeđeno, koje je apsolutno neophodno u kontekstu njihove primarne funkcije da signaliziraju aspekatsko značenje. U zaključku rada daje se i predlog da se, zbog izražene višeznačnosti nultog člana, on pravilno imenuje u gramatikama i da se, umjesto popisivanja pravila o upotrebi, akcenat prilikom opisa stavi na značenje, što bi bilo u skladu sa novijim saznanjima o vezi između semantike članova i semantike aspekta.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Dr Vesna Bulatović zaposlena je na Institutu za strane jezike (sada Filološkom fakultetu) od marta 1993. godine, najprije u zvanju asistentkinje pripravnice, potom dva puta u zvanju predavačice više škole – 1997. i 2002. godine, zatim od 2008. godine u zvanju docentkinje i dva puta u zvanju vanredne profesorke – 2013. i 2019. godine. Od transformacije Instituta za strane jezike u Filološki fakultet (akademske 2015/2016. godine) na matičnom fakultetu predaje Semantiku, Leksikologiju sa semantikom, Prevođenje pravnih tekstova sa engleskog jezika sa osnovama uređivanja teksta, Prevod tekstova iz oblasti prava i Konsekutivno prevođenje 2. Dr Bulatović predaje i engleski jezik struke na Fakultetu političkih nauka - predmete Engleski jezik struke 1 i Engleski jezik struke 2.

Svoju sposobnost za pedagoški rad dr Bulatović je potvrdila kroz obimno, raznovrsno i kvalitetno profesionalno angažovanje u nastavi engleskog jezika na univerzitetskom nivou. Temeljno poznavanje različitih tema iz oblasti semantike, primijenjene lingvistike i prevodilaštva, redovno nastojanje da rezultate svog naučnoistraživačkog rada primijeni u cilju unapređenja nastave i predano usavršavanje u struci svjedoče o izuzetnoj pedagoškoj osposobljenosti. Njen pedagoški rad, prema rezultatima studentskih anketa, ocijenjen je najvećom ocjenom. Dr Bulatović je i mentorka

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	51	22	73	113,6	48,5	162,10
2. PEDAGOŠKI RAD	32	16	48	48,75	22	70,75
UKUPNO		38	121		70,5	232,85

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Dr Vesna Bulatović prema svim navedenim podacima iz radne biografije ispunjava naučne, stručne i pedagoške uslove za izbor u zvanje redovne profesorke. Radovi dr Bulatović odlikuju se metodičkim pristupom veoma kompleksnim i aktuelnim problemima u jeziku, kakva je formalno i semantički intrigantna kategorija aspekta, i pružaju originalan naučni doprinos i na deskriptivnom i na teorijsko-metodološkom planu. U njima se ogleda autorkino dobro poznavanje teorijskih okvira u kojima se kreće. O naučno-istraživačkom doprinosu radova dr Bulatović najbolje svjedoči činjenica da su štampani u veoma značajnim publikacijama kakve su *International Review of Applied Linguistics in Language Teaching* i *Spanish Journal of Applied Linguistics*. Bila je članica naučno-istraživačkog tima u okviru međunarodnog projekta i autorka je dvije naučne monografije. Što se tiče stručnog angažmana, dr Bulatović je bila aktivna u stručnoj javnosti kao recenzentkinja i urednica stručnih monografija i zbornika i kao članica uređivačkih odbora stručnih časopisa i recenzentkinja naučnih časopisa iz oblasti filologije. U svom pedagoškom radu koristi najnoviju literaturu iz oblasti semantike i leksikologije engleskog jezika. Pedagoški rad dr Bulatović je u studentskim anketama ocijenjen sa ocjenom od 4,89 do 5,00, što najbolje govori o kvalitetu njenog pedagoškog angažmana.

Na osnovu svega navedenog smatram da dr Bulatović ispunjava sve formalno-pravne uslove predviđene *Mjerilima za izbor u zvanje* te mi je izuzetna čast i zadovoljstvo da predložim da se **dr Vesna Bulatović zabere u zvanje redovne profesorke** za naučnu oblast: Anglistika – engleski jezik i Prevodilaštvo na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

Prof. dr Nataša Kostić, redovna profesorka
Filološkog fakulteta Univerzitet Crne Gore

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Dr Vesna Bulatović je 1988. godine završila osnovne studije na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu (Odsek za engleski jezik i književnost), a magistarske studije na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu (smer Nauka o jeziku), gde je 1996. godine odbranila magistarski rad na temu *Kontrastivna analiza glagola vizuelne percepcije u engleskom i srpskom jeziku*. Doktorirala je 2006. godine, takođe na Filološkom fakultetu u Beogradu, odbranivši doktorsku disertaciju na temu *Engleski leksički korespondenti aspekatskih razlika u srpskom jeziku*, te stekla zvanje doktora lingvističkih nauka. Uz to, dr Vesna Bulatović je tokom narednih godina nastavila usavršavanje u oblasti lingvistike i anglistike u inostranstvu (na primer, u Velikoj Britaniji, Holandiji i Poljskoj kroz programe mobilnosti). Na osnovu odgovarajućeg stepena obrazovanja (i svih drugih relevantnih uslova), dr Vesna Bulatović je već birana u akademska zvanja

studentima postdiplomskih studija Prevodilaštva, među kojima je, od njenog prethodnog izbora u zvanje, sedam kandidata odbranilo specijalističke radove, a četiri kandidatkinje su odbranile master radove. Bila je i članica komisija za ocjenu i odbranu doktorske disertacije iz oblasti audiovizuelnog prevodenja, kao i recenzentkinja nekoliko udžbenika iz oblasti nastave opšteg engleskog jezika, engleskog jezika pravne struke i crnogorskog jezika za strance.

(docent, vanredni profesor) na Univerzitetu Crne Gore.

Prema tome, može se konstatovati da, kada se radi o stepenu obrazovanja, dr Vesna Bulatović u potpunosti ispunjava sve formalne uslove za izbor u akademsko zvanje za oblast Anglistika - Engleski jezik i Prevodilaštvo.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

U proteklom izveštajnom periodu dr Vesna Bulatović objavila je značajne radove iz stručnih oblasti kojima se bavi, odnosno iz oblasti semantike, aspektologije (uz kontrastivnu analizu koja uključuje engleski jezik), prevodilaštva. U nastavku ovog odeljka prikazuju se tri tipična rada.

Prvi rad pod naslovom *English lexical correspondents of aspectual pairs in Serbo-Croatian* (2020), polazi od dobro poznate postavke da se sistemi glagolskog vida u engleskom i srpskohrvatskom jeziku razlikuju zbog čega je ova tematika lingvistički relevantna i zahteva pažljivu analizu. Nakon jezgrovitog teorijskog uvoda u kojem se navode sve ključne, starije i novije reference, autorka razmatra određenja dva osnovna vidiska koncepta, perfektivnosti i imperfektivnosti, stručno ukazujući na različite komponente tih određenja u engleskom i srpskom jeziku i različite načine leksikalizovanja koncepta (uključujući glagolski vid) u proučavanim jezicima. Nakon toga detaljno se razrađuje metodologija istraživanja koje se zasniva na dvojezičkim rečnicima (srpskohrvatsko-engleskim), odnosno na ekvivalentima (5041 glagol) koje ti rečnici nude za vidске parnjake. Glavni deo istraživanja čini analiza engleskih parnjaka koji su klasifikovani u pet grupa (aktivnosti, stanja, ostvarenja, dostignuća i epizode), pri čemu se posebna pažnja usmerava na način izražavanja vidskih parnjaka. Posebno je zanimljiva konstatacija da je velika većina engleskih korespondenata (oko 92%) dvovidska, pa autorka formira osam grupa prema vrsti korespondenata (na primer, grupa u kojoj su korespondenti različite lekseme u engleskom ili grupa čiji se članovi povezuju određenim morfološkim procesima) koje se potom dodatno specifikuju. Sve grupe su detaljno okarakterisane i ilustrovane velikim brojem odgovarajućih primera. U ovom radu, autorka detaljno i argumentovano razmatra relevantnu aspektološku temu i daje bitan doprinos sagledavanju vidskih parnjaka u engleskom i srpskohrvatskom jeziku.

Drugi rad nosi naslov *Thinking for speaking in the right aspect* (2020) i takođe se bavi kategorijom glagolskog vida (aspekta), ali se fokusira na obradu te kategorije u savremenim engleskim gramatikama sa ciljem da se proveru u kojoj meri formulacije iz tih gramatika pomažu da se razume enkodiranje te kategorije u engleskom jeziku. Naime, autorka u ovom radu proučava faktore koji utiču na verbalizovanje pojedinih komponenti događaja koji se odnose na glagolski vid. Između ostalog, naglašava se da je u engleskom jeziku imperfektivnost i perfektivnost glagola kompozitna, odnosno da zavisi od nekoliko komponenti (na primer, leksičkog vida, gramatičkog vida, argumenata glagola, determinatora). U centralnom delu rada analizira se deo o glagolskom vidu (aspektu) u dvanaest engleskih gramatika pri čemu su te gramatike podeljene u tri grupe prema tome kako tretiraju aspekt. Ovakva analiza rezultirala je bitnim uvidima o korisnosti gramatičkih pravila i pristupa za upotrebu vidskih oblika, odnosno

za verbalizaciju događaja u engleskom jeziku. Posebno treba naglasiti zaključak da bi gramatike trebalo da revidiraju tradicionalni pristup aspektu i posvete više vremena pojedinim komponentama koje utiču na tumačenje aspekta.

Treći rad pod nazivom *Aspect semantics and ESL article use* (2022) razmatra lingvistički značajnu pretpostavku da se upotreba članova u engleskom jeziku kod onih koji uče engleski jezik može poboljšati ako se ta upotreba poveže sa aspektualnim komponentama koje su prisutne u upotrebi članova, posebno sa komponentom ograničenosti (engl. *boundedness*). Naime, autorka polazi od postavke o kompozitivnom aspektu i smatra da je primarna funkcija članova da signalizuju ograničenost/neograničenost; zatim, ako se ta komponenta ograničenosti uključi u podučavanje engleskog jezika, ona može uticati na korektniju upotrebu članova. Kao što je uobičajeno, u teorijskom uvodu autorka prikazuje opšte postavke o upotrebi i semantici engleskih članova, a zatim i postavke komponente ograničenosti koja se povezuje sa glagolskim vidom. Nakon toga, autorka prikazuje proučavanje sa dve osnovne i dve kontrolne grupe ispitanika koje su popunjavale odgovarajuće testove. Testovi su sadržali rečenice sa specifičnim morfosintaksičkim kontekstom kojima se proveravalo prisustvo komponente ograničenosti u datom kontekstu i njen uticaj na izbor vidskih parnjaka. Rezultati proučavanja potvrđuju početne pretpostavke da vidska semantika (odnosno komponenta ograničenosti) ima uticaj na upotrebu članova u engleskom jeziku. Takav zaključak je dobro argumentovan (između ostalog i detaljnim podacima nakon statističke obrade) i svakako predstavlja doprinos proučavanju upotrebe članova u engleskom jeziku i njihovom povezivanju sa konceptom ograničenosti.

Kandidatkinja je u periodu nakon prethodnog izbora u zvanje znalački recenzirala nekoliko monografskih publikacija, nekoliko radova u visokorangiranim naučnim časopisima, kao i zbornike

radova, a učestvovala je i u jednom međunarodnom projektu.

Imajući u vidu sve što je pomenuto u ovom odeljku, može se sa sigurnošću zaključiti da se dr Vesna Bulatović dokazala kao kompetentan autor naučnih radova iz oblasti kojima se bavi, te da rezultati njenih lingvističkih analiza donose nove uvide u proučavanu tematiku.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Dr Vesna Bulatović ima veliko iskustvo u radu u nastavi na univerzitetskom nivou. Nakon rada na tadašnjem Institutu za strane jezike u Podgorici (do 2015. godine), ona danas predaje pojedine lingvističke predmete na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, kao i predmete iz oblasti jezika struke na Fakultetu političkih nauka istog univerziteta. Na Filološkom fakultetu predaje kurseve iz semantike, leksikologije, prevodenja pravnih tekstova sa engleskog jezika, konsektivnog prevodenja.

Tokom studentske evaluacije njenog pedagoškog rada, dr Vesna Bulatović dobila je najviše ocene, u proseku od 4,89 do 5,00. Pri tome, njen pedagoški rad dobio je i izrazito pozitivne kvalitativne ocene uz posebno naglašavanje njene stručnosti, posvećenosti, snažnog osećaja odgovornosti i kvalitetnog organizovanja časova za kurseve koje drži.

Osim na nivou osnovnih studija, dr Vesna Bulatović je na postdiplomskom nivou bila uspešan mentor za izradu većeg broja specijalističkih radova i masterskih radova, a bila je i član komisije za ocenu i odbranu doktorske disertacije.

Prema tome, dr Vesna Bulatović je u dosadašnjem dugogodišnjem pedagoškom radu na univerzitetskom nivou jasno pokazala da je kompetentan i izuzetno posvećen nastavnik koji prati aktuelne tendencije u metodici nastave stranih jezika i prevodenju. Isto tako se dokazala i kao stručan mentor koji znalački usmerava postdiplomce u pisanju specijalističkih i masterskih radova.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	51	22	73	113,6	48,5	162,10
2. UMJETNIČKI RAD	-	-	-	-	-	-
3. PEDAGOŠKI RAD	32	16	48	48,75	22	70,75
UKUPNO	83	38	121	162,35	70,05	232,85

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu priložene dokumentacije kako o naučno-istraživačkom tako i o pedagoškom radu, za zadovoljstvom se može zaključiti da se dr Vesna Bulatović dokazala kao izuzetno uspešan nastavnik i naučni radnik. Naime, u okviru svoje lingvističke oblasti koja je jasno određena njenim stručnim obrazovanjem, dr Vesna Bulatović je objavila relevantne naučne radove, koristeći savremene metode lingvističke analize. Uz to, ona teorijska znanja znalački primenjuje u radu sa studentima Univerziteta Crne Gore na matičnim i nematičnim fakultetima, te je stručnošću i posvećenošću u svakodnevnom radu sa studentima zavedila najviše ocene u anonimnim studentskim anketama. Dr Vesna Bulatović je svojim naučnim i pedagoškim radom u periodu od prethodnog izbora ostvarila odgovarajući broj bodova, od čega znatan broj u oblasti naučnoistraživačkog rada. Uzimajući u obzir Zakon o visokom obrazovanju, Statut Univerziteta Crne Gore i Uslove i kriterijume za izbor u akademska zvanja može se zaključiti da je dr Vesna Bulatović ispunila uslove za izbor u zvanje redovnog profesora.

Na osnovu svega što je ovde pomenuto, sa zadovoljstvom predlažem da se dr **Vesna Bulatović, vanredni profesor, izabere u zvanje redovnog profesora** za oblast Anglistika – Engleski jezik i Prevodilaštvo na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

Prof. dr Predrag Novakov
Novi Sad

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore, broj 03-3251/5 od 20. 9. 2024. Godine, imenovan sam zap člana Komisije zap razmatranje konkursnog materijala i pisanje izvještaja zap izbor u akademsko zvanje zap oblast Anglistika – Engleski jezik i Prevodilaštvo na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, za kandidatkinju dr Vesnu Bulatović.

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Dr Vesna Bulatović doktoratom nauka iz oblast za koju se bira ispunjava uslove u pogledu stepena obrazovanja.

Dr Vesna Bulatović završila je osnovne studije 1988. godine na Odsjeku za engleski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Novom Sadu. Postdiplomske studije nastavila je na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu, smjer Nauka o jeziku, gdje je magistrirala obranivši tezu "Kontrastivna analiza glagola vizualne percepcije u engleskom i srpskom jeziku". Doktorirala je 2006. godine na istom univerzitetu obranom teze "Engleski leksički korespondenti aspekatskih razlika u srpskom jeziku".

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

Dr Vesna Bulatović, izvanredna profesorica Filološkog fakulteta Univerziteta Crne Gore, fokusira se na dva ključna

područja istraživanja: leksičku semantiku i aspektologiju. Njena istraživanja obuhvaćaju i jezik struke te njegovu primjenu u prevođenju. Predaje lingvističke predmete na Filološkom fakultetu i jezik struke na Fakultetu političkih znanosti te je autorica dviju monografija koje je izdao Univerzitet Crne Gore. Pored akademskog angažmana, Vesna Bulatović ima bogato iskustvo u prevođenju, što uključuje akreditaciju za konferencijsko prevođenje u institucijama Europske unije. Njena prevoditeljska praksa i nastavno-istraživački rad međusobno se nadopunjuju, omogućujući joj da teorijske uvide primijeni u nastavi i da praktična iskustva koristi za produbljivanje lingvističkih istraživanja.

Njeno istraživanje naglašava međusobnu povezanost teorijske i primijenjene lingvistike, posebno u razumijevanju kako se aspektualne vrijednosti u engleskom jeziku konstruiraju i podučavaju. Proučava koncept kompozicijskog aspekta u engleskom jeziku i istražuje kako se taj pristup može primijeniti u unapređenju nastave engleskog jezika, posebno za studente kojima je engleski strani jezik. Njene najznačajnije studije ističu nedostatke trenutnih gramatičkih priručnika te predlažu integraciju eksplicitnog poučavanja kompozicijskog aspekta u nastavu engleskog jezika. U svom radu spaja akademsku analizu s praktičnom primjenom u studijama prevođenja i nastavi jezika struke. Osim toga, značajno doprinosi unapređenju lingvističke edukacije i studija prevođenja, posebno u kontekstu interakcije engleskog jezika sa slavenskim jezicima poput crnogorskog i srpskog. Njen rad ističe se po praktičnoj orijentaciji i direktnoj primjenjivosti u pedagogiji i prevođenju.

Radovi kandidatkinje su posvećeni engleskom jeziku kao drugom ili starom jeziku i prevodilaštvu, svi izdvojeni radovi su iz oblasti Anglistika: Prevodilaštvo i Engleski jezik, što znači da u potpunosti odgovaraju oblasti konkursa za izbor u akademsko zvanje kandidatkinje.

Jedan od najznačajnijih doprinosa njenog istraživanja je studija o mogućnosti poboljšanja upotrebe članova u engleskom jeziku kod studenata engleskog kao drugog jezika u kojoj autorica predlaže pristup temeljen na teoriji kompozicijskog aspekta. Ova teorija sugerira da članovi igraju ključnu ulogu u signaliziranju aspektualnih vrijednosti. Studija je uključila studente na različitim razinama znanja engleskog jezika, podijeljene u testne i kontrolne grupe. Studentima u testnim grupama pružena je kratka, eksplicitna nastava o ulozi članova u signaliziranju (ne)ograničenosti. Prethodno istraživanje pokazalo je da studenti često griješe u upotrebi članova zbog razlika u jezičkim sustavima, posebno ako njihov materinji jezik ne koristi članove. Rezultati eksperimenta pokazali su značajan napredak kod studenata koji su prošli obuku. Studenti su postali svjesniji važnosti članova i smanjili učestalost pogrešaka poput izostavljanja članova ili neprikladne upotrebe. Međutim, uočene su razlike u rezultatima između naprednih i srednje naprednih studenata. Napredni studenti pokazali su veću stabilnost u primjeni naučenih pravila, dok su studenti s nižom razinom znanja ostvarili veći relativni napredak, ali s manjom dugotrajnom konzistencijom. Autorica naglašava potrebu za osvještavanjem važnosti članova u izražavanju semantičkih i aspektualnih značenja u engleskom jeziku, a rezultati pružaju osnovu za unapređenje nastavnih praksi, posebno za studente čiji jezici nemaju članske sustave. Predložene smjernice mogu pomoći u postizanju preciznijeg i funkcionalnijeg korištenja engleskih članova te pridonijeti razvoju cjelokupne jezične kompetencije studenata kojima je engleski drugi ili strani jezik.

Također je vrlo značajan njezin objavljeni rad koji istražuje kategorije aspekta u engleskom jeziku, s posebnim fokusom na pitanje pružaju li suvremene engleske gramatike dovoljno smjernica učenicima za dekodiranje i kodiranje aspektualnih značenja. Autorica analizira četiri ključne komponente koje utječu na interpretaciju aspekta: leksički aspekt, argumente, gramatički aspekt i glagolska vremena. Studija pokazuje da samo gramatike djelomično i rijetko reflektiraju lingvistička istraživanja o aspektu, dok većina njih uglavnom zanemaruje sustavne pristupe ovoj temi. Rezultati eksperimenta provedenog među crnogorskim studentima, čiji materinji jezik nema gramatički aspekt poput engleskog, otkrivaju česte pogreške pri upotrebi progresivnih i neprogresivnih oblika te članova za signaliziranje aspektualnih vrijednosti. Zaključeno je da je za učenje engleskog jezika nužno eksplicitno podučavanje o kompozicijskom aspektu, koje uključuje ulogu

leksičkog značenja glagola, gramatičkih oblika, članova i argumentacije u konstrukciji aspektualnih značenja.

Među značajnim radovima želim istaknuti još kontrastivnu studiju u kojoj autorica analizira engleske leksičke ekvivalente vidskih parova u srpskohrvatskom jeziku. Srpskohrvatski i engleski razlikuju se u načinu izražavanja gramatičke kategorije vida, pri čemu srpskohrvatski koristi bogatu verbalnu morfologiju, dok je engleski često smatran "nevidećim" jezikom. U srpskohrvatskom, vidske razlike izražavaju se kroz tri ključna sredstva: vidske parove srodnih glagola, dvovidske glagole i vidske parove nesrodnih glagola. Analiza pokazuje da engleski koristi slična sredstva, ali s obrnutim redoslijedom učestalosti. Većina engleskih glagola je dvovidska, pri čemu njihovo vidno značenje zavisi od konteksta. Istraživanje se fokusira na druga dva sredstva i identificira nekoliko podtipova leksičkih načina izražavanja vidskih razlika u engleskom. Unatoč strukturnim razlikama, oba jezika koriste slične mehanizme za izražavanje perfektivnosti i imperfektivnosti, i predlaže da se ovi uvidi bolje integriraju u gramatičke resurse i nastavu engleskog jezika.

Rad Vesne Bulatović predstavlja značajan doprinos ne samo akademskom polju lingvistike, već i praktičnom unapređenju nastave engleskog jezika i prevodilaštva. Njena istraživanja na području kompozicijskog aspekta i leksičke semantike ističu važnost sustavnog pristupa poučavanju jezičnih elemenata koji su ključni za razumijevanje i korištenje engleskog jezika, posebno za studente čiji materinji jezici nemaju iste gramatičke strukture.

Posebno je važno istaknuti da njezin rad nije samo teorijski, već ima i direktnu primjenjivost u pedagogiji. Studije o ulozi članova i aspektualnih vrijednosti pružaju konkretne smjernice za unaprjeđenje nastavnih praksi, dok kontrastivna istraživanja s naglaskom na srpskohrvatski jezik nude vrijedne uvide za prilagodbu nastave studentima iz slavenskih jezičnih zajednica. Povezivanje lingvističke teorije s praktičnim izazovima prevođenja i nastave dodatno potvrđuje važnost njezinih doprinosa u obogaćivanju kako akademske, tako i profesionalne sfere. Doprinos Vesne Bulatović leži u njezinoj sposobnosti da spoji akademsku stručnost s praktičnim iskustvom, stvarajući temelje za nastavne metode koje osposobljavaju studente ne samo za teorijsko razumijevanje jezika, već i za primjenu tog znanja u stvarnim profesionalnim situacijama.

Rad Vesne Bulatović ostaje trajno važan za razvoj lingvističke znanosti, a posebice za obrazovanje i pripremu budućih stručnjaka na području jezika i prevođenja.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Vesna Bulatović svoja znanja iz semantike, primijenjene lingvistike i prevodilaštva, kako teorijska, tako i praktična, prenosi studentima s jasnim ciljem da ih osposobi za specifične zahtjeve tržišta rada. Ovaj pristup omogućuje studentima ne samo da usvoje ključne teorijske koncepte, već i da razviju praktične vještine koje su neophodne za uspjeh u prevoditeljskoj profesiji. Njena kombinacija akademskog znanja i dugogodišnjeg iskustva u prevođenju pruža studentima jedinstvenu perspektivu koja objedinjuje teorijske osnove s izazovima stvarnog rada u prevoditeljskoj industriji. Posebno je značajno što Vesna Bulatović studentima približava važnost razumijevanja jezika u svim njegovim dimenzijama, od gramatičkih i semantičkih aspekata do kulturnih i komunikacijskih razlika koje su ključne u prevođenju, a praktična dimenzija nastave omogućuje stjecanje neophodnog samopouzdanja i pripreme za stvarne situacije, bilo da se radi o pismenom prevođenju složenih stručnih tekstova ili o dinamičnim uvjetima simultanog prevođenja na konferencijama.

Vesna Bulatović potiče studente da razvijaju kritičko razmišljanje i analitičke vještine kako bi mogli donositi informirane odluke u svom radu sa jezikom. Njen interdisciplinarni pristup studentima pruža sveobuhvatnu pripremu za raznolike karijerne mogućnosti. Takav način rada osigurava da studenti budu konkurentni na tržištu rada i spremni odgovoriti na složene jezične i komunikacijske izazove suvremenog društva.

Rezultati studentskih anketa o njenom radu dosljedno pokazuju iznimno visoke ocjene, u rasponu od 4.89 do 5.0, što potvrđuje njezinu predanost i kvalitetu nastave.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	51	22	73	113,6	48,5	162,10
2. UMJETNIČKI RAD						
3. PEDAGOŠKI RAD	32	16	48	48,75	22	70,75
UKUPNO	83	38	121	162,35	70,5	232,85

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu proučene konkursne dokumentacije dr Vesne Bulatović, smatram da kandidatkinja u potpunosti ispunjava sve kriterijume neophodne za izbor u akademsko zvanje, a koji su u skladu sa Statutom Univerziteta Crne Gore, Zakonom o visokom obrazovanju i Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja. Na osnovu uvida u konkursnu dokumentaciju dr Vesne Bulatović, može se zaključiti da njezin kvalitetan naučno-istraživački rad, zapaženi rezultati, te njezine stručne aktivnosti i predani pedagoški angažman zavređuju visoku ocjenu i preporučuju kandidatkinju za izbor u akademsko zvanje. Stoga za zadovoljstvom predlažem da se dr Vesna Bulatović izabere u zvanje redovne profesorice za oblasti Anglistika – Engleski jezik i Prevodilaštvo.

RECENZENT

Prof. dr. Vojko Gorjanc
Ljubljana

REFERAT

Za izbor u akademsko zvanje za oblast: **Istorija srednjeg vijeka** (svjetska i istorija Crne Gore) na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

Kurs je objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" od 25.10.2024. godine. Na raspisani Konkurs javio se kandidat **DR MARIJAN PREMOVIĆ**.

BIOGRAFIJA

Rođen sam 4. maja 1983. godine u Beranama, Crna Gora. Osnovnu školu i gimnaziju (društveno jezički smjer) završio sam u rodnom gradu.

Završio sam istoriju na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Nišu 2006. godine. Iste godine upisao sam postdiplomske studije na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Istočnom Sarajevu, pod mentorstvom prof. dr Andrije Veselinovića kao gostujućeg profesora. Magistrirao sam 2010. godine sa temom: *Župa Budimlja u srednjem veku*, pred Komisijom u kojoj su bili, pored mentora još i akademik Rade Mihaljčić (predsjednik) i prof. dr Nenad Lemajić (član). U periodu od 1. do 6. jula 2012. godine završio sam petu međunarodnu ljetnju školu za mlade diplomate „Vojvoda Gavro Vuković“.

Doktorirao sam na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu 18. jula 2013. godine, s temom: *Srednje i Donje Polimlje i Gornje Podrinje u srednjem veku*, pred Komisijom u sastavu: prof. dr Siniša Mišić (predsjednik), prof. dr Andrija Veselinović (mentor) i prof. dr Srđan Rudić (član), i postao najmlađi doktor istorijskih nauka u Crnoj Gori.

Učestvovao sam kao istraživač na projektu Ministarstva nauke: *Crnogorsko Polimlje u srednjem vijeku* (rukovodilac: prof. dr Božidar Sekularac), čiji je nosilac naučnog istraživanja bio Univerzitet Crne Gore – Filozofski fakultet u Nikšiću (projekat je trajao od 1. 4. 2012. – do 30. 11. 2015. godine). Angažovan sam kao aktivni istraživač na projektima Crnogorske akademije nauka i umjetnosti: *Turski (Osmanski) izvori za istoriju Crne Gore* (2015–2018), *Crna Gora u Dubrovačkim izvorima* (2015–2020), *Leksikon diplomatije Crne Gore* (2019–2021), *Leksikon crnogorskih dinastija* (2020–2022), *Leksikon etnologije Crne Gore* (2020–2022), *Leksikon vinogradarstva i vinarstva Crne Gore* (2020–2022), *Leksikon dijaspore Crne Gore* (2024–2026), kao i član redakcije projekata *Leksikon školstva Crne Gore* (2022–2024) i *Leksikon nauke i visokog školstva* (2024–2026). Od 2019. godine član sam Odbora za istoriju CANU. Bio sam član Upravnog odbora

dva međunarodna projekta COST ACTION: *Islamic Legacy: Narratives East, West, South, North of the Mediterranean* (1350–1750) (2018–2023) i *People in Motion: Entangled Histories of Displacement across the Mediterranean* (1492–1923) (2018–2023). Bio sam član projektnog tima: *Sličnosti i razlike između obalnih i kontinentalnih srednjovjekovnih aradova na prostoru Slovenije i Crne Gore*, koji se realizovao kao bilateralni projekat između Crne Gore i Slovenije (2020–2022). Rukovodilac sam bilateralnog projekata *Valtazar Bogišić i Franc Miklošić u pogledu običaja krvne osvete i stvaranja državnog zakonodavstva* (2023–2024), koji se realizuje između Crne Gore i Slovenije. U oktobru 2023. godine izabran sam za Grant Awarding Coordinator za COST Action *Research Network for Interdisciplinary Studies of Transhistorical Deliberative Democracy (CHANGECODE)* (2023–2027). Učestvujem u projektu Ulysseusa kao član WP4 za istraživanja i inovacije.

Član sam uredništva u vodećim međunarodnim časopisima: *Acta Histriae* (SSCI, A&HCI, SCOPUS), *Annales, Series Historia et Sociologia* (A&HCI, SCOPUS), koji se nalaze u prvih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju Q1, kao i *Transylvanian Review* (A&HCI, SCOPUS). Takođe, član sam uredništva u vodećem međunarodnom časopisu *Hiperboreea* koji je ideksiran na WoS listi ESCI, kao i na SCOPUSU. Časopis izdaje renomirani međunarodni izdavač *Penn State University Press*. U uredništvu sam časopisa *Studia Historica Slovenica*, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu* i *Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi*, koji su indeksirani u SCOPUSU. Učestvujem i u uredništvima drugih časopisa: *Journal of Oral History*, *Historian's View–International Journal of Historians View*, *Sosyal Bilimler Dergisi (ASOBİD)*, *The Legends–Journal of European History Studies*, *Studies of the Ottoman Domain*, *Radovi Filozofskog fakulteta u Sarajevu (Historija, Historija umjetnosti, Arheologija)*, *Arhivski zapisi i Glasnik Bihora*. Član sam uredništva u međunarodnoj izdavačkoj kući *Livre de Lyon* (France). Takođe, član sam naučnog komiteta *UBTAS*, najpoznatije akademske asocijacije istoričara, koji organizuje simpozijume o istoriji Balkana.

Preko evropskog programa Erasmus boravio sam na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Mariboru (2019), Filozofskom fakultetu Univerziteta Josipa Juraja Strossmayera (2022, 2024), Filozofskom fakultetu Univerziteta u Alba Juliji 1918 (2022, 2023), Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti Univerziteta Josipa Juraja Strossmayera (2021, 2023, 2024), Fakultetu istorije međunarodnih odnosa, političkih nauka i komunikacijskih nauka Univerziteta u Oradei (2022, 2023 i 2024). Angažovan sam bio u naučnim odborima međunarodnih konferencija: *IV. International Symposium on Multidisciplinary Studies (ISMS)* 27–28 April 2018, Paris, France; *IV. International Symposium on new trends in Social Science*, 6–7 July 2018, Tallin, Estonia; *VI. Uluslararası Balkan Tarihi Araştırmaları Sempozyumu, Balkan Ülkelerinin Ekonomik, Kültürel ve Siyasi İlişkileri*, 20–22 September 2018, Edremit-Balıkesir/Türkiye; *Erasmus International Academic Research*, 5–6 April 2019, İzmir, Turkey; *7th International Symposium on Balkan History Studies Migrations to and from Balkans (from Ottoman Empire to Republic of Turkey)*, 18–21 September 2019, Edirne/Turkey; *Conference Cultural Memory of Nation and State-Building: Slovenia and Europe*, 15–17 October 2020, University of Maribor, Slovenia; *Uluslararası Kadin ve Aile Sempozyumu*, 04-05 kasım 2021, (Türkiye), *VIII. International Symposium on Balkan History Studies: Culture, Architecture and art in the Balkans* (September 1-4, 2022, Istanbul/Turkey); *After the Feud? Dispute Settlement Between Custom and Law in Early Modern Europe* (21–22 June 2023, Maribor & Čentur, Slovenia).

Bio sam član komisija za izbor saradnika i profesora na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, Filozofskom fakultetu u Tuzli, Filozofskom fakultetu u Mostaru i Filozofskom fakultetu u

Mariboru. Takođe, bio sam mentor, član i predsjednik komisija za odbranu magistarskih radova na Filozofskom fakultetu u Nikšiću i Filozofskom fakultetu u Tuzli. Bio sam član komisija za odbranu doktorskih disertacija na Filozofskom fakultetu u Beogradu i na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu. Početkom decembra 2021. godine dobio sam nagradu za poseban doprinos razvoju naučno-istraživačkog rada i međunarodnom pozicioniranju Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore.

Poznajem i čitam srednjovjekovne izvore na latinskom i staroslovenskom jeziku. Učestvovao sam na više naučnih skupova, tribina, okruglih stolova i promocija knjiga.

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJA

Obavljao sam pripravnički staž u JU Srednja medicinska škola „Dr Branko Zogović“ u Beranama školske 2007/8. godine, gdje sam položio stručni ispit. Radio sam i u JU Osnovna škola „Vukašin Radunović“ u Beranama.

Septembra 2011. godine izabran sam za saradnika u nastavi na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, na predmetima: *Istorija Balkana u srednjem vijeku I i II*, *Opšta istorija srednjeg vijeka* i *Istorija Vizantije*. Školske 2013/14. godine izvodio sam nastavu iz navedenih predmeta pod mentorstvom prof. dr Nade Tomović. Godine 2014/15., odlukom Senata Univerziteta Crne Gore, povjerena mi je nastava (predavanja, vježbe, ispiti) iz predmeta: *Istorija Balkana u srednjem vijeku I i II*, *Opšta istorija srednjeg vijeka* i *Istorija Vizantije*. Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore, u junu 2015. godine, izabran sam u akademsko zvanje **docenta** na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, na predmetima: *Istorija Balkana u srednjem vijeku I*, *Istorija Balkana u srednjem vijeku II*, *Opšta istorija srednjeg vijeka*, *Istorija Vizantije*. U junu 2020. godine Senat Univerziteta Crne Gore izabrao me u akademsko zvanje

vanrednog profesora, za užu naučnu oblast: *Istorija srednjeg vijeka*.

Od školske 2015/16. godine držao sam predavanja iz *Opšte istorije starog vijeka I (Stari istok)* i *Opšte istorije starog vijeka II (Grčka i Rim)*, a od školske 2017/18., pored ovih predmeta, izvodio sam nastavu iz *Istorijskog praktikuma I i II*. Na doktorskim studijama za Crnogorski jezik i južnoslovensku književnost, Filološkog fakulteta Univerziteta Crne Gore, izvodio sam nastavu iz predmeta *Rodne i ženske studije*, u zimskom semestru 2019/20. godine. Od školske 2021/22. godine izvodim nastavu na modulu *Društvene nauke*, na Studijskom programu za obrazovanje učitelja i obrazovanju učitelja na albanskom jeziku. Školske 2018/19., 2019/20., 2020/21., 2022/23. i 2023/24. bio sam angažovan kao gostujući profesor na Filozofskom fakultetu u Tuzli, na predmetima: *Historija jugoistočne Evrope u srednjem vijeku I*, *Historija jugoistočne Evrope u srednjem vijeku II* i *Opća historija srednjeg vijeka II*. Od 1. septembra 2020. godine prodekan sam za nauku i međunarodnu saradnju na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Od maja do septembra 2022. godine bio sam član Vijeća društvenih nauka Senata UCG. Od maja 2022. godine član sam Naučnog odbora Senata UCG. Od septembra 2023. godine rukovodilac sam Studijskog programa za istoriju na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Akademске 2022/23. i 2023/24. angažovan sam kao gostujući profesor iz predmeta *Europske regije i hrvatska povijest u srednjem vijeku* na Odsjeku za povjest, Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Školske 2024/25. godine angažovan sam kao gostujući profesor na Filozofskom fakultetu u Tuzli, na predmetima: *Historija diplomatije* i *Historija Bizantskog carstva*, kao i profesor na doktorskim studijama na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Mariboru, na predmetu: *Adriatic Space during the Middle Ages*.

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE ISTRUČNE BIBLIOGRAFIJE

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
Radovi u naučnim časopisima			
Q1 Rad u vodećem međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na WoS listama, rangiran u prvih 25% časopisa)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Premović, M. (2020). Politički odnosi komuna Budve i Dubrovnika od 1358. do kraja XIV. stoljeća. <i>Acta Histriae</i> , 4: 623–644. ISSN: 1318-0185 (SSCI, AHCI).	15	15
2.	Premović, M. (2021). TRADER KANJOŠ MACEDONOVIC AS A MONTENEGRIN NATIONAL MYTH. <i>Acta Histriae</i> , 1: 1–16. ISSN: 1318-0185 (SSCI, AHCI).	15	15
3.	Premović, M. (2021). GIFTS OF DUBROVNIK ENVOYS TO ZETA RULERS THE BALŠIĆI FROM 1360 TO 1403. <i>Acta Histriae</i> , 3: 591–610. ISSN: 1318-0185 (SSCI, AHCI).	15	15
4.	Giakoumis, K. & Premović, M. (2022). Underground Spirituality and Its Materiality. Religious Culture under Surveillance & Persecution in Communist Albania, 1967-1990. <i>Southeast European and Black Sea Studies</i> , 23(4): 819–844. ISSN: 1468-3857 (SSCI).	15	7.5
5.	Vučković, D. & Premović, M. (2023). Students' and Teachers' Perceptions of Emergency Remote Teaching and Learning in Montenegrin Higher Education during the Covid-19 Pandemic. <i>Annales, Series Historia et Sociologia</i> , 1: 195–212. ISSN: 1408-5348 (AHCI).	15	7.5
6.	Zagarčanin M. & Premović, M. (2024). Manastir Beška na Skadarskom jezeru u svjetlu neobjavljenih rezultata arheoloških istraživanja iz 1986. godine. <i>Zograf</i> , 47. ISSN: 0350-1361 (AHCI). – dostavljena potvrda od Urednika da je članak prihvaćen za štampu.	15	7.5
7.	Vučković, D. & Premović, M. (2024). UNDERSTANDING THE MEANING OF TRADITIONAL FAIRY TALES IN CONTEMPORARY EDUCATIONAL CONTEXT – TEACHING FOR CRITICAL THINKING. <i>Annales, Series Historia et Sociologia</i> , 1: 95–110. ISSN: 1408-5348 (AHCI).	15	7.5
8.	Premović, M. & Jovović, V. (2024). APPRENTICES FROM THE ZETA LITTORAL IN LATE MEDIEVAL RAGUSA. <i>Acta Histriae</i> , 4. ISSN: 1318-018 (SSCI, AHCI) – dostavljena potvrda od Urednika da je članak prihvaćen za štampu.	15	7.5
Q2 Rad u eminentnom međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 50% časopisa)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Premović, M. (2021). BARSKI TRGOVCI U DUBROVNIKU OD 1358. DO 1405. GODINE. <i>Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru</i> , 63: 15–55. ISSN: 1330-0474 (AHCI).	12	12
2.	Blagojević, J. & Premović, M. (2022). THE POLITICAL AND HISTORICAL IDENTITY OF THE NORTH AFRICAN MEDITERRANEAN REGION - A CASE STUDY: TUNISIA.	12	6

	<i>Transylvanian Review</i> , 3: 117–143. ISSN: 1221-1249 (AHCI).		
3.	Premović, M. (2022). BANDITRY IN ZETA IN THE BALŠIĆ PERIOD (1360–1421). <i>Acta Histriae</i> , 4: 799–818. ISSN: 1318-018 (SSCI, AHCI).	12	12

Q3 Rad u međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 75% časopisa)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Premović, M., Zovko, V. & Sardelić, M. (2026). The Marital, Religious, and Political Emotions in the Last Will of the Prince of Montenegro Đurađ Crnojević (1499). <i>Imago Temporis – Medium Aevum</i> , 20. ISSN: 1888-3931 (AHCI) – dostavljena potvrda od Urednika da je članak prihvaćen za štampu.	9	9
Q4 Rad u međunarodnom časopisu (ostali časopisi indeksirani na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Premović, M. (2023). Žene dinastije Balšić u Dubrovniku u kasnom srednjem vijeku. <i>Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru</i> , 65: 105–140. ISSN: 1330-0474 (AHCI).	6	6
2.	Premović, M. & Stanković, T. (2024). THE RELATIONS BETWEEN THE ROMAN CURIA AND THE BALŠIĆ FAMILY, LORDS OF THE MEDIEVAL ZETA (1360-1421) IN THE SOUTHEAST ADRIATIC. <i>Rivista storica italiana</i> , 2: 465–489. ISSN: 0035-7073 (AHCI).	6	6
3.	Premović, M., Temizer, A. & Stanković, T. (2024). Zeta Under the Balšić Dynasty and the Ottoman Empire (1385-1421). <i>Transylvanian Review</i> , 1 (Supplement): 263–279. ISSN: 1221-1249 (AHCI).	6	2
4.	Premović, M. & Giakoumis, K. (2024). A Contribution to the Understanding of South-Eastern Adriatic Networks Dubrovnik-Shkoda Interactions (1358-1396). <i>Journal of Mediterranean Studies</i> , 32.2. ISSN: 1016-3476 (AHCI) – dostavljena potvrda od Urednika da je članak prihvaćen za štampu.	6	6
Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Premović, M. & Doderović, M. (2020). Demographic and Historical Features of Montenegro. <i>Near East Historical Review</i> , 10/1: 1–11. ISSN: 2717-6363.	4	4
2.	Premović, M. (2021). Povelja Konstantina Balšića Dubrovčanima: Uljari kod Skadra, 13. novembar 1395. <i>Stari srpski arhiv</i> , 20: 81–95. ISSN: 1451-3072.	4	4
3.	Temizer, A. & Premović, M. (2021). Montenegro under Ottoman Rule (1497–1697). <i>Hiperborea</i> , 8/1: 1–15. ISSN: 2688-8211 (ESCI, SCOPUS).	4	2
4.	Premović, M. (2022). Pismo Dubrovčana gospođi Kseniji: Dubrovnik, 1395, maj 14. <i>Stari srpski arhiv</i> , 21: 67–74. ISSN: 1451-3072.	4	4
5.	Premović, M. (2023). The Medieval Tradition in the Ideology of the Karađorđević Dynasty. <i>Studia Historica Slovenica</i> , 2: 293–313. ISSN: 1580-8122 (SCOPUS).	4	4
6.	Premović, M. (2023). Pismo Dubrovčana gospođi Kseniji o trgovcima koji idu u Skadar: Dubrovnik, 1395, 11. maj. <i>Stari srpski arhiv</i> , 22: 51–56. ISSN: 1451-3072.	4	4
Q6 Rad u časopisu nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Premović, M. (2024). Dubrovački Balšići u drugoj polovini XIV i prvim decenijama XV vijeka. <i>Matica</i> , 98: 173–186. ISSN: 1450-9059.	2	2
K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENC U	ZA KANDIDATA
1.	Premović, M., Rovčanin Premović, G. & Ječmenica, D. (2022). Samobor Fortress and Nahiye in the Summary Census of The Sanjak of Bosnia 1468/69, 8th INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON BALKAN HISTORY STUDIES Culture, Architecture and art in the Balkans (September 1st -4th, 2022, Istanbul/Türkiye), book-V.2, Lyon, pp. 83–106. ISBN: 978-2-38236-475-8.	2	2
2.	Rovčanin Premović, G. & Premović, M. (2022). The influence of Ottoman architecture on the creation of the identity of the Montenegrin old coastal towns Bar and Ulcinj, 8 th NTERNATIONAL SYMPOSIUM ON BALKAN HISTORY STUDIES Culture, Architecture and art in the Balkans (September 1st-4th, 2022, Istanbul/Türkiye), book-V.1, Lyon, pp. 305–326. ISBN: 978-2-38236-474-1.	2	1
Stručne monografije i knjige		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
S1 Stručna monografija izdata u inostranstvu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Premović, M. (2024). Land Drina in the Midlle Ages, 210 p., ISBN: 978-2-38236-699-8. Livre de Lyon, Lyon.	4	4
Uređivačka i recenzentska djelatnost		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
R1 Uredništvo u vrhunskom međunarodnom naučnom časopisu (na godišnjem nivou) - kategorije Q1		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	<i>Acta Histriae</i> . ISSN: 1318-0185 (SSCI, AHCI) – 2020. godina https://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=19700180507&tip=si d	10	10
2.	<i>Acta Histriae</i> . ISSN: 1318-0185 (SSCI, AHCI) – 2021. godina https://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=19700180507&tip=si	10	10

	d		
3.	<i>Acta Histriae</i> . ISSN: 1318-0185 (SSCI, AHCI) – 2023. godina https://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=19700180507&tip=si_d	10	10
4.	<i>Annales, Series Historia et Sociologia</i> . ISSN: 1408-5348 (AHCI) – 2020. godina https://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=5600155299&tip=sid&clean=0	10	10
5.	<i>Annales, Series Historia et Sociologia</i> . ISSN: 1408-5348 (AHCI) – 2021. godina https://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=5600155299&tip=sid&clean=0	10	10
6.	<i>Annales, Series Historia et Sociologia</i> . ISSN: 1408-5348 (AHCI) – 2023. godina https://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=5600155299&tip=sid&clean=0	10	10
R2 Uredništvo u renomiranom međunarodnom naučnom časopisu (na godišnjem nivou) - kategorije Q2		UKUPNO ZA REFERENC U	ZA KANDIDATA
1.	<i>Acta Histriae</i> . ISSN: 1318-0185 (SSCI, AHCI) – 2022. godina https://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=19700180507&tip=si_d	8	8
2.	<i>Transylvanian Review</i> . ISSN: 1221-1249 (AHCI) – 2022. godina https://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=19600161821&tip=sid&clean=0	8	8
3.	<i>Annales, Series Historia et Sociologia</i> . ISSN: 1408-5348 (AHCI) – 2022. godina. https://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=5600155299&tip=sid&clean=0	8	8
R3 Uredništvo u međunarodnom naučnom časopisu (na godišnjem nivou) – Q3, Q4		UKUPNO ZA REFERENC U	ZA KANDIDATA
1.	<i>Transylvanian Review</i> . ISSN: 1221-1249 (AHCI) – 2023. godina https://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=19600161821&tip=sid&clean=0	4	4

R4 Uredništvo u nacionalnom naučnom časopisu (na godišnjem nivou)		UKUPNO ZA REFERENC U	ZA KANDIDATA
1.	<i>Arhivski zapisi</i> . ISSN: 0353-7404.	2	2
2.	<i>Glasnik Bihora</i> . ISSN: 2336-9736.	2	2
R5 Uređivanje monografije međunarodnog značaja		UKUPNO ZA REFERENC U	ZA KANDIDATA
1.	<i>Pomoćne povijesne znanosti, sv. I</i> . Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu FF press, 2024 (Urednički kolegij: I. Botica, T. Brandolice, T. Galović, Ž. Heimer, V. Kovač, M. Matijević Sokol, M. Premović, M. Previšić, Ž. Sikirić Assouline, F. Šimetin Šegvić, M. Tabak Demo). ISBN: 978-953-175-651-8.	4	0.36
R8 Recenziranje monografije nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENC U	ZA KANDIDATA
1.	Konjević, V. (2022). <i>Herak Vraneš i nahija Ljubovida u drugoj polovini XV vijeka</i> . Pljevlja: Narodna biblioteka "Stevan Samardžić". ISBN: 978-86-85575-52-5.	1	1
R10 Recenziranje knjige studijskog karaktera izdate kod nas		UKUPNO ZA REFERENC U	ZA KANDIDATA
1.	Šekularac, B. (2021). <i>Pomoćne istorijske nauke</i> . Cetinje: Državni arhiv Crne Gore, ISBN: 978-9940-588-37-3.	0.3	0.3
R11 Recenziranje radova objavljenih u međunarodnim časopisima (Q1, Q2, Q3, Q4)		UKUPNO ZA REFERENC U	ZA KANDIDATA
1.	<i>Acta Histriae</i> (ISSN: 1318-0185) – 6 radova (od 2020. do 2025.)	2	12
2.	<i>Annales, Series Historia et Sociologia</i> (ISSN: 1408-5348) – 4 rada (od 2020. do 2025.)	2	8
3.	<i>Transylvanian Review</i> (ISSN: 1221-1249) – 2 rada (od 2020. do 2025.)	2	4
4.	<i>Acta Clinica Croatica</i> (ISSN: 03539466) – 1 rad (od 2020. do 2025.)	2	2
5.	<i>Revista de Historia da Sociedade e da Cultura</i> (ISSN: 1645-2259) – 1 rad (od 2020. do 2025.)	2	2
R12 Recenziranje radova objavljenih u ostalim časopisima		UKUPNO ZA REFERENC U	ZA KANDIDATA
1.	<i>Hercegovina: Časopis za kulturno i povijesno nasljeđe</i> (ISSN: 2566-3429) – 1 rad	0.5	0.5
2.	<i>Hiperboreea</i> (ISSN: 2284-5666) – 2 rada	0.5	1
3.	<i>Osmanli Mirasi Arastirmalari Dergisi (Journal Of Ottoman Legacy Studies)</i> (ISSN: 2148-5704) – 7 radova	0.5	3.5
4.	<i>BALKAN ARASTIRMA ENSTITUSU DERGISI- Journal of Balkan Research Institute -JBRI</i> (ISSN: 2147-1371) – 1 rad	0.5	0.5
5.	<i>Radovi Filozofskog fakulteta</i> (ISSN: 2490-3566) – 1 rad	0.5	0.5
R13 Recenziranje radova objavljenih u zbornicima sa skupa međunarodnog značaja		UKUPNO ZA REFERENC U	ZA KANDIDATA
1.	<i>Zbornik radova sa naučnog skupa nauka i stvarnost Univerzitet u Istočnom Sarajevu Filozofski fakultet</i> (ISBN: 978-99976-45-21-0) – 2 rada.	0.2	0.4

Projekti

I8 Učešće u međunarodnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENC U	ZA KANDIDATA
1.	Član Upravnog odbora i istraživač u međunarodnom naučnoistraživačkom projektu COST ACTION 18129:	4	4
	<i>Islamic Legacy: Narratives East, West, South, North of the Mediterranean (1350–1750)</i> (2018–2023).		

	https://www.cost.eu/actions/CA18129/#tabs Name:managementcommittee		
2.	Član Upravnog odbora i istraživač u međunarodnom naučnoistraživačkom projektu COST ACTION 18140: <i>People in Motion: Entangled Histories of Displacement across the Mediterranean (1492–1923)</i> (2018–2023). https://www.cost.eu/actions/CA18140/#tabs Name:managementcommittee	4	4
3.	Član Upravnog odbora, istraživač i Grant Awarding u međunarodnom naučnoistraživačkom projektu COST ACTION 22149: <i>Running Research Network for Interdisciplinary Studies of Transhistorical Deliberative Democracy</i> (2023–2027). https://www.cost.eu/actions/CA22149/#tabs+Name:Description	4	4
I9 Učešće u nacionalnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Saradnik u naučnom projektu Crnogorske akademije nauka i umjetnosti: <i>Leksikon crnogorskih dinastija</i> (2020–2022).	2	2
2.	Saradnik u naučnom projektu Crnogorske akademije nauka i umjetnosti: <i>Leksikon etnologije Crne Gore</i> (2020–2022).	2	2
3.	Saradnik u naučnom projektu Crnogorske akademije nauka i umjetnosti: <i>Leksikon vinogradarstva i vinarstva Crne Gore</i> (2020–2022).	2	2
4.	Saradnik u naučnom projektu: <i>Sličnosti i razlike između obalnih i kontinentalnih srednjovjekovnih gradova na prostoru Slovenije i Crne Gore</i> (2020–2022), koji se realizovao u okviru bilateralnog projekata između Slovenije i Crne Gore.	2	2
5.	Saradnik u naučnom projektu Crnogorske akademije nauka i umjetnosti: <i>Leksikon školstva Crne Gore</i> (2022–2024).	2	2
6.	Saradnik u naučnom projektu Crnogorske akademije nauka i umjetnosti: <i>Leksikon nauke i visokog školstva</i> (2024–2026).	2	2
7.	Saradnik u naučnom projektu Crnogorske akademije nauka i umjetnosti: <i>Leksikon dijaspora Crne Gore</i> (2024–2026).	2	2
I10 Rukovođenje međunarodnim projektom		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Valtazar Bogišić i Franc Miklošić u pogledu običaja krvne osvete i stvaranja državnog zakonodavstva: Filozofski fakultet UCG (rukovodilac: prof. dr Marijan Premović) i Institut IRRIS za raziskave, razvoj in strategije družbe, kulture in okolja (rukovodilac: doc. dr Žiga Oman). Projekat predstavlja sufinansiranje naučne i tehnološke saradnje između Crne Gore i Republike Slovenije. Rok za realizaciju je 2023–2024. godina. https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1275/objava/156233-odobrena-dva-naucna-projekta-filozofskom-fakultetu-u-okviru-saradnje-crne-gore-i-slovenije?fbclid=IwY2xjawFyK1FleHRuA2FlbQIxMQABHf4C5T2He_rafTillqzFg_W0dKeDWuswTkEKEPis1XEhdGDLhNpioI4dRYQ_aem_alJD9vnbOXeuUcP0AufKEQ	6	6

2. KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE PEDAGOŠKIH SPOSOBNOSTI

2. PEDAGOŠKA DJELATNOST			
Gostujući profesor			
P7 Gostujući profesor na inostranim univerzitetima		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore (15. 10. 2020.) dobio sam saglasnost za angažovanje u realizaciji nastave na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, na predmetu: <i>Europske regije i hrvatska povijest srednjeg vijeka</i> , u ljetnjem semestru akademske 2022/23. godine. https://www.ucg.ac.me/senat.php?id=211	5	5
2.	Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore (08. 12. 2023.) dobio sam saglasnost za angažovanje u realizaciji nastave na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, na predmetu: <i>Europske regije i hrvatska povijest srednjeg vijeka</i> , u ljetnjem semestru akademske 2023/24. godine. https://www.ucg.ac.me/senat.php?id=223	5	5
P8 Gostujući profesor na univerzitetima u okruženju koji nisu rangirani u prvih 500		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore (15. 10. 2020.) dobio sam saglasnost za angažovanje u realizaciji nastave na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Tuzli, na predmetima: <i>Pomoćne historijske nauke I i II</i> i <i>Historija jugoistočne Evrope srednjeg vijeka I i II</i> , u zimskom i ljetnjem semestru akademske 2020/21. godine. https://www.ucg.ac.me/senat.php?id=160	2	2
2.	Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore (29. 03. 2023.) dobio sam saglasnost za angažovanje u realizaciji nastave na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Tuzli, na predmetu: <i>Opća historija srednjeg vijeka II</i> , u ljetnjem semestru akademske 2022/23. godine. https://www.ucg.ac.me/senat.php?id=211	2	2
3.	Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore (02. 11. 2023.) dobio sam saglasnost za angažovanje u realizaciji nastave na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Tuzli, na predmetima: <i>Historija jugoistočne Evrope u srednjem vijeku I i Pomoćne</i>	2	2

	historijske nauke II, u zimskom i ljetnjem semestru akademske 2023/24. godine. https://www.ucg.ac.me/senat.php?id=222		
4.	Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore (29. 10. 2024.) dobio sam saglasnost za angažovanje u realizaciji nastave na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Tuzli, na predmetima: <i>Historija diplomatije i Historija Bizantskog carstva</i> , u zimskom i ljetnjem semestru 2024/25. godine. https://www.ucg.ac.me/senat.php?id=238	2	2
5.	Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore (29. 10. 2024.) dobio sam saglasnost za angažovanje u realizaciji nastave na doktorskim studijama na Filozofskom fakultetu Univerziteta Mariboru, na predmetu: <i>Adriatic Space during the Middle Ages</i> , u zimskom semestru 2024/25. godine. https://www.ucg.ac.me/senat.php?id=238	2	2
Mentorstvo (komentorstvo se boduje sa polovinom poena)			

P9 Na doktorskim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Komentor na doktorskim studijama: Ksenija Rakočević, <i>Zene u Crnoj Gori do kraja 16. vijeka kroz prizmu istorije, emocije i mitogije</i> , Filološki fakultet Univerziteta Crne Gore (jun 2020. godine).	4	2
2.	Mentor na doktorskim studijama: Mladen Zagarčanin, <i>Areheologija Pomorja Crne Gore u srednjem vijeku</i> , Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore (april 2024. godine).	4	4
P10 Na master studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Veselin Konjević (br. in.:24/21). <i>Pljevlja u poznom srednjem vijeku</i> . Master rad. Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore, Nikšić (odbrana 27. novembra 2023.)	2	2
2.	Teodora Stanković (br. in.:1/16). <i>Herceg Novi u srednjem vijeku (1382–1482)</i> . Master rad. Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore, Nikšić (odbrana 25. decembar 2023.)	2	2
P11 Na specijalističkim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Veselin Konjević (br. in.:2/20). <i>Herak Vraneš i nahija Ljuboviđa u drugoj polovini XV vijeka</i> . Specijalistički rad, Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore, Nikšić (jul 2021.).	1	1
2.	Salvir Murić (br. in.:3/20). <i>Knez i despot Stefan Lazarević</i> . Specijalistički rad, Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore, Nikšić (oktobar 2021.).	1	1
3.	Marijana Tomanović (br. in.:4/20). <i>Herceg Stjepan Vukčić Kosača (1435-1466)</i> . Specijalistički rad, Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore, Nikšić (oktobar 2021.).	1	1
4.	Maida Agović (br. in.:6/20). <i>Političke prilike u Srbiji u doba despota Đurđa Brankovića (1427-1456)</i> . Specijalistički rad. Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore, Nikšić (decembar 2021.).	1	1
P15 Član komisije za ocjenu ili odbranu doktorske disertacije na drugom univerzitetu - rangiranom u prvih 500		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Član komisije za odbranu doktorske disertacije: Nenad Obradović, <i>Srbi i kralj Matija Korvin (Politika ugarskog kralja prema srpskim političkim činionicima)</i> , Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu (februar 2022. godina.)	4	4
P16 Član komisije za ocjenu ili odbranu doktorske disertacije na drugom univerzitetu (koji nije obuhvaćen prethodnim tačkama)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Član komisije za ocjenu doktorske disertacije: Vojislav Živković, <i>Barska arhiepiskopija pod srpskom vlašću u srednjem veku</i> , Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu (februar 2024. godine.)	2	2
2.	Član komisije za ocjenu doktorske disertacije: Ivan Radulović, <i>Boka Kotorska u vrijeme francuske vlasti (1807-1814)</i> , Filozofski fakultet Univerziteta u Prištini sa privremenim sjedištem u Kosovskoj Mitrovici (april 2024. godine.)	2	2
Kvalitet nastave			
P17 Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Potvrda od prodekanke za nastavu Filozofskog fakulteta o kvalitetu pedagoškog rada br. 03-3652 od 30.10.2024. (ocjena od 4.40 do 5.00).	do 5	5

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	61	26	87	179.84	172.5	352.34
3. PEDAGOŠKI RAD	11	19	30	27	47	74
4. STRUČNI RAD	28	37	65	88.2	160.06	247.81
UKUPNO	100	82	182	295.04	379.56	674.15

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore, od 27.11.2024. godine, imenovan sam za člana Komisije za razmatranje konkursnog materijala i sastavljanje izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblast: *Istorija srednjeg vijeka (svjetska i istorija Crne Gore)*, na Studijskom programu za istoriju, Filozofski fakultet UCG. Pošto sam se upoznao sa priloženim dokumentima, ističem da se na konkursu, od 25.10.2024. godine prijavio samo kandidat dr **Marijan Premović**, vanredni profesor na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Imam zadovoljstvo i čast da podnesem Vijeću Filozofskog fakulteta i Senatu Univerziteta Crne Gore sljedeći izvještaj:

Prof. dr Marijan Premović rođen je 4. maja 1983. godine u Beranama, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju (društveno jezički smjer). Osnovne studije istorije završio je na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Nišu 2006. godine. Iste godine upisao je postdiplomske studije na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Istočnom Sarajevu, pod mentorstvom prof. dr Andrije Veselinovića (gostujućeg profesora). Naučni stepen magistra istorijskih nauka stekao je 2010. godine, odbranivši magistarski rad *Župa Budimlja u srednjem veku*. Doktorsku disertaciju *Srednje i Donje Polimlje i Gornje Podrinje u srednjem veku*, pod mentorstvom prof. dr Andrije Veselinovića odbranio je 2013. godine, na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Kao saradnik u nastavi na Filozofskom fakultetu u Nikšiću bio je zaposlen od septembra 2011. godine. Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore napredovao je 2015. godine; najprije u zvanje docenta na predmetima *Opšta istorija srednjeg vijeka I i II* i *Istorija Balkana u srednjem vijeku I i II*, a potom u akademsko zvanje vanrednog profesora, za užu naučnu oblast *Istorija srednjeg vijeka*.

Na osnovu člana 4, stav 1 Mjerila za izbor u akademska i naučna zvanja, konstatujem da prijavljeni kandidat ispunjava osnovni traženi uslov, jer ima doktorat nauka iz uže naučne oblasti (istorija srednjeg vijeka) za koju se bira. Vanredni profesor Marijan Premović ispunjava i sve ostale predviđene uslove koji su definisani Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore za izbor u najveće akademsko zvanje **redovnog profesora**.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA

Od perioda sticanja akademskog zvanja *vanredni profesor* (2020) do danas, kolega Premović je ostvario impresivne rezultate u naučnoistraživačkom radu. Njegova petogodišnja bibliografija obuhvata: 16 članaka u kategorijama Q1–Q4, 1 stručna monografija, 6 članaka kategorije Q5, 1 članak kategorije Q6 i 2 članka u kategoriji K2. Iz evaluacije objavljenih radova može se konstatovati da u potpunosti vlada naučnom metodologijom srednjovjekovnog istraživanja, a rezultati njegovih objavljenih radova predstavljaju izuzetan doprinos u domenu istorije Crne Gore, Dubrovnika i Mediterana. Svojim radovima i učešćem u evropskim projektima dr Premović je već nekoliko godina jedan od najaktivnijih i u širem smislu najuglednijih istoričara iz Crne Gore u regionu i međunarodnoj akademskoj zajednici. Njegove istraživačke teme od 2020. godine većinom se odnose na XIV i XV vijek i daju značajan doprinos razvoju istorijske nauke, prije svega u pogledu srednjovjekovnih studija, a potom i akademske svjedoke u cjelini. Među takvim radovima su sljedeći članci, koje ćemo analizirati u izvještaju.

1. **Premović, M.** (2020). Politički odnosi komuna Budve i Dubrovnika od 1358. do kraja XIV. stoljeća. *Acta Histriae*, 4: 623–644. ISSN 1318-0185 (SSCI, A&HCI). Rad se sastoji od Apstrakta na slovenačkom i italijanskom jeziku, sadrži Uvod, glavni dio podijeljen je na poglavlja. Sažetak na engleskom jeziku i popis korištenih Izvora i literature. Članak hrolološkim redom analizira političke odnose Budve i Dubrovnika od 1358. do kraja XIV vijeka. Tokom 1359. godine bili su u neprijateljskim odnosima, zbog napada budvanskih gusara na dubrovačke trgovce. Vještom diplomatijom Dubrovčani su uspješno riješili ove nesporazume. Dr Premović obrađuje i analizira diplomatska poslanstva dubrovačkih poklisaora koja su upućena u Budvu i njihove osnovne smjernice. Izvorna građa ukazuje da su ciljevi poslanika bili različiti: podrška budvanskom kastelanu u borbi protiv Kotora (1361–1362), posredovanje u sukobima Đurada II Balšića oko Budve sa Radićem Crnojevićem 1395. i vojvodom Sandaljem Hranićem 1398. itd. U

diplomatskim odnosima između Dubrovnika i Budve darovi su igrali važnu ulogu. Najčešći pokloni budvanskim gospodarima bili su tekstili koje je Dubrovnik davao za konkretnu i dugoročnu političku korist. U potrazi za poslom i boljim životom, manji broj žitelja Budve dolazio je u grad Sv. Vlah. Na kraju kandidat konstatuje da su Budva i Dubrovnik imali solidne političke odnose.

2. **Premović, M.** (2024). Dubrovački Balšići u drugoj polovini XIV i prvim decenijama XV vijeka. *Matica*, 98: 173–186. ISSN: 1450-9059. Ova tema je bila nedovoljno poznata u crnogorskoj srednjovjekovnoj historiografiji. Autor naglašava da je pored zetske dinastije Balšići postojalo i prezime Balšići u gradu Sv. Vlah. Informacije o Balšićima u drugoj polovini XIV i prvih decenija XV vijeka sačuvane su u dokumentima iz Državnog arhiva u Dubrovniku, ali ti podaci razasuti su po serijama: *Debita Notariae*, *Diversa Cancellariae* i *Lamenta de foris*. Dr Premović je uspio da velikim trudom prikupi podatke iz dokumenata i predstavi ih kao povezanu cjelinu. Prikazani Balšići u izvorima se spominju samo jednom i obično se navodi odakle su došli. Među najpoznatijim predstavnicima Balšića koji su živjeli i djelovali u Dubrovniku bio je Radul Balšić. Kandidat je prikazao Radulovu trgovačku aktivnost kroz kreditna zaduženja, davanje kredita, iznajmljivanje barke, trgovačku umreženost i djelovanje kao jemca. Članak popunjava "bijele" praznine u poznavanju dubrovačkih Balšića i delegira teme za nove istraživačke radove.

3. **Premović, M.** (2021). Povelja Konstantina Balšića Dubrovčanima: Uljari kod Skadra, 13. novembar 1395. *Stari srpski arhiv*, 20: 81–95. ISSN: 1451-3072. U radu se obrađuju okolnosti nastanka povelje Konstantina Balšića i sadržaj isprave o trgovačkim privilegijama dubrovačkim trgovcima. Ispravu je pisao „logotet Radić Zilić“. Ispravom je propisano ukidanje novih carina, a da se plaća jedino gdje je ranije bilo po zakonu, kao i da Dubrovčanima mogu suditi samo njihovi sudovi. Povelja je izdata 13. novembra 1395. godine, u Uljarima kod Skadra. Dr Premović ispravno primjećuje uporednu upotrebu grafema *w* o za glasovnu vrijednost /o/ i dosljedno pisanje trnogog *t*. Dok je ligatura "yk" skoro dosljedno pisana duž cijelog teksta povelje, osim na jednom mjestu – u skraćenici riječi B(or)oy. Autor u radu daje fotografiju dokumenta u boji, opis isprave, transkribovan tekst na staroslovenskom jeziku i prevod. Urađena je diplomatska osobenost povelje, prikazani prosopografski podaci, važniji pojmovi i ustanove, kao i topografski podaci sa pratećim razjašnjenjima.

Dr Premović je kao vanredni profesor izabran u uredništva izuzetno uglednih evropskih časopisa: *Transylvanian Review* (A&HCI i SCOPUS), *Hiperborea* (ESCI, SCOPUS), *Studia Historica Slovenica* (SCOPUS) i *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu* (ESCI, SCOPUS). Takođe je izabran i u Uredništvo regionalnog časopisa: *Radovi Filozofskog fakulteta u Sarajevu (Historija, Historija umjetnosti, Arheologija)*. Na godišnjem nivou član je uredništva u vodećim međunarodnim časopisima: *Acta Histriae* (SSCI, A&HCI, SCOPUS) i *Annales, Series Historia et Sociologia* (A&HCI, SCOPUS). Pored navedenih časopisa u Uredništvu je još nekoliko evropskih i domaćih časopisa. Aktivna je kao recenzent u većem broju međunarodnih časopisa, od kojih su neki indeksirani u WoS-u. Godine 2021. dobio je nagradu za poseban doprinos razvoju naučno-istraživačkog rada i međunarodnom pozicioniranju Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore. Takođe, značajno je istaći da je 2023. godine ponovo izabran za člana Odbora za istoriju CANU.

U posljednjih pet godina kandidat je učestvovao u većem broju projekata Crnogorske akademije nauka i umjetnosti: *Leksikon crnogorskih dinastija* (2020–2022), *Leksikon etnologije Crne Gore* (2020–2022), *Leksikon vinogradarstva i vinarstva Crne Gore* (2020–2022), *Leksikon dijaspor Crne Gore* (2024–2026). Takođe je član redakcije projekata *Leksikon školstva Crne Gore* (2022–2024) i *Leksikon nauke i visokog školstva* (2024–2026). Bio je član Upravnog odbora dva međunarodna COST projekta. Koordinator je dodjele grantova za COST projekat *Research Network for Interdisciplinary Studies of Transhistorical Deliberative Democracy (CHANGECODE)* (2023–2027).

Bio je član projektnog tima: *Sličnosti i razlike između obalnih i kontinentalnih srednjovjekovnih gradova na prostoru Slovenije i Crne Gore*, koji se realizovao kao bilateralni projekat između Crne Gore i Slovenije (2020–2022). Rukovodio je bilateralnog projekata *Valtazar Bogišić i Franc Miklošič u pogledu običaja krvne osvete i stvaranja državnog zakonodavstva* (2023–2024), koji se realizuje između Crne Gore i Slovenije.

Vanredni profesor Marijan Premović je veoma kompetentan i međunarodno priznat istraživač iz oblasti srednjeg vijeka. Njegovi radovi odlikuju ga kao zrelog istraživača koji uvjerljivo vlada istorijskom metodologijom. Bibliografski opus u svjetskim časopisima prezentuje izvanredan kandidatov stepen stručnosti i produktivnosti u naučno-istraživačkom radu. On je danas jedan od naših najboljih istoričara, koji je i u inostranstvu stekao respektabilnu naučnu karijeru i ugled. Međunarodna vidljivost kandidata u svjetskim časopisima doprinijela je značajnom uvažavanju crnogorske historiografije.

Na osnovu analize naučnoistraživačkog rada mogu konstatovati da je vanredni profesor Marijan Premović objavio naučne radove koji vrijednosno i obimom prevazilaze tražene uslove za izbor u akademsko zvanje **redovnog profesora**.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Od početka rada na Studijskom programu za istoriju Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore (2011) kandidat je angažovan u nastavi, a u skladu s postignutim učincima u naučnom i pedagoškom radu napredovao je od saradnika u nastavi do vanrednog profesora u skladu sa propisima. Uporedo sa izvršnim istraživačkim radom, kandidat se istakao kao predan i izuzetno stručan profesor na Studijskom programu za istoriju, sa jako dobrim prijemom među studentima. Kao vanredni profesor držao je nastavu na predmetima: *Istorija Balkana u srednjem vijeku I i II*, *Opšta istorija srednjeg vijeka I i II*, *Istorijski praktikum I i II*. Od školske 2021/22. godine izvodi nastavu na modulu *Društvene nauke*, na Studijskom programu za obrazovanje učitelja i Studijskom programu za obrazovanje učitelja na albanskom jeziku. Za nastavu se kontinuirano angažuje i realizuje je u odgovarajućim terminima prema rasporedu. Njegov pedagoški rad se odlikuje izuzetnom upotrebom najsavremenijih dostignuća istorijske nauke. Veliki entuzijazam i pažnju kandidat posvjećuje konsultacijama i mentorskom radu sa studentima. O kvalitetu njegovog pedagoškog rada svjedoče i visoke ocjene dobijene u studentskim evaluacijama (prosječna ocjena iznosi 4.40 do 5.00).

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	61	26	87	179.84	172.5	352.34
3. PEDAGOŠKI RAD	11	19	30	27	47	74
4. STRUČNI RAD	28	37	65	88.2	160.06	247.81
UKUPNO	100	82	182	295.04	379.56	674.15

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu analize dostavljene dokumentacije, kao i na osnovu ličnih saznanja, sa zadovoljstvom konstatujem da je bibliografija kandidata izuzetno bogata i kvalitetna. Objavlivanjem naučnih istraživanja uspio je da postigne impresivnu kolaboraciju sa uredništvima najeminentnijih evropskih naučnih časopisa iz oblasti humanističkih nauka. Na taj način veoma je podigao vidljivost crnogorske istorijske nauke. U izbornom zvanju vanrednog profesora objavio je 16 radova u renomiranim časopisima, koji se nalaze u kategorijama: Q1 (8 radova), Q2 (3 rada), Q3 (1 rad) i Q4 (4 rada). Rezultati njegovog naučno-istraživačkog rada u časopisima (SSCI i A&HCI), koji se nalaze u svjetskim citatnim bazama **Q1–Q4, iznose 141.5 poena**. Kandidatov bibliografski opus višestruko prevazilazi traženi broj poena za zvanje redovnog profesora. Nastavna djelatnost na matičnom Fakultetu, pozitivne evaluacije u studentskim anketama (od 4.40 do 5.00), pedagoška aktivnost (**47 poena**) na fakultetima u regionu i Evropskoj uniji, svrstavaju ga u red cijenjenih i prepoznatih profesora Filozofskog fakulteta.

Do sada je bio mentor na osnovnim studijama pri izradi četiri diplomatska rada. Pod njegovim mentorstvom odbranjena su i dva master rada. Na doktorskim studijama učestvuje kao mentor u izradi dvije doktorske disertacije. Bio je član Komisije za ocjenu podobnosti teme i kandidata Vojislava Živkovića za izradu doktorske disertacije na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu, kao i član Komisije za odbranu doktorske disertacije Nenadu Obradoviću na Filozofskom fakultetu u Beogradu. Oba rada su iz srednjovjekovne istorije. Pored pedagoškog iskustva u izvođenju nastave na matičnom fakultetu, školske 2020/21., 2022/23., 2023/24. i 2024/25. bio je angažovan kao gostujući profesor na Filozofskom fakultetu u Tuzli, na predmetima: *Historija jugoistočne Evrope u srednjem vijeku I*, *Historija jugoistočne Evrope u srednjem vijeku II* i *Opća historija srednjeg vijeka II*, *Historija diplomatije* i *Historija Bizanta*.

Nastavni angažman kolege Premovića u svojstvu gostujućeg profesora veoma je doprinio internacionalizaciji Filozofskog fakulteta. Tu posebno ističem predavačko iskustvo na fakultetima u Evropskoj uniji. Godine 2022/23. i 2023/24. godine bio je angažovan na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, držeći obavezni predmet *Evropske regije i hrvatska povijest u srednjem vijeku*. Univerzitet u Zagrebu prethodnih godina je bio rangiran na Šangajskoj listi („Academic Ranking of World Universities”) među 500 najboljih univerziteta u svijetu. Akademske 2024/25. godine kandidat je pozvan da bude profesor na doktorskim studijama, na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Mariboru, na predmetu: *Adriatic Space during the Middle Ages*. Univerzitet u Mariboru je prethodnih godina bio rangiran na Šangajskoj listi među 1000 najboljih univerziteta u svijetu. Njegov nastavni angažman u svojstvu gostujućeg profesora na prestižnim univerzitetima izuzetno doprinosi vidljivosti Univerziteta Crne Gore u prostoru evropskog visokog obrazovanja. Ovi nastavni angažmani dr Premovića su dodatno priznanje i verifikacija njegovog naučnog rada, a takođe svjedoče o visokom stepenu discipline, odgovornosti i izuzetnog zalaganja.

Na osnovu Zakona o visokom obrazovanju, Statuta Univerziteta Crne Gore i Mjerila za izbor u akademska i naučna zvanja, kao i odličnog kvaliteta naučnih rezultata i izvanrednih pedagoških aktivnosti, imam izuzetno zadovoljstvo da predložim Vijeću Filozofskog fakulteta i Senatu Univerziteta Crne da izabere **prof. dr Marijana Premovića u zvanje redovnog profesora, za užu naučnu oblast Istorija srednjeg vijeka (svjetska i istorija Crne Gore)**.

RECENZENT
Prof. dr Božidar Šekularac
Podgorica

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore, 27. studenoga 2024. godine, izabrana sam za članicu Povjerenstva za razmatranje natječajnog materijala i pisanje izvješća za izbor u akademsko zvanje za područje: *Istorija srednjeg vijeka (svjetska i istorija Crne Gore)*, na Studijskom programu za istoriju Filozofskog fakulteta u Nikšiću. Na natječaj, koji je objavljen u dnevnom listu „Pobjeda“,

od 25. listopada 2024., prijavio se jedan kandidat, izv. prof. dr.sc. Marijan Premović.

Dr. sc. Marijan Premović rođen je 1983. godine u Beranama (Crna Gora). Studij povijesti završio je 2006. godine na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Nišu. Magistarski studij okončao je na Katedri za povijest srednjega vijeka Filozofskog fakulteta u Istočnom Sarajevu 2010. godine, obranivši magistarski rad „Župa Budimlja u srednjem veku“. Doktorirao je 18. srpnja 2013. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Beogradu, obranivši doktorsku disertaciju pod naslovom „Srednje i Donje Polimlje i Gornje Podrinje u srednjem veku“, pred povjerenstvom prof. dr. Siniše Mišića, prof. dr. Srđana Rudića i mentora prof. dr. Andrije Veselinovića. Na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, počev od rujna 2011. godine, angažiran je kao suradnik u nastavi. U lipnju 2015. godine Senat Univerziteta Crne Gore izabrao ga je u zvanje docenta, a 2020. godine izabran je u akademsko zvanje izvanrednog profesora za užu znanstvenu oblast *Istorija srednjeg vijeka*.

Kandidatov magisterij i doktorska disertacija su iz znanstvenog polja povijesti, znanstvena grana povijest srednjeg vijeka. Mogu konstatirati da izv. prof. dr. sc. Marijan Premović ispunjava izborne uvjete za redovitog profesora u pogledu stupnja obrazovanja, prema aktima Zakona o visokom obrazovanju, Statutu Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

U svom dosadašnjem znanstveno-istraživačkom radu dr. sc. Marijan Premović je ostvario primjenu znanstvenu učinkovitost. Kandidat je dao privitak od 26 bibliografskih jedinica: 1 stručna monografija izdana u inozemstvu, 8 radova u vodećim međunarodnim časopisima (indeksirani na WoS listama, rangirani u prvih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju – kategorija Q1), 3 rada u eminentnim međunarodnim časopisima – indeksirani na SSCI i A&HCI listi (rangirani u prvih 50% časopisa po Scopusovom rangiranju – kategorija Q2), 1 rad u međunarodnom časopisu indeksiran na A&HCI listi (rangiran u prvih 75% časopisa po Scopusovom rangiranju – kategorija Q3), 4 rada u međunarodnim časopisima (indeksirani na A&HCI listi – kategorija Q4), 7 radova u međunarodnim časopisima (kategorija Q5), 1 članak u časopisu nacionalnog značaja (kategorija Q6) i 2 rada na međunarodnom znanstvenom skupu (kategorija K2).

Dr. sc. Marijan Premović bio je recenzent radova u sljedećim časopisima: *Acta Histriae* (Q1–Q4), *Annales, Series Historia et Sociologia* (Q1–Q4), *Transylvanian Review* (Q1–Q4), *Acta Clinica Croatica* (Q1–Q4) i *Revista de Historia da Sociedade e da Cultura* (Q1–Q4). Pored recenziranja radova u časopisima indeksiranim u Web of Science (SSCI, A&HCI), bio je ocjenjivač članaka koji su objavljeni u ostalim časopisima: *Hiperborea* (Q5), *Hercegovina* (Q5), *Osmanli Mirasi Arastirmalari Dergisi* (Q5), *Journal of Balkan Research Institute – JBRI* (Q5), *Radovi Filozofskog fakulteta* (Q5), kao i jednog *Zbornika radova* (K2).

Tijekom razdoblja izvanredne profesure od 2020. do danas, dr. sc. Premović je publicirao veći broj znanstvenih radova u uglednim stranim časopisima. Poseban naglasak kandidata je na povijesti Jugoistočne Europe u XIV. i XV. stoljeću, s fokusom na južni Jadran. U tom kontekstu analizirat ćemo 3 članka prijavljenog kandidata:

1. Premović, M. (2023). Žene dinastije Balšić u Dubrovniku u kasnom srednjem vijeku. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 65: 105–140. ISSN: 1330-0474 (A&HCI). U radu se, na osnovi raščlambe arhivskog gradiva iz Državnog arhiva u Dubrovniku, kao i postojećih saznanja iz historiografije, istražuju boravci žena iz zetske dinastije Balšić u Dubrovniku, kao i (ne)početak izostanak njihova dolaska, u vremenskom okviru od 1382. do 1428. godine. Dr. sc. Premović u fokus članka stavio je supruge zetskih gospodara Balšića: Teodoru, suprugu Đurđa I., Komninu, ženu Balše II., i Jelenu, suprugu Đurđa II., kao i kćeri Đurđa I.: Evdokiju u Goislavu, i Ruđinu, kći Balše II. Spomenute žene Balšića najčešće su dolazile u Grad Sv. Vlahu kada bi upale u nevolju, zbog trgovačkih pregovora ili kada su bile na proputovanju. Dubrovčanima je zbog blizine Zete i sigurnosti trgovine bilo u interesu da budu u dobrim odnosima s Balšićima. Vodstvo Grada spoznalo je važnost potencijalnog sudjelovanja žena Balšića u direktnom ili indirektnom rješavanju određenih diplomatskih napora i ciljeva Dubrovčana vezanih za praktične potrebe njihovih trgovaca u Zeti. Prilikom njihova dolaska i boravka, autor kroz povijesna vrela konstatira da su im dubrovačke vlasti iskazivale poštovanje

dobrim dočekom, ugodnim boravkom i darom. Dubrovčani su ženama Balšića darovali najčešće počasno građanstvo i novčani poklon od 50 ili 100 perpera. Kolega Premović pojašnjava da su se iza poklona i ulaganja krili gospodarski, politički i diplomatski interesi. Gradske vlasti bile su uvjerene da će diplomatskim pridobivanjem žena Balšića one pomagati njihove strateške interese i tako ostvarivati dugotrajan gospodarski procvat dubrovačko-zetskih veza.

2. Premović, M. (2022). BANDITRY IN ZETA IN THE BALŠIĆ PERIOD (1360–1421). *Acta Histriae*, 4:799–818 ISSN: 1318-018 (SSCI, A&HCI). U radu su prikazana razbojništva u Zeti, u razdoblju vladavine Balšića (1360.–1421.), prema dubrovačkim trgovcima. Istraživanje je zasnovano najviše na raščlambi građe iz Državnog arhiva u Dubrovniku: *Lamenta de foris* (sveska 1–4), *Debata Notariae* (sveska 8), *Diversa Cancellariae* (sveska 30) i povijesne literature. U prvom dijelu rada prikazani su kopneni i pomorski putevi između Dubrovnika i Zete, te prezentirani zakonodavni propisi kako da se suzbiju pljačke i razbojništva na terenu. U drugom dijelu trgom izdvojenih i zapisanih dokumenata (tužbi) kronološki su prikazana razbojništva, kao poseban oblik mikrohistorije svakodnevlja i sudbine trgovaca i običnih ljudi. Identificirana su imena razbojnika i žrtvi, kao i roba koja je opljačkana na teritoriji Zete. Autor u ovom radu razbojništvom definira i navodi sve nezakonite radnje, čiji je rezultat počinjeno nasilje prema dubrovačkim trgovcima, s ciljem da se tuđa imovina otme silom. Žrtve razbojnika su obično bili trgovci, obrtnici, pomorci i obični ljudi koji su i inače bili na meti pljačkaša. Motivi za pljačku su želja za bogaćenjem ili egzistencijalna želja za preživljavanjem. Struktura razbojnika koji se spominju u vrelima može se podijeliti u nekoliko kategorija: vladarska obitelj Balšić, njihovi vojnici, plemstvo i ostalo stanovništvo. Kao plijen u vrelima se spominje: srebro, sol, novac, vino, sukno, konji, žito, oružje, odjeća itd.

3. Premović, M. & Stanković, T. (2024). THE RELATIONS BETWEEN THE ROMAN CURIA AND THE BALŠIĆ FAMILY, LORDS OF THE MEDIEVAL ZETA (1360-1421) IN THE SOUTHEAST ADRIATIC. *Rivista storica italiana*, 2:465–489. ISSN: 0035-7073 (A&HCI). Ovaj članak analizira vjerske i političke odnose dinastije Balšić u Zeti i rimskih papa, sagledavajući razdoblje od 1360. do 1421. godine. Materijal za istraživanje pružila je relevantna povijesna literatura, odnosno objavljena građa i jedan neobjavljeni dokument iz Vatikanskog arhiva. Autori u radu promatraju kronološki politička zbivanja na južnom Jadranu, a posebice se akcentira vjerska geopolitika između pape Urbana V. (1362.–1370.) i braće Balšić: Stracimira (1360.–1372), Đurđa I. (1360.–1378.) i Balše II. (1360.–1385.), kao i pape Bonifacija IX. (1389.–1404.) i Đurđa II. Stracimirovića Balšića (1385.–1403.). Temeljni cilj Kurije je bio dovesti veći broj kršćana i teritorija u svoju duhovnu sferu. Balšići su s druge strane imali interes za boljim odnosima s Kurijom, jer je papa bio najveći duhovni autoritet u katoličkom svijetu, koji ga je legitimirao kao utjecajnu stranku. Papinske aktivnosti uglavnom su imale za cilj ojačati katoličanstvo i crkveno djelovanje Rima na južnom Jadranu, kao i potisnuti utjecaj protupapa iz Avignona.

Dr. sc. Marijan Premović aktivno je sudjelovao u više znanstvenih projekata. Tijekom razdoblja izvanredne profesore, kandidat je sudjelovao ili sudjeluje u 6 projekata crnogorske akademije nauka i umjetnosti: *Leksikon crnogorskih dinastija* (2020.–2022.), *Leksikon etnologije Crne Gore* (2020.–2022.), *Leksikon vinogradarstva i vinarstva Crne Gore* (2020.–2022.), *Leksikon dijaspore Crne Gore* (2024.–2026.), *Leksikon školstva Crne Gore* (2022.–2024.) i *Leksikon nauke i visokog školstva* (2024.–2026.). Rukovodilac je bilateralnog projekta *Valtazar Bogišić i Franc Miklošić u pogledu običaja krvne osvete i stvaranja državnog zakonodavstva* (2023.–2024.), koji se realizira između Crne Gore i Slovenije. Uz domaću angažiranost, kandidat aktivno participira i na inozemnom polju. Bio je član Upravnog odbora u 2 međunarodne COST akcije: *Islamic Legacy: Narratives East, West, South, North of the Mediterranean (1350–1750)* (2018.–2023.) i *People in Motion: Entangled Histories of Displacement across the Mediterranean (1492–1923)* (2018.–2023.). U COST akciji *Research Network for Interdisciplinary Studies of Transhistorical Liberative Democracy (CHANGECODE)* (2023.–2027.), obavlja funkciju koordinatora za dodjelu stipendija.

Pored projekata, kandidat aktivno sudjeluje u radu većeg broja uredništva. Među njima ističemo časopise koji imaju visok svjetski utjecaj (impact): *Acta Histriae* (SSCI, A&HCI,

SCOPUS), *Annales, Series Historia et Sociologia* (A&HCI, SCOPUS), *Transylvanian Review* (A&HCI, SCOPUS), *Hiperboreea* (ESCI, SCOPUS), *Studia Historica Slovenica* (SCOPUS), *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu* (ESCI, SCOPUS) i *Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi* (SCOPUS) itd. Član je uredništva i u međunarodnoj izdavačkoj kući *Livre de Lyon* (France). Tijekom analiziranog razdoblja kandidat je bio u znanstvenim odborima međunarodnih konferencija. Kroz znanstvene radove, projekte, kao član uredništva najprestižnijih časopisa surađuje s brojnim kolegama s mnogih prestižnih svjetskih sveučilišta.

Bibliografija radova pokazuje da se dr. sc. Premović bavi temama srednjovjekovne povijesti Jugoistočne Europe u kasnom srednjem vijeku. Rezultate svog znanstvenog rada utemeljenog na povijesnim vrelima i historiografskoj literaturi tiskao je najvećim dijelom u inozemstvu. Kandidat ima stručnu monografiju na engleskom jeziku, koja je objavljena od strane afirmirane međunarodne izdavačke kuće. Njegov poseban doprinos su radovi publicirani u kategoriji Q1–Q4, koja podrazumijeva i strogi proces recenzije od dva nepoznata recenzenta (double-blind peer review). Uz to, angažiran je u međunarodnoj znanstvenoj zajednici na razne načine: član je upravnih, programskih odbora profesionalnih udruženja, konferencija itd.

Na temelju svega navedenog može se utvrditi da izv. prof. dr. Marijan Premović ispunjava u znanstvenom pogledu više od potrebnih uvjeta za izbor u akademsko zvanje **redovitog profesora**.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupn o	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	61	26	87	179.84	172.5	352.34
3. PEDAGOŠKI RAD	11	19	30	27	47	74
4. STRUČNI RAD	28	37	65	88.2	160.06	247.81
UKUPNO	100	82	182	295.04	379.56	674.15

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Iz kompletnog uvida u osobni i radni životopis kandidata, kao i na osnovu analize opsega i kvalitete njegovih objavljenih radova, znanstvene, nastavne i pedagoške djelatnosti, utvrđujem da je izvanredni profesor Marijan Premović ostvario iznimne rezultate koji ga eksplicitno preporučuju za izbor u akademsko zvanje redovitog profesora. Kandidat ima 26 objavljenih bibliografskih jedinica i 172.5 bodova. Od toga je 16 radova u časopisima koji su indeksirani u svjetskim prestižnim bazama (*Social Sciences Citation Index*, *Arts & Humanities Citation Index*) i ima **141.5 bodova** (Q1–Q4). Brojem bodova i radova, pedagoškom djelatnošću (**47 poena**) na matičnom Fakultetu i na fakultetima u Tuzli, Zagrebu i Mariboru, dr.sc. Premović nadilazi sve potrebne uvjete za izbor u najviše akademsko zvanje.

Na temelju crnogorskog Zakona o visokom obrazovanju, Statuta Univerziteta Crne Gore i Mjerila za izbor u akademsko i naučno zvanja, snažno preporučujem da se **izv. prof. dr. sc. Marijan Premović izabere u akademsko zvanje redovitog profesora za užu znanstvenu oblast Istorija srednjeg vijeka (svjetska i istorija Crne Gore)**.

RECENZENT

Prof. dr. sc. Zrinka Nikolić Jakus
Zagreb

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Od 2011. godine do danas izv. prof. dr. sc. Marijan Premović ima dugogodišnje pedagoško iskustvo rada s studentima na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore (kao suradnik, docent i izvanredni profesor). Nastavni angažman kandidata odlikuje posvećenost i predanost u radu s studentima. Iz studentskih evaluacija na njegovom matičnom Fakultetu vidi se da je kandidat pokazao dobru organiziranost u nastavi i veliko zalaganje u pedagoškom radu s studentima. Tome u prilog svjedoče i visoke ocjene. Tijekom razdoblja kao izvanredni profesor ocjene na studentskim anketama kreću se u rasponu od 4.40 do 5.00.

Izvođači nastavu na sva tri nivoa studija mentorirao je 4 specijalistička rada, 2 magisterija (master rada), te bio mentor i komentor dvije doktorske disertacije. Tijekom svoje sveučilišne karijere M. Premović je uspješno surađivao s Filozofskim fakultetom Univerziteta u Tuzli, Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu i Filozofskim fakultetom Univerze u Mariboru. Kao vanjski suradnik na Odsjeku za povijest u Zagrebu kandidat je s studentima ostvario vrlo dobru komunikaciju, usmjeravajući ih na relevantnu povijesnu literaturu, pružajući im podršku i pomoć u učenju i izvršavanju nastavnih obveza. Preko europskog programa Erasmus držao je predavanja kao gostujući profesor na sveučilištima u Osijeku i Oradei. Sudjelovao je u povjerenstvu za obranu jedne doktorske disertacije na Filozofskom fakultetu u Beogradu, kao i u povjerenstvu za ocjenu dvije doktorske disertacije na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu i Kosovskoj Mitrovici. Na temelju analize pedagoške osposobljenosti može se konstatirati da kandidat ima ukupno 47 bodova, što je skoro pet puta više od potrebnih uvjeta za **redovitog profesora**.

ИЗВЈЕШТАЈ РЕЦЕНЗЕНТА

I ОЦЈЕНА УСЛОВА

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА У ПОГЛЕДУ СТЕПЕНА ОБРАЗОВАЊА

На конкурс, објављен у листу „Побједа“ од 25. 10. 2024. године, јавио се један кандидат, др **Маријан Премовић**, ванредни професор на Студијском програму за историју Филозофског факултета у Никшићу.

Одлуком Сената Универзитета Црне Горе, од 27. новембра, изабрана сам за чланицу Комисије за разматрање конкурсне пријаве и писање извештаја за избор у академско звање за област: *Историја средњег вијека (свјетска и историја Црне Горе)*, на Студијском програму за историју Филозофског факултета. На основу увида у достављену документацију најпре констатујем, као значајан критеријум да пријављени кандидат др Маријан Премовић, ванредни професор поседује богато искуство предавача из научне области за коју конкурише. После пажљиве провере поднете документације, анализе најзначајнијих радова и детаљног увида у досадашњи академски и научни рад кандидата, подносим следећи извештај:

Проф. др Маријан Премовић завршио је историју на Филозофском факултету Универзитета у Нишу 2006. године. Постдипломске студије историје је окончао у јуну 2010. године, одбранивши веома запажену магистарску тезу *Жупа Будимља у средњем веку* пред комисијом: академик проф. др Раде Михаљчић, проф. др Ненад Лемајић и ментор проф. др Андрија Веселиновић. Магистарски рад је потом објавио као посебну монографију 2012. године. На Филозофском факултету Универзитета у Београду, у јулу 2013. године, одбранио је

докторску дисертацију под називом *Средње и Доње Полимље и Горње Подриње у средњем веку* са комисијом у саставу: проф. др Срниша Мишић, проф. др Срђан Рудић и ментор проф. др Андрија Веселиновић.

Од септембра 2011. године запослен је као сарадник у настави, на Студијском програму за историју Филозофског факултета у Никшићу, на предметима: *Историја Балкана у средњем вијеку I*, *Историја Балкана у средњем вијеку II*, *Општа историја средњег вијека I*, *Општа историја средњег вијека II (Историја Византије)*. Крајем јуна 2015. године изабран је, на истом Факултету и предметима, у академско звање **доцента**. Године 2020. изабран је у академско звање **ванредног професора** за ужу научну област *Историја средњег вијека*.

Према Мјерилима за избор у академска и научна звања (2019. година), члан 4, став 1, кандидат треба да поседује докторат наука за ужу научну област за коју се бира. Из приложене документације констатујем да др Премовић испуњава и тај тражени критеријум. Притом, кандидат у потпуности задовољава захтеве конкурса, јер је реч о дипломираном професору историје, а научно звање магистра и доктора историјских наука стекао је из области средњег века. Стога, сходно Статуту Универзитета Црне Горе, Закону о високом образовању и Мјерилима за избор у академска и научна звања, са задовољством наглашавам да ванредни професор Маријан Премовић испуњава све услове за унапређење у академско звање **редовног професора**.

АНАЛИЗА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА

Ванредни професор Маријан Премовић поседује завидан библиографски опус и значајне истраживачке резултате. Његова научна библиографија обухвата 26 библиографских јединица. Од тога садржи 16 чланака у часописима на SSCI и A&HCI листи, 6 радова у међународним часописима, 1 рад у националном часопису, 2 рада у међународним зборницима и 1 стручну монографију. Када читамо радове др Премовића примећујемо изузетну историографску информисаност, методичност, стваралачку креативност, као и способност научног анализирања и интерпретације историјских догађаја. Радови кандидата су највећим делом из области средњовековне историје. Радове је публиковао самостално (12) и у коауторству (14). Већину научних радова објавио је у иностранству: Србија, Хрватска, Словенија, Италија, Румунија, Велика Британија, Сједињене Америчке Државе, Француска, Турска, Малта и Шпанија, на српском, хрватском и енглеском језику. Кандидат интензивно остварује веома успешну сарадњу са научним и високошколским установама у иностранству. Члан је уредништва у бројним водећим међународним часописима: *Acta Histriae* (SSCI, A&HCI, SCOPUS), *Annales, Series Historia et Sociologia* (A&HCI, SCOPUS), *Transylvanian Review* (A&HCI, SCOPUS), *Hiperborea* (ESCI, SCOPUS), *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu* (ESCI, SCOPUS), *Studia Historica Slovenica* (SCOPUS), *Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi*, (SCOPUS). Такође, члан је уредништва још неколико часописа у Црној Гори (*Архивски записи*, *Гласник Бихора*), Босни и Херцеговини (*Радови Филозофског факултета у Сарајеву-Хисторија*, *Хисторија умјетности*, *Археологија*) и Турској (*Journal of Oral History*, *Historian's View-International Journal of Historians View*, *Sosyal Bilimler Dergisi (ASOBİD)*, *The Legends-Journals of European History Studies*, *Studies of the Ottoman Domain*). У погледу пројектних делатности, сарадник је на више националних лексикографских научних пројеката Црногорске академије наука и умјетности. Учествовао је у три COST акције, од којих је у једној координатор за дојелу грантова. Од рецентних пројектних активности значајно је издвојити да је руководиоца билатералног пројекта *Валтазар Богшић и Франц Микловић у погледу обичаја крвне освете и стварања државног законодавства* (2023–2024), који се реализује у сарадњи Црне Горе и Словеније. Активно је ангажован у научним одборима међународних и националних конференција.

Библиографија радова М. Премовића показује да се истраживачки најчешће бави темама из позне историје средњег века југоисточне Европе и Медитерана. Унутар ове области можемо сврстати његове радове: политички односи, дипломатија и церемонијал, привреда, средњовековна утврђења и градови, историја жена и емоција. Посебна област кандидатовог интересовања јесу трговина и трговачки односи на простору јужног Медитерана. О овом научном питању

написао је радове високог истраживачког квалитета. С тим у вези, нарочито је важан његов рад: **Premović, M. (2021)**. *Barski trgovci u Dubrovniku od 1358. do 1405. godine. Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 63: 15–55. ISSN: 1330-0474 (A&HCI). У чланку се разматра трговачко деловање Барана у Дубровнику у раздобљу од 1358. до 1405. године. Истраживање је засновано на анализи докумената из Државног архива у Дубровнику (сер. 26 *Diversa Notariae*, сер. 35 *Diversa Cancellariae* и сер. 36 *Debita Notariae*) и историјске литературе. Фокус рада је на пословном животу трговаца, путника и људи из свакодневног живота, који су се, боравећи у Дубровнику, бавили трговином ради личне егзистенције. Сакупио је, притом, бројне и драгоцене податке о историји кредитне трговине Барана у Дубровнику. Аутор констатује да се иза кредита крије трговачка роба, коју би потом дужници пласирали на барско, односно зетско тржиште. Позајмница у граду св. Влаха се најчешће давала на временски рок од три месеца. Кредит су дужници добијали на основу гаранција јамца, јамства прокуратора. Учесници у кредитној трговини најчешће су били из Бара или су пословно сарађивали са Баранима. Кредит је добијан и на основу залога, који је морао одговарати вредности кредита. Углавном у свим уговорима камата је износила 20%, што значи да се на позајмљених 10 враћало 12 динара. Барска трговачка скупина имала је скромније, али континуирано деловање у привреди св. Влаха. Највећи успех у трговини постигао је Џиве *Alexevich* који је у потрази за зарадом остварио најбоље пословне везе, те био умрежен с Баранима, дубровачком властелом и пучанима. Барани су на основу поверења и успешности добијали трговачке кредите, док је материјална добит за Дубровник и његове становнике утицала на то да их подржи.

Посебно је похвално кандидатово критичко објављивање изворне грађе из друге половине XIV века у часопису *Стари српски архив*, који је специјализован за објављивање дипломатичке грађе. Ту мислимо на чланак: **Премовић, М. (2022)**. Писмо Дубровчана госпођи Ксенији: Дубровник, 1395, мај 14. *Стари српски архив*, 21: 67–74. ISSN 1451-3072. У раду се обрађује писмо градских власти Дубровника госпођи Ксенији Балшић, као одговор на њено писмо од 13. маја 1395. године. У документу Дубровчани су истакли да цариници не поштују законе и слободе које су раније важиле на Дању. Градске власти истичу да верују да ће се њен син Константин држати обећања да неће се повећавати царине и да ће се проблем решити. Дата је фотографија документа, опис исправе, извршено је транскрибовање на старословенски језик, урађен је превод на српски језик, дата је дипломатичка особеност писма, просопографски подаци, важнији појмови и установе, као и топографски подаци са пратећим објашњењима.

Изузетно значајна област интересовања др Премовића су, по мом мишљењу, односи са Османлијама у позном средњем веку. У сарадњи са колегом из Турске А. Темизером и колегиницом из Црне Горе Т. Станковић, објавио је 2024. године рад у престижном часопису Румунске академије наука и умјетности: *Zeta Under the Balšić Dynasty and the Ottoman Empire (1385–1421)*. *Transylvanian Review*, 1 (Supplement): 263–279. ISSN 1221-1249 (A&HCI). У овом коауторском раду разматрају се политички односи између Зете у доба династије Балшић и Османског царства, од 1385. до 1421. године. Истраживање је засновано на анализи необјављене грађе из Државног архива у Дубровнику, османским изворима (*Mula Mehmed Neşri*), објављеним документима из Венецијанског архива, као и на увиду у постојећа сазнања из историографије. Аутори дају посебан осврт на први документовани контакт Балшића и Османлија 1385. године и вазални однос Ђурађа II Стратишировића Балшића (1385–1403). Анализирају се њихови политички односи, учесталост спомињања у изворима, дати су конкретни примери вазалног односа Ђурађа II према Османлијама, као и разлози прекида привремених политичких веза. Приказана је контекстуализација догађаја на јужном Јадрану кроз политичко деловање Венеције. Хронолошким следом приказани су и поткрепљени изворима подаци да је Балша III од 1405. до 1421. био османски вазал, уз примере њихове конкретне сарадње. На крају рада аутори настоје да утврде износ харача који су зетски господари плаћали османском султану.

Колега Премовића током ванредне професуре је остварио изузетан напредак у научно-истраживачком раду. Објавио је већи број радова у међународно признатим часописима који се налазе у категоријама Q1–Q4. Тим радовима обогатио је црногорску и европску историјску науку и показао своје

историјско знање, користећи модерне методолошке постулате. За свој предан рад 2021. године добио је награду за посебан допринос развоју научно-истраживачког рада и међународном позиционирању Филозофског факултета Универзитета Црне Горе.

На основу детаљно проученог научно-истраживачког рада кандидата закључујемо да је реч о изузетно продуктивном историчару, о чему сведочи и број поена и радова, који вишеструко премашују прописана законодавна акта за избор у академско звање **редовног професора**. Др Премовић је својим досадашњим научним публикацијама, учешћем на међународним скуповима, суделовањем у међународним пројектима потврдио свој квалитет и научни капацитет. Због тога је препознат као изузетан стручњак историје југоисточне Европе у европској медијевистици.

АНАЛИЗА ПЕДАГОШКЕ ОСПОСОБЉЕНОСТИ

Током претходног периода, као сарадник, доцент и ванредни професор колега Премовић је стекао велико предавачко и педагошко искуство. Кандидат је као ванредни професор на Студијском програму за историју учествовао у држању наставе из више предмета: *Историја Балкана у средњем вијеку I*, *Историја Балкана у средњем вијеку II*, *Општа историја средњег вијека*, *Историја Византије*, *Историјски практикум I* и *Историјски практикум II*. На матичном Факултету, од школске 2021/22. године, изводи наставу на модулу *Друштвене науке*, на Студијском програму за образовање учитеља и образовању учитеља на албанском језику. Кандидат се припрема за наставу, а часове и консултације са студентима држи у договореним терминима. У периоду ванредне професуре његова просечна оцена на студентским евалуацијама износила је од 4.40 до 5.00. Оцене на анкетама показују да студенти имају високо мишљење о њему. У настави користи савремене методе рада, подстичући студенте на самосталан рад и критички приступ према средњовековним документима, приликом чега их упућује на

релевантну савремену литературу. На специјалистичким студијама био је ментор на изради 4 дипломска рада. Под његовим менторством одбрањена су до сада два мастер рада. Коментор и ментор је за одбрану две докторске дисертације на Универзитету Црне Горе. Учествовао је као члан комисије за оцену докторске дисертације *Барска архиепископија под српском влашћу у средњем веку* (2024), на Филозофском факултету у Новом Саду, као и одбрани докторске тезе *Срби и краљ Матија Корвин (Политика угарског краља према српским политичким чиниоцима)* (2022), на Филозофском факултету у Београду.

Школске године 2020/21., 2022/23., 2023/24. и 2024/25. био је ангажован као гостујући професор на Филозофском факултету у Тузли, на предметима: *Хисторија југоисточне Европе у средњем вијеку I*, *Хисторија југоисточне Европе у средњем вијеку II*, *Опћа историја средњег вијека II*, *Хисторија дипломатије* и *Хисторија Бизантског царства*. Академске 2022/23. и 2023/24. године ангажован је као гостујући професор из предмета *Европске регије и хрватска повијест у средњем вијеку* на Одсеку за повијест, Филозофског факултета Свеучилишта у Загребу. Школске 2024/25. године добио је позив да буде професор на докторским студијама на Филозофском факултету Универзитета у Марибору, на предмету: *Adriatic Space during the Middle Ages*. Међународном наставном активношћу др Премовић повећава видљивост Филозофског факултета и Универзитета Црне Горе. С друге стране то је додатно признање његовог високог научног и педагошког ангажовања.

На основу анализе досадашњег педагошког рада кандидат је показао изузетан предавачки дар, одличну комуникацију са студентима и способност за преношење знања, преданост у менторском раду и кооперативност. Све наведене чињенице вишеструко потврђују да је ванредни професор Маријан Премовић својим марљивим педагошким радом и бројем остварених поена (47) испунио све законске услове и заслужио избор у највеће академско звање **редовног професора**.

II ВЕРИФИКАЦИЈА БОДОВАЊА

ЗБИРНИ ПРЕГЛЕД УКУПНОГ БРОЈА РЕФЕРЕНЦИ ПО ОБЛАСТИМА ДЈЕЛАТНОСТИ И БОДОВА

ДЈЕЛАТНОСТ	Број радова			Број бодова		
	Прије избора	Послије избора	Укупно	Прије избора	Послије избора	Укупно
1. НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД	61	26	87	179.84	172.5	352.34
3. ПЕДАГОШКИ РАД	11	19	30	27	47	74
4. СТРУЧНИ РАД	28	37	65	88.2	160.06	247.81
УКУПНО	100	82	182	295.04	379.56	674.15

III МИШЉЕЊЕ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ

Ванредни професор Маријан Премовић показао је научну зрелост, велику експертизу и изузетне резултате из области средњовековне историје, као и изврсне наставне учинке. Бројем и квалитетом радова дао је значајан допринос научној и широкој заједници. У научном раду истичемо 16 објављених научних радова, у еминентним светским часописима који су индексирани у SSCI и A&HCI листи, који се налазе у категорији Q1-Q4, што износи **141.5 поена**. Кандидат поседује дугогодишње педагошко искуство у раду са студентима на матичном Факултету, а верификација његовог наставног рада су високе оцене на студентским евалуацијама. Педагошку изврсност доказао је и као гостујући професор на факултетима региону (Тузла) и у Европској унији (Загреб и Марибор). Укупан број бодова у оквиру његовог педагошког рада износи **47 поена**.

Колега Премовић свој посао је обављао изузетно вредно, те је тиме заслужио избор у највеће академско звање, испунивши знатно више од потребних обавезних услова прописаних Законом о високом образовању, Статутом Универзитета Црне Горе и Мјерилима за избор у академска и научна звања.

Стога имам част и задовољство да изузетно талентованог научника и савесног ванредног професора **Маријана Премовића** предложим да се изабере у академско звање **редовног професора** за ужу научну област *Историја средњег*

вијека (свјетска и историја Црне Горе), на Студијском програму за историју Филозофског факултета Универзитета Црне Горе.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. др Снежана Божанић
Нови Сад

REFERAT

Za izbor u akademsko zvanje za oblasti: **Metodologija pedagoških istraživanja i Didaktika** na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

Konkurs je objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" od 18.10.2024.godine. Na raspisani Konkurs javila se kandidatkinja **DR SANJA ČALOVIĆ NENEŽIĆ**.

BIOGRAFIJA

Rođena sam 29. septembra 1985. godine u Nikšiću. Osnovno i srednje školovanje sam završila u Nikšiću, kao nosilac diplome „Luča“. Studijske 2004/05. godine na Filozofskom fakultetu u Nikšiću upisala sam studije pedagogije (Studijski program za pedagogiju) i završila ih 2008. godine sa prosječnom ocjenom 9,91. Iste godine upisala sam Magistarske studije pedagogije na Filozofskom fakultetu u Nikšiću i završila ih u julu 2012. godine sa

prosječnom ocjenom 10, odbranivši rad na temu “Didaktičke vrijednosti savremenog udžbenika” (komisija u sastavu: prof. dr Nikola Mijanović, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Ratko Đukanović, Filozofski fakultet – Nikšić i prof. dr Novak Laketa, Učiteljski fakultet – Užice. Doktorsku disertaciju “Vaspitni uticaji na razvoj sposobnosti učenja kod učenika u crnogorskom srednjoškolskom obrazovanju” odbranila sam u julu 2024. godine (komisija u sastavu: prof. dr Vučina Zorić, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Brane Mikanović, Filozofski fakultet u Banjoj Luci i doc. dr Milica Jelić, Filozofski fakultet – Nikšić, čime sam stekla zvanje doktora pedagoških nauka.

Oblast mog najužeg naučnog interesovanja su metodologija pedagoških istraživanja, opšta pedagogija i didaktika.

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJA

Nakon završetka studija angažovana sam od strane Filozofskog fakulteta u Nikšiću kao honorarni saradnik u nastavi (studijaska 2008/2009. godina), na Studijskom programu za pedagogiju, Studijskom programu za obrazovanje učitelja i Studijskom programu za Psihologiju, na grupi predmeta iz oblasti Metodologije pedagoških istraživanja i Opšte pedagogije. Radni odnos na Filozofskom fakultetu zasnovala sam studijske 2009/10. godine u svojstvu saradnika u nastavi za izvođenje vježbi iz predmeta: Metodologija pedagoških istraživanja I i II (Studijski program za pedagogiju, Studijski program za obrazovanje učitelja, Studijski program za predškolsko vaspitanje), Pedagoška

komunikologija, Dokimologija, (Studijski program za pedagogiju), Osnove pedagogije (Studijski program za psihologiju). Od studijske 2019/20. godine, angažovana sam kao honorarni saradnik u nastavi. Akademске 2023/24. godine angažovana sam u nastavi na sljedećoj grupi predmeta: Osnove metodologije pedagoških istraživanja, Pedagoške naučno-istraživačke metode, Metodologija naučno-istraživačkog rada, Dokimologija (Studijski program pedagogija); Teorijske osnove metodologije pedagoških istraživanja i Operativna naučno-pedagoška proučavanja vaspitanja (Studijski program za obrazovanje učitelja); Uvod u metodologiju pedagoških istraživanja i Kvantitativno-kvalitativna proučavanja vaspitanja (Studijski program za predškolsko vaspitanje); Istraživanja u inkluziji (Studijski program za inkluzivno obrazovanje).

Učestvovala sam kao istraživač u nacionalnim projektima čiji je nosilac bio Studijski program za pedagogiju – „Razlozi niskog nivoa školskog postignuća romskih učenika“ (2011-2014) i „Indikatori razvoja multikulturalnosti i građanske svijesti u ranom djetinjstvu (predškolsko i I ciklus osnovne škole)“, kao i u projektima bilateralne naučne saradnje između Crne Gore i Hrvatske – „Interkulturalni pristup integraciji Roma: Crna Gora – Hrvatska“ (2013-2014) i „Interkulturalne kompetencije i evropske vrijednosti: Crna Gora – Hrvatska“ (2017-2018) i Crne Gore i Slovenije – “Kvalitet procesa predškolskog vaspitanja u Republici Sloveniji i Crnoj Gori” (2018- 2020).

Autor sam nekoliko programa stručnog usavršavanja nastavnika akreditovanih kod Zavoda za školstvo Crne Gore.

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
Autorske naučne monografije			
M2 Poglavlje u monografiji međunarodnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Vučković, D. & Čalović, S. (2014). Bazele psihopedagogice ale activității de predare la Universitatea din Muntenegru [Pedagogical and psychological foundation of teaching at the University of Montenegro], In: Velea, S. (Ed.) Perspective asupra formării personalului didactic universitar în domeniul pedagogiei și psihologiei educației. str. 103-112 [pp. 222–231]. Izdavač: Universitatea de Vest din Timișoara / Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic (Timișoara, România). ISBN 978-606-711-230-6. https://www.scribd.com/document/536429275/0-Perspective-Asupra-Form%C4%83rii-Personalului-Didactic-Universitar-In-Domeniul-Pedagogie-%C8%98i-Psihologie-Educa%C8%98iei1	6	3
Radovi u naučnim časopisima			
Q2 Rad u eminentnom međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 50% časopisa)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Jelić, M. & Čalović Nenezić, S. (2019). Influences of preschool on the development of self-control in preschool children in Montenegro, <i>South African Journal of Education</i> , Vol.39, Supplement 2: S1-S9. DOI: 10.15700/saje.v39ns2a1627 ISSN 0256-0100 (print) E-ISSN 2076-3433 http://www.sajournalofeducation.co.za/index.php/saje/article/view/1627/917	1.5*8	6
Q4 Rad u međunarodnom časopisu (ostali časopisi indeksirani na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Čalović Nenezić, S. i Jelić, M. (2024). The Teaching of Agency in Preschool Children in the Montenegrin context. <i>Croatian Journal of Education</i> , Vol. 26, No.2/24, 577–605. UDK:372 (05); Print ISSN:1848-5189; On-line ISSN:1848-5197 https://doi.org/10.15516/cje.v26i2.5169	1.5*4	6
Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA

1.	Čalović Nenezić, S., Krtolica, M., Jelić, M. i Šekarić, S. (2023). Perceptions of Students and Teachers of the University of Montenegro on Academic Integrity. <i>Center for Educational Policy Studies Journal</i>. 13(3), 75-104. ISSN: 1855-9719 DOI: https://doi.org/10.26529/cepsj.1589 https://cepsi.si/index.php/cepsi/article/view/1589	4	4
2.	Čalović, S., Krtolica, M. (2014). Self-control teaching in early age. <i>Mediterranean Journal of Social Sciences</i>, 5(22): 368–377. DOI:10.5901/mjss.2014.v5n22p368 ISSN 2039-9340 (print) ISSN 2039-2117 (online) https://www.richtmann.org/journal/index.php/mjss/article/view/4348	4	4
Q6 Rad u časopisu nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Čalović, S. (2011). O didaktičkim vrijednostima savremenog udžbenika. <i>Vaspitanje i obrazovanje</i>, (4), 171-182. UDK 37 ISSN 0350-1094 https://zuns.me/sites/default/files/vaspitanje-i-obrazovanje/documents/Vaspitanje%20i%20obrazovanje%20br%204.pdf	2	2
2.	Čalović, S. (2009). Nastavni oblici i metode u savremenim pedagoškim pravcima. <i>Vaspitanje i obrazovanje</i>, (3), 139-149. UDK 37 ISSN 0350-1094	2	2
Radovi na naučnim konferencijama, učešća na izložbama, i slično			
K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Jelić, M., Čalović Nenezić, S. & Zorić, V. (2023). Socio-kulturna perspektiva razvoja ličnog i socijalnog identiteta kod djece predškolskog uzrasta u Crnoj Gori. U: S. Zuković (ur.) <i>Pedagogija – juče, danas, sutra - Pedagogy – yesterday, today, tomorrow</i>. Novi Sad: Univerzitet u Novom Sadu, 235-247. ISBN 978-86-6065-817-5 https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sites/default/files/db/books/978-86-6065-817-5.pdf	2	1
2.	Vučković, D. i Čalović-Nenezić, S. (2016). Dosadašnja i inovirana koncepcija obrazovanja učitelja u Crnoj Gori. Zbornik sa Naučnog skupa „Banjalučki novembarski susreti 2016”, tom II, Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Filozofski fakultet Banja Luka, str. 331-360. ISBN 978-99955-59-99-1 ISSN 2566-3445	2	1
3.	Vučković, D. i Čalović-Nenezić, S. (2016). Funkcije ilustracije u udžbenicima maternjeg jezika za treći razred osnovne škole u Crnoj Gori. Zbornik: <i>Udžbenik u funkciji nastave i učenja</i>. Užice: Učiteljski fakultet u Užicu, str. 195-208. ISBN: 978-86-6191-040-1 https://pfu.kg.ac.rs/wp-content/uploads/2022/03/Nastava-ucenje-Udžbenik-u-funkciji-nastave-i-ucenja-2016.pdf	2	1
4.	Čalović, S. (2014). O nekim smjernicama za oblikovanje savremenih udžbenika. Zbornik Nauka i globalizacija, knjiga 8, tom2/2. Pale: Univerzitet u Istočnom Sarajevu, Filozofski fakultet, str. 875-888. 2D.OI 10.7251/NSFF1401875C ISBN 978-99938-47-57-1 https://ff.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/09/zbornik-2014-filozofske-nauke-2-2.pdf	2	2
K3 Naučni rad na nacionalnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Čalović, S., Jaramaz, M., Marojević, J. (2015): ICT obrazovanje nastavnika u crnogorskom obrazovnom sistemu, Zbornik: <i>Sistem obrazovanja i digitalna kultura</i>, Podgorica: Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, str. 191-215. ISBN 978-86-7215-367-5 https://canupub.me/knjiga/sistem-obrazovanja-i-digitalna-kultura/	1	1
K4 Saopštenje na međunarodnom naučnom skupu (štampano u izvodu)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA

1.	Jelić, M., Calović Nenezić, S. & Zorić, V. (2023). Socio-kulturna perspektiva razvoja ličnog i socijalnog identiteta kod djece predškolskog uzrasta u Crnoj Gori. Naučni skup <i>Pedagogija – juče, danas, sutra - Pedagogy – yesterday, today, tomorrow</i> , 26. maj, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad. Objavljeno u referenci pod r.b. 1 (K2) u ovom referatu	0.5	0
2.	Vučković, D. i Calović-Nenezić, S. (2016). <i>Dosadašnja i inovirana koncepcija obrazovanja učitelja u Crnoj Gori</i> . Naučni skup „Banjalučki novembarski susreti 2016“, 18. i 19. novembar, Filozofski fakultet Banja Luka, Univerzitet u Banjoj Luci. Objavljeno u referenci pod r.b. 2 (K2) u ovom referatu	0.5	0
3.	Vučković, D. i Calović-Nenezić, S. (2016). Funkcije ilustracije u udžbenicima maternjeg jezika za treći razred osnovne škole u Crnoj Gori. Naučni skup <i>„Udžbenik u funkciji nastave i učenja“</i> , 4. novembar, Učiteljski fakultet u Užicu, Užice. Objavljeno u referenci pod r.b. 3 (K2) u ovom referatu	0.5	0
4.	Calović, S. (2013). O nekim smjernicama za oblikovanje savremenih udžbenika. Naučni skup <i>„Nauka i globalizacija“</i> , 17-19. maj, Filozofski fakultet Pale, Univerzitet u Istočnom Sarajevu. Objavljeno u referenci pod r.b. 4 (K2) u ovom referatu	0.5	0
K5 Saopštenje na nacionalnom naučnom skupu (štampano u izvodu)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Calović Nenezić, S. (2024). Strategije učenja u srednjoškolskom obrazovanju i PISA u Crnoj Gori. <i>Rezultati PISA testa i kvalitet obrazovanja u Crnoj Gori</i> , 25. mart 2024. godine, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Podgorica.	0.2	0.2
2.	Calović Nenezić, S. i Jelić, M. (2024). Strategije učenja u crnogorskom srednjoškolskom obrazovanju. <i>Uloga i značaj obrazovanja u savremenom društvu</i> povodom 50 godina Univerziteta Crne Gore, 20. i 21. septembar 2024. godine, Filozofski fakultet, Nikšić.	0.2	0.2
3.	Calović, S. , Jaramaz, M., Marojević, J. (2015): ICT obrazovanje nastavnika u crnogorskom obrazovnom sistemu, Naučni skup "Sistem obrazovanja i digitalna kultura", 7. novembar, 2014. godine, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Podgorica. Objavljeno u referenci pod r.b. 1 (K3) u ovom referatu	0.2	0
4.	Calović, S. (2011). O didaktičkim vrijednostima savremenog udžbenika. <i>Prva konferencija pedagoga Crne Gore</i> , 19. oktobar, 2011. godine. Forum pedagoga Crne Gore i Zavod za školstvo Crne Gore, Podgorica. Objavljeno u referenci pod r.b. 1 (Q6) u ovom referatu	0.2	0

Uređivačka i recenzentska djelatnost			
R4 Uredništvo u nacionalnom naučnom časopisu (na godišnjem nivou)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Mediterranski časopis za vaspitanje i obrazovanje <i>Mediterranean Education Journal</i>	2	2
R11 Recenziranje radova objavljenih u međunarodnim časopisima (Q1, Q2, Q3, Q4)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	South African Journal of Education (SAJE), 2024. (jedan rad)	2	2
R12 Recenziranje radova objavljenih u ostalim časopisima		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Center for Educational Policy Studies Journal (CEPS Journal), 2023. (jedan rad)	0.5	0.5
2.	FOLIA LINGUISTICA ET LITTERARIA časopis za jezik i književnost, 2024. (jedan rad)	0.5	0.5
Projekti			
I9 Učešće u nacionalnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Istraživač u nacionalnom naučno-istraživačkom projektu: "Socio- kulturni identiteti djece predškolskog uzrasta u Crnoj Gori", (2019- 2021).	2	2
2.	Istraživač u projektu bilateralne naučno-istraživačke saradnje Slovenija- Crna Gora, "Kvalitet procesa predškolskog vaspitanja u Republici Sloveniji i Crnoj Gori", (2018-2020).	2	2
3.	Istraživač u projektu bilateralna naučne i tehnološke saradnje „Interkulturalne kompetencije i evropske vrijednosti: Crna Gora – Hrvatska“, (2017-2018).	2	2
4.	Istraživač u projektu bilateralne naučne i tehnološke saradnje „Interkulturalni pristup integraciji Roma: Hrvatska-Crna Gora“, (2013- 2014).	2	2
5.	Istraživač u naučno-istraživačkom projektu „Razlozi niskog nivoa školskog postignuća romskih učenika“, nosilac Filozofski fakultet Nikšić, Studijski program za pedagogiju, (2012-2014).	2	2

6.	Istraživač u naučno-istraživačkom projektu „Indikatori razvoja multikulturalnosti i građanske svijesti u ranom djetinstvu (predškolsko i I ciklus osnovne škole) u obrazovnom sistemu Crne Gore, nosilac Filozofski fakultet Nikšić.	2	2
----	--	---	---

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE PEDAGOŠKIH SPOSOBNOSTI

3. PEDAGOŠKA DJELATNOST			
P17 Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Na osnovu anketa studenata i izvještaja prodekana za nastavu	do 5	5

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD		20		50.04
2. UMJETNIČKI RAD		-		-
2. PEDAGOŠKI RAD				5
UKUPNO		20		55.04

IZVJESTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Na osnovu Odluke Senata Univerziteta Crne Gore, br. 03-4694/5, na sjednici održanoj 27.11.2024. godine, imenovan sam za recenzenta u postupku razmatranja konkursnog materijala i pisanja izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblasti Metodologija pedagoških istraživanja i Didaktika na Filozofskom fakultetu. Prijavu na konkurs koji je objavljen u dnevnom listu Pobjeda, od 18.10.2024. godine, kao jedini kandidat podnijela je dr Sanja Čalović Nenezić, saradnica sa Filozofskog fakulteta u Nikšiću. Čalović Nenezić je radni angažman započela 2009. godine (po osnovu ugovora o radu), odnosno godinu dana ranije kao honorarni saradnik u nastavi. Izvodila je vježbe na predmetima iz oblasti Metodologije pedagoških istraživanja na Studijskom programu za pedagogiju, Studijskom programu za obrazovanje učitelja i Studijskom programu za predškolsko vaspitanje i obrazovanje. Osim toga bila je zaposlena na poslovima saradnika u nastavi na predmetima Dokimologija, Osnovi pedagogije, Pedagoška komunikologija. Doktorsku disertaciju za oblast Pedagogija je odbranila 12.07.2024. godine na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Na osnovu uvida u biografiju, klasifikacionu bibliografiju i dokazni konkursni materijal dr Sanje Čalović Nenezić, konstatujem da kandidatkinja ispunjava sve uslove za izbor u akademsko zvanje docent, propisane Zakonom o visokom obrazovanju, u skladu sa Statutom Univerziteta Crne Gore i Uslovima i kriterijuma za izbor u akademska i naučna zvanja.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

Pregledom radova u Klasifikacionoj bibliografiji kandidatkinje dr Sanje Čalović Nenezić uočava se bogat opus radova koji su tematski i metodološki raznovrsni. Koautorski rad pod nazivom Pedagogical and psychological foundation of teaching at the University of Montenegro [Pedagoško-psihološka utemeljenost nastave na Univerzitetu Crne Gore] predstavlja poglavlje u monografiji od međunarodnog značaja, u izdavaštvu Universitatea de Vest din Timisoara, Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic, objavljen 2014. godine, str. 222-231. U radu je fokus usmjeren na pedagoško-psihološka utemeljenost nastave na Univerzitetu Crne Gore. Opšta analiza kurikuluma na Univerzitetu Crne Gore koja je rađena u sklopu navedenog istraživanja, pokazala je da je nastava formalno usmjerena na studenta (definisani ciljevi, metode nastave i učenja, oblici provjeravanja znanja učenika, sadržaji koji se uče, popis literature...), dok ishodi učenja nijesu definisani. Sve do kreiranja značajnih dokumenta zasnovanih na principima Bolonjske deklaracije nije se postavljalo pitanje kompetencija univerzitetskog nastavnika, osim u dijelu naučno-istraživačke djelatnosti. Imajući u vidu potrebe monografije, u radu se ističe da osim studijskih programa koji na Filozofskom fakultetu

čine takoreći pedagoško jezgro, jedanaest studijskih programa koji obrazuju predmetne nastavnike nijesu posvetili dovoljno pažnje pedagoško-psihološkim i didaktičko-metodičkim disciplinama. Osim toga, udio pedagoško-psiholoških disciplina, zapaža se u radu, nije adekvatan ni na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje, Prirodno-matematičkom fakultetu, Likovnoj i Muzičkoj akademiji. U radu se ocjenjuje pozitivnim stav prema mehanizmima koji su ustanovljeni u cilju kontrole i unapređenje kvaliteta nastave (QAS), uz napomenu da je za implementaciju tako složenih mehanizama potrebno određeno vrijeme sprovođenja, ne zaboravljajući nepobitnu činjenicu da je ekspert koji predaje na univerzitetu prvenstveno nastavnik. Postavlja se pitanje smisla evaluacije pedagoške osposobljenosti nastavnika, ako oni nemaju bazična pedagoška znanja, odnosno kompetencije. Pored toga, navode se brojne opservacije zasnovane na rezultatima istraživanja koja su targetirala predavački, ex- katedra stil rada nastavnika. Glavna njihova preporuka odnosi se na pomjeranje fokusa sa nastavnika na učenika, odnosno izmještanje studenta iz pozicije pasivnog slušaoca i njegovu interakciju sa nastavnikom. Imajući u vidu aktuelnost date teme i danas, možemo zaključiti o njenoj važnosti, ali i sposobnosti kandidatkinje da identifikuje ona pedagoška pitanja, odnosno probleme čije je proučavanje i istraživanje neophodno u smislu unapređenja pedagoške teorije i prakse.

U koautorskom radu *The Teaching of Agency in Preschool Children in the Montenegrin context* [Odgoj za inicijativnost djece predškolske dobi u crnogorskom kontekstu], koji je objavljen u Croatian Journal of Education, Vol. 26; No.2/2024, 577-605, indeksiran u bazi SSCJ, islažu se pedagoški uticaji u kontekstu predškolske ustanove koji podstiču razvoj inicijativnosti djece predškolske dobi. Precizno se nastoji u teorijskom dijelu rada odrediti pojam dječije inicijativnosti, prvenstveno sa stanovišta socio-kulturnog pristupa. U metodološkom dijelu rada predstavljeno je kvalitativno istraživanje koje je realizovano u predškolskim ustanovama u sve tri regije Crne Gore. Pored sistematskog posmatranja (na uzorku od 8 vaspitača i 114 djece) studija obulivata i fokus-grupe sa vaspitačima (101 vaspitač). Za analizu dobijenih istraživačkih rezultata korišten je softver Atlas.ti. Dobijeni istraživački nalazi upućuju na zaključak da su najveći problem za nesmetan rad pa i podsticanje i izražavanje inicijativnosti prekobrojne vaspitne grupe. Važni segmenti na koje upućuju nalazi ovog istraživanja tiču se vremenskoga određenja rada u predškolskim ustanovama, vršnjačkih interakcija, kao i okruženja u kojem djeca borave. U predškolskim ustanovama u Crnoj Gori radi se prema strukturiranom dnevnom rasporedu, pa nije ostavljeno dovoljno prostora za dječje manipulisanje materijalima ili za njihovo istraživanje, a ne otvara se ni dovoljno mjesta za dječje implicitno učenje. Uočena je protivrečnost između odgovora dobijenih od vaspitača i zapažanja koja su rezultat sistematskog posmatranja. Na osnovu tih razlika, opravdano se postavlja pitanje da li je djeci u predškolskim ustanovama u Crnoj Gori vrtičko okruženje dovoljno podsticajno, dopušta li im se da raspoložive resurse koriste na različite, njima „zanimljive“ načine? Drugim riječima, u praksi se jasno ne uočavaju idealni načini postupanja, koje ističu vaspitači. Kao pozitivno u svim regijama jasno su uočljiva nastojanja da se potrebe djece „oslušuju“ i da se postupaju

skladu s njima. Istraživanje nesumnjivo pokazuje da se u predškolskim ustanovama u Crnoj Gori radi prema strukturiranom dnevnom režimu, posebno u većim vaspitnim grupama (centralna regija), a da je malo prostora ostavljeno za dječje manipulacije materijalima ili za istraživanje. Grupe sa manje djece ostavljaju prostor za fleksibilniji raspored, što znači da nije neophodno unaprijed osmisliti sve aktivnosti, već da se može ostaviti prostor za samostalno dječje izražavanje, kreativnost i vježbanje samokontrole i inicijativnosti. Upravo je jedna od ključnih preporuka koja se navodi u radu ujednačavanje i smanjivanje broja djece u vaspitnim grupama, kako bi se poboljšao i unaprijedio cjelokupan rad u predškolskim ustanovama.

Rad **O didaktičkim vrijednostima savremenog udžbenika**, objavljen u časopisu *Vaspitanje i obrazovanje*, br. 4, str. 171-182, u prvi plan ističe neophodnost didaktičko-metodičkog oblikovanja udžbenika, jer samo ispunjavajući taj uslov on može biti efikasno oruđe učenikovog intelektualnog rada. Kandidatkinja naglašava da savremena koncepcija strukture udžbenika ne poznaje strogu podjelu između osnovnog teksta i didaktičke aparature, budući da se funkcije udžbenika ostvaruju i jednom i drugom komponentom. Nadalje precizira da didaktičko-metodička aparatura obuhvata raznovrsne sadržaje, s tim da su u radu opširnije elaborirani pitanja i zadaci, kao izuzetno važan strukturni element oblikovanja udžbenika. U uvodnom djelu rada, kandidatkinja jasno ukazuje na neophodnost uvažavanja zakonitosti procesa učenja, zakonitosti razvoja učenika i samog vaspitno-obrazovnog procesa, a za potrebe didaktičko-metodičkog oblikovanja udžbenika. Takođe, iznosi zapažanja da su od izuzetne važnosti dugoročni programi istraživanja udžbenika, i stvaranje adekvatnih autorskih interdisciplinarnih timova za koncipiranje, ali i istraživanje budućih udžbenika. Još jedna važna opservacija jeste da udžbenik treba da omogući samostalno učenje, ali predstavlja i vaspitni model zbog sistema vrijednosnih poruka koje se putem njega prenose. Tako, pored obrazovne, udžbenik ima i kulturološku funkciju. Nadalje, problematizuju se dvije strategije u oblikovanju sadržaja udžbenika - deduktivna (ekspozitorna) i induktivna. Radni nalozi u sklopu ekspozitornog didaktičkog dizajna imaju prije svega funkciju da pojasne, ilustruju, utvrde, provjere ono što je prethodno izloženo. Druga strategija je osobena po tome što se posredstvom naloga i ilustracija posreduju sadržaji, a tekstualni dio ima više pojašnjavajuću ulogu. Ovdje se nalogima podstiče sazajna aktivnost učenika, što bi značilo da ovakav vid didaktičkog oblikovanja sadržaja odgovara aktivnom, smislenom učenju. Pitanja

i zadaci zauzimaju središnje mjesto u radu. Pored brojnih klasifikacija pitanja i zadataka, za svaku od izdvojenih vrsta objašnjava se funkcija koju oni imaju. Kandidatkinja naglašava važnost pitanja i zadataka za sticanje jasnih i stabilnih znanja učenika. Time se jasno ističe da njihova funkcija nije samo da omogućavaju provjeru i utvrđivanje znanja, već i da usmjeravaju sazajnu aktivnost učenika. Taj zahtjev moguće je ostvariti ukoliko se pitanjima i zadacima pokrivaju različiti nivoi znanja i razumijevanja određenih sadržaja. Dakle, pitanjima se pored opšte reprodukcije određenih sadržaja moraju aktivirati i viši nivoi znanja i stvaralačke sposobnosti učenika. U zaključku se navodi da autori konkretnih udžbenika moraju naći pravu mjeru između tzv. didakticizma i nauke. To znači znati kako "prepakovati" naučne sadržaje u razumljive i upotrebljive, a da ipak oni ostanu naučni, što je suština didaktičkog oblikovanja udžbenika. Da bi to bilo moguće, Čalović Nenezić ističe, moramo sagledati udžbenik u njegovom totalitetu - preko elemenata koji imaju funkciju izlaganja sadržaja, didaktičko-metodičke, te pomoćne udžbeničke aparature.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Sanja Čalović Nenezić je angažovana od akademske 2008/09. godine kao saradnik u nastavi na Filozofskom fakultetu u Nikšiću na Studijskim programima za pedagogiju, obrazovanje učitelja i psihologiju, a godinu dana kasnije i na Studijskom programu za predškolsko vaspitanje i obrazovanje. Izvodila je vježbe iz više predmeta u okviru oblasti Opšte pedagogije, Metodologije pedagoških istraživanja i Didaktike. Nakon odbrane doktorske disertacije, angažovana je po osnovu eksternog konkursa za izvođenje nastave na predmetima: Osnovi metodologije pedagoških istraživanja, Pedagoške naučno-istraživačke metode, Teorijske osnove metodologije pedagoških istraživanja, Operativna naučno-pedagoška proučavanja vaspitanja, Uvod u metodologiju pedagoških istraživanja, Kvantitativno-kvalitativna istraživanja vaspitanja, Istraživanja u inkluziji i Dokimologija na pomenutim studijskim programima. Kandidatkinja Sanja Čalović Nenezić ima dobru iskustvenu osnovu za kvalitetnu realizaciju nastave, u svojstvu saradnika, a sada je moguća i u svojstvu predavača. Pored odgovornog odnosa prema nastavnim obavezama, kolegicama ima naglašene saradničke kompetencije. Studenti potvrđuju kvalitetnu saradnju i interakciju sa Čalović Nenezić kroz rezultate studentskih anketa. Autor je nekoliko programa stručnog usavršavanja nastavnika akreditovanih kod Zavoda za školstvo Cme Gore.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD		20		50.04
2. UMJETNIČKI RAD		-		-
3. PEDAGOŠKI RAD				5
UKUPNO		20		55.04

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Kandidatkinja dr Sanja Čalović Nenezić, dugogodišnja saradnica u nastavi na Filozofskom fakultetu Univerziteta Cme Gore, ispunjava uslove koji su propisani Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Cme Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja. Na osnovu detaljne analize njene naučno-istraživačke i pedagoške djelatnosti, mogu da konstatujem da će ona posvećeno i odgovorno obavljati poslove koje podrazumijeva mjesto za koje je konkurisala. Sa velikim zadovoljstvom predlažem Vijeću Filozofskog fakulteta i Senatu Univerziteta Cme Gore da kandidatkinju dr Sanju Čalović Nenezić **izabere u zvanje docenta** za oblasti Metodologija pedagoških istraživanja i Didaktika.

RECENZENT
Prof.dr Vučina Zorić

IZVJESTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Na Konkurs objavljen u dnevnom listu „Pobjeda“ od 18.10.2024. godine, za izbor u akademsko zvanje za oblasti Metodologija pedagoških istraživanja i Didaktika na Filozofskom fakultetu Univerziteta Cme Gore, prijavila se, kao jedini kandidat, dr Sanja Čalović - Nenezić, saradnica u nastavi na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Odlukom Senata Univerziteta Cme Gore br. 03-4694/5, donešenoj na sjednici održanoj 27.11.2024. godine, imenovan sam u recenzentsku komisiju za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izveštaja za izbor kandidata u akademsko zvanje za navedene oblasti.

Sveobuhvatnim uvidom u prispjelu dokumentaciju konstatujem da kolegicama dr Sanja Čalović - Nenezić u pogledu stepena obrazovanja (doktorica nauka iz oblasti Pedagogije) ispunjava neophodne uslove za izbor u prvo akademsko zvanje. Dr Sanja Čalović - Nenezić je angažovana na Filozofskom fakultetu kao saradnica od 2008. godine i ispunjava sve uslove propisane

Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja.

ANALIZA NAUČNO-ISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

Studioznim uviđom u Klasifikacionu bibliografiju kandidatkinje dr Sanje Čalović - Nenezić jasno se izdvajaju radovi objavljeni u relevantnim časopisima, među kojima su oni koji su svrstani u kategoriju Q2 i Q4 (SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama), radovi indeksirani u kategorijama Q5 (u međunarodnim časopisima koji nijesu indeksirani na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama), kao i Q6 (radovi u časopisima nacionalnog značaja). Pored toga, u bibliografiji kandidatkinje nalaze se i radovi objavljeni u međunarodnim i domaćim publikacijama; saopštenja s međunarodnih i nacionalnih naučnih skupova; radovi iz domena uređivačke i recenzentske djelatnosti, te dokumenti o njenom učešću u nacionalnim i drugim naučno-istraživačkim projektima. Među objavljenim radovima posebno izdvajam i analiziramo sljedeće:

Rad pod naslovom: **Perceptions of students and teachers of the University of Montenegro on the academic integrity/ Percepcija studenata i profesora Univerziteta Crne Gore o akademskom poštenju**, objavljen u časopisu: Center for Educational Policy Studies Journal (CEPS Journal), 2023, 13(3), 75-104, indeksiranom u Scopus bazi. Cilj ovog rada fokusiran je na ispitivanje percepcije studenata i profesora Univerziteta Crne Gore u odnosu na različite segmente akademskog poštenja. Preciznije rečeno, težište ovog rada usredsređeno je na ispitivanje etičkog ponašanja autora prilikom korištenja tuđeg rada (korektno pozivanje na korištene izvore, te pojave prepisivanja i korišćenje nedozvoljenih sredstava od strane studenata na raznovrsnim provjerama znanja). U ovom radu Čalović-Nenezić, odabrala je kvantitativnu metodološku paradigmu i istraživački uzorak čiju strukturu je sačinjavalo 200 studenata i 50 profesora Filozofskog i Filološkog fakulteta Univerziteta Crne Gore, dok je kao osnovni instrument konstruisala i primjenjivala skalu procjene Likertovog tipa. Ovom prilikom, dobijeni rezultati upućuju na zaključak da njeni ispitanici u načelu shvataju značaj akademskog integriteta, odnosno akademskog poštenja, ali da njegove sve relevantne segmente ne vrednuju na egalitaran način. To zapravo znači da su identifikovane izvjesne sličnosti, ali i razlike u stavovima univerzitetskih nastavnika s jedne, i studenata s druge strane. Nespomo je da, stavovi jednih i drugih ispitanika, upućuju na potrebu konsekventnog uvažavanja pravila korektnog akademskog pozivanja na korištene izvore, prilikom izrade stračnih i naučnih radova. Međutim, srednja ocjena nastavnika ($M=2,90$) dobijena za odgovore na ovu tvrdnju i studenata ($M=4,40$) ukazuje na međusobno različitu percepciju odnosa, shvatanja i kriterijuma za sankcionisanje ove izuzetno bitne i veoma osjetljive problematike. Interesantno je naglasiti da su, obje grupe ispitanika, zauzele prilično podudarne stavove na tvrdnju: kako reagujete kada primjetite plagijat. U vezi s tim, kao najnepopularnije mjere apostrofirane su prijava etičkom odboru (nastavnici $M=2,70$; studenti $M=3,10$), te prekid mentorstva (nastavnici: $M=2,76$; studenti $M=2,77$). Pored toga, posebno značajan segment u ovom radu posvećen je sve naglašenijem problemu korištenja raznovrsnih nedozvoljenih sredstava na ispitima i drugim oblicima provjere znanja studenata. Tom prilikom kao najučestaliji instrumenti prevare apostrofirani su tzv. pametni mobilni telefoni, iza kojih sljede "bubice", "puškice" i prepisivanja od "kooperativnih" kolega. Pokazalo se da nastavnici na ovu pojavu najčešće reaguju udaljavanjem sa ispita ($M=3,84$), ali da većina njih izbjegava da protiv identifikovanog studenta pokrene disciplinski postupak ($M=1,96$). Sličan stav, u vezi mjere pokretanja disciplinskog postupka zauzeli su i ispitanici iz reda studenata ($M=2,24$).

Pored nespome senzitivnosti kandidatkinje za izbor aktuelne i značajne teme, u ovom radu dobijeni istraživački rezultati su dragocjeni za unapređenje pedagoške prakse, pri čemu dolazi do izražaja njena nespoma kvantitativna i kvalitativna metodološko-dokimološka kompetentnost. U prilog ovoj tvrdnji nesumnjivo svjedoči znalačko korištenje metode teorijske analize, te postupaka deskriptivne statistike, postupka ANOVE, na temelju čijih nalaza su izvedeni valjani zaključci i generalizacije. Zbog metodološke opreznosti (objektivnosti i pouzdanosti) dobijenih rezultata i personalne skromnosti, autorka ovog zaista vrijednog rada, smatra da bi se opsežnije istraživanje na ovu temu trebalo realizovati na većem i reprezentativnijem uzorku, čiju bi strukturu sačinjavali studenti i nastavnici svih jedinica (fakulteta) Univerziteta Crne Gore, a možda i šire.

U radu pod naslovom: **O nekiim smjernicama za oblikovanje savremenih udžbenika**, objavljenom u zborniku: Nauka i globalizacija, 2014, knjiga 8, tom2/2, 875-888, u izdanju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Istočnom Sarajevu, kandidatkinja Čalović - Nenezić identifikuje i elaborira ključne smjernice za oblikovanje udžbenika savremenog tipa. Naime, na osnovu teorijskog proučavanja i empirijskog istraživanja udžbenika matemjeg jezika i književnosti, matematike, te prirode i društva za treći razred osnovne škole identifikovane su i formulirane osnovne smjernice za oblikovanje savremenih udžbenika. Riječ je o korpusu međusobno povezanih i uslovljenih načela koja po opsegu i zahtjevu predstavljaju referentni okvir za izradu modernih udžbenika. Bez obzira na ovaj zaista suvisli stav, autorka ovog rada, s pravom konstatuje da ne postoje unificirani obrasci i procedure za pisanje udžbenika, ali to nikako ne znači da se njihovi potencijalni autori ne moraju pridržavati osnovnih pedagoško-psiholoških i didaktičkih smjernica, opšte-obavezujućeg tipa. Misli se tu, prije svega, na: konceptijsko-sadržajnu strukturu, socijalno konstruktivistički pristup, radne naloge, kongruentnost i korelativnost pojmova, primjerenost jezičkog i ilustrativnog sadržaja, stilistiku, kontinuiranost i nekontinuiranost teksta, te organizacionu i didaktičko-metodičku aparaturu udžbenika. U tom kontekstu Čalovićeva - Nenezićeva posebno apostrofira načelo socijalnog konstruktivizma kao savremenu paradigmu za pisanje kvalitetnog udžbenika koji će učenicima ponuditi novi pristup, dragačije i znatno aktivnije kognitivno personalno angažovanje u procesu učenja i sticanja znanja. Dakako, mišljenja je ona, kvalitetan udžbenik, pored individualnog angažovanja pojedinca na savlađivanju udžbeničkog, odnosno programskog sadržaja, mora svojom didaktičko-metodičkom aparaturom da obezbijedi razvoj socijalizacije, solidarnosti, tolerancije i uvažavanja drugara koji različito osjećaju, misle, govore i rade. Stoga, s pravom, tvrdi kolegistica Čalović - Nenezić to mora biti kvalitetna osnovna školska knjiga koja će omogućiti učeniku da vlastitom misaonom aktivnošću gradi i konstruiše u sopstvenoj svijesti nove neuralne mreže, odnosno saznanje strukture i sisteme znanja. Elaborirajući značaj radnih naloga - pitanja i zadataka u udžbeniku, ističe se neophodnost nuđenja njihovih različitih formi, nivoa težine i saznanje kompleksnosti. Uz sve to, kvaliteta udžbenika treba da obezbijedi korelativno (horizontalno i vertikalno) povezivanje nastavnih sadržaja iz istog, ali i iz srodnih nastavnih predmeta, odnosno naučnih disciplina. Naglašavamo da je, u ovom radu, posebno apostrofirana i elaborirana smjernica savremenog udžbenika koja implicira široko polje njegovog jezika. U tom okviru, između ostalog, ističe se zahtjev i potreba da udžbenik, pored pravopisno i naučno besprekomo pisanog teksta, mora biti i valjano didaktičko-metodički oblikovan. U kontekstu zahtjeva i potrebe na kontinuiranom razvoju funkcionalne pismenosti, nužno je obezbijediti preduslove da se u osnovnim školskim knjigama nađu kontinuirani i nekontinuirani tekstovi, kao i hipertekstovi čime se aktuilizuje i problematizuje pitanje uloge i značaja elektronskog udžbenika. Osim toga, savremeni udžbenik, pored komponenata koji su u funkciji lakšeg usvajanja programskog sadržaja, neizostavno moraju uvažavali i one smjernice koji upućuju njegove korisnike na konsultovanje dragih izvora kao dopuna i širih objašnjenja stručnih i naučnih sadržaja iz određene oblasti. Pored kvalitetne i jezgrovite teorijske elaboracije o savremenom udžbeniku i njegovim karakteristikama, integralnu strukturu ovog rada upotpunjava, naučno osnažuje i zaokružuje njegov empirijski dio. Višestruko korisni empirijski nalazi prikupljeni su neposrednom analizom udžbenika književnosti za mladi osnovnoškolski uzrast, čiji sadržaji su koncipirani s pretenzijom da obezbijede cjelishodnu emocionalnu pripremu učenika za njihovu efikasnu recepciju. Pri završetku ovog rada, između ostalog, date su smjernice koje bi mogle biti dragocjene budućim istraživačima i autorima udžbenika. Uz sve to kandidatkinja ističe da su, u ovom radu apostrofirana načela, podložna promjenama i kontinuiranim naučnim preispitivanjima determinisanim aktuelnim tendencijama tehničko-tehnološkog, pedagoškog i opšte-civilizacijskog razvoja, čija dostignuća izazivaju sve ozbiljne implikacije, ne samo u školi, nastavi i udžbeniku, već i u svim drugim sferama ljudskog rada i života.

Rad pod naslovom: **Osposobljavanje nastavnika za primjenu ICT-a u nastavnom procesu u Crnoj Gori**, objavljen u zborniku: Sistem obrazovanja i digitalna kultura, 2015, 191-215, u izdanju Cmogorske akademije nauka i umjetnosti. U ovom radu problematizovano je izuzetno aktuelno pitanje i potreba kvalitetnijeg inicijalnog i profesionalnog osposobljavanja nastavnika u Cmoj Gori za neposrednu primjenu savremene informaciono-komunikacione tehnologije u nastavi. U vezi s tim,

koleginica Čalović - Nenezić argumentovano tvrdi da su učenici nerijetko informatički pismeniji od svojih nastavnika. Riječ je o radu teorijsko-empirijskog tipa, u okviru kojeg su jasno nominovana sljedeća dva pitanja: Da li su u okviru nastavnih planova i programa na studijskim programima Univerziteta Crne Gore koji pripremaju budući nastavnički kadar zastupljeni nastavni predmeti za osposobljavanje studenata za primjenu ICT-a u vaspitno- obrazovnom procesul Da li se nastavnicima u okviru profesionalnog usavršavanja na radnom mjestu nude programi obuke za primjenu ICT-a u nastavi, odnosno, u kojoj mjeri se isti pohađaju! Istraživanje je podrazumijevalo analizu dokumentacije (univerzitetskih nastavnih planova i programa) i prikupljanje podataka posredstvom tehnike intervjuisanja, a uzorkom su bili obuhvaćeni pedagozi iz osnovnih i srednjih škola na teritoriji opštine Nikšić.

Na temelju dobijenih rezultata autorka ovog rada konstatuje da od ukupno dvadeset i jednog studijskog programa namijenjenog obrazovanju budućih nastavnika na Univerzitetu Crne Gore, čak trinaest studijskih programa u svojim planovima nema nijedan nastavni predmet iz oblasti obrazovne informaciono-komunikacione tehnologije, što procentualno iznosi 61,9%, konstatujući daje zatečeno stanje zabrinjavajuće, a posebno ako imamo u vidu značaj i gotovo nezamjenljivu funkciju ove tehnologije u procesu nastave i učenja danas. Za razliku od ove nespome činjenice, ona ističe zaista rijedak, ali i veoma pozitivan, primjer Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, u okviru kojeg se kurikulumu izučavaju čak tri nastavna predmeta iz ove oblasti. U vezi s tim, ustanovljeno je nešto povoljnije stanje kada se analiziraju oficijelni programi obuke, odnosno stručnog usavršavanja nastavnika koje nudi Zavod za školstvo. Naime, u tim katalozima identifikovani su brojni vidovi stručnog osposobljavanja iz PRNS-a koji nastavnicima nude izvjesna znanja za funkcionalno korištenje ICT-a u nastavnom procesu. Međutim, pokazalo se da ta relativno bogata ponuda, istovremeno ne predstavlja nikakvu garanciju uspješne realizacije seminara iz oblasti ICT. Drugim riječima, broj uspješno realizovanih seminara ovog tipa, u posmatranom vremenskom intervalu, bio je gotovo zanemarljiv.

Sublimirajući sve dobijene rezultate, autorka ovog rada, konstatuje veoma zabrinjavajuće i nedopustivo stanje u oblasti inicijalnog i stručnog osposobljavanja cmogorskih nastavnika za primjenu ICT-a u vaspitno- obrazovne svrhe. Naučnu osnovanost ovakog zaključka argumentovano osnažuje saznanje o neadekvatnoj zastupljenosti nastavnih predmeta iz ove oblasti na studijskim porogramima za inicijalno obrazovanje budućih nastavnika. Ovo tim prije, ako imamo u vidu činjenicu da skoro dvije trećine studijskih programa u svojim obrazovnim kurikulumima nemaju nijedan predmet posvećen osposobljavanju nastavnika za primjenu ICT-a u nastavi. Ozbiljnost ovog problema dodatno zaoštrava empirijski nalaz iz koga proističe eksplicitan zaključak prema kome je evidentno da se veoma mali broj programa iz ove oblasti realizuje u okviru Zavoda za školstvo, bez obzira na bogatu paletu njihove ponude. Postojeće stanje je tim alarmantnije, ako imamo u vidu da je bez pomoći i neposredne participacije dostignuća savremene informaciono-komunikacione tehnologije nemoguća efikasna organizacija rada, obrazovanja i života civilizovanog čovjeka.

Analizirajući različite radove kandidatkinje po tematici, obimu i pedagoško-metodološkom pristupu, nameće se objektivni i

nesporan zaključak da je ona uložila mnogo truda, znanja i naučno-istraživačke kompetentnosti tokom njihove izrade i objave. Tematika kojom se ona bavi je veoma aktelna, saznanjno izazovna i dragocjena za unapređenje pedagoških disciplina, odnosno oblasti na koje konkuriše. Pristup i stil njenog svekolikog rada i istraživanja karakteriše zavidna sistematičnost, cjelishodan izbor i valjana upotreba metodoloških procedura, te korištenje i sprovođenje studioznih analiza, interpretiranja dobijenih rezultata, kao i sposobnost njihovog sveukupnog korištenja za izvođenje naučno valjanih sudova, zaključaka i generalizacija. Njena posvećenost kontinuiranom usavršavanju i profesionalnom napredovanju rezultirala je brojnim prezentovanim i objavljenim stručnim i naučno-istraživačkim radovima, te uspješnim angažovanjem u raznovrsnim domaćim i međunarodnim projektima. Na ovaj način sticana nova znanja i iskustva omogućavala su joj da permanentno obogaćuje vlastitu praksu ovaplotivši je uspješnim, kompetentnim i savjesnim radom sa studentima na različitim studijskim programima. Imajući u vidu navedeno, a na temelju sveobuhvatno sprovedene analize, Konkursom za izbor predviđene dokumentacije, mišljenja sam da je dr Sanja Čalović - Nenezić ispunila potrebne uslove za izbor u zvanje docent, saglasno propisanim Uslovim i kriterijumim za izbor u akademska zvanja Univerziteta Crne Gore, od 16.4.2019. godine.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Koleginica dr Sanja Čalović - Nenezić je angažovana na Filozofskom fakultetu u Nikšiću kao honorarni saradnik u nastavi studijske 2008/09. godine, na Studijskim programima: Pedagogija, Obrazovanje učitelja i Psihologija. Na ovim studijskim programima izvodila je vježbe iz oblasti Metodologije pedagoških istraživanja i Opšte pedagogije. Studijske 2009/10. godine zasnovala je radni odnos u svojstvu saradnika u nastavi. Izvodila je vježbe iz predmeta: Metodologija pedagoških istraživanja I i II (Studijski program za pedagogiju, Studijski program za obrazovanje učitelja, Studijski program za predškolsko vaspitanje), Pedagoška komunikologija, Dokimologija (Studijski program za pedagogiju), Osnove pedagogije (Studijski program za psihologiju). Bila je dugogodišnji moj saradnik u realizaciji nastave na predmetima iz oblasti Metodologije pedagoških istraživanja - na Studijskom programu za pedagogiju, Studijskom programu za obrazovanje učitelja i Studijskom programu za predškolsko vaspitanje i obrazovanje. Osim toga, pod mojim mentorstvom odbranila je diplomski (završni) i master rad s najvišim ocjenama. Tokom naše višegodišnje uspješne i korektno saradnje uvjerio sam se da su njene profesionalno-stručne, naučno-istraživačke i pedagoško-didaktičke kompetencije zaista na zavidnom nivou. Ovaj stav dodatno osnažuju i nepristrasno potvrđuju izuzetno visoke ocjene u kontinuitetu izricane u anonimnim anketama od strane njenih mnogobrojnih studenata sa različitih studijskih programa.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

Analizirajući uz prijavu na Konkurs priloženu dokumentaciju, konstatujem da je kandidatkinja dr Sanja Čalović - Nenezić dostavila klasifikacionu bibliografiju (uz precizno bodovanje), i svekoliku drugu neophodnu dokumentaciju.

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD		20		50.04
2. UMJETNIČKI RAD		-		-
3. PEDAGOŠKI RAD				5
UKUPNO		20		55.04

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu detaljnog uvida u raspoloživu dokumentaciju i sveobuhvatne analize naučno-istraživačke i pedagoško-didaktičke djelatnosti kandidatkinje dr Sanje Čalović - Nenezić, konstatujem da ona ispunjava sve uslove predviđene Zakonom o visokom obrazovanju i važećim Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja Univerziteta Crne Gore za izbor u zvanje za koje konkuriše. Stoga s posebnim zadovoljstvom i profesionalnom odgovornošću predlažem Vijeću Filozofskog fakulteta i Senatu Univerziteta Crne

Gore da dr Sanju Čalović - Nenezić **izaberu u zvanje docenta** za oblasti Metodologija pedagoških istraživanja (na predmetima: Osnove metodologije pedagoških istraživanja - 3 časa; Uvod u metodologiju pedagoških istraživanja - 2 časa; Teorijske osnove metodologije pedagoških istraživanja - 2 časa) i oblast Didaktika (na predmet Dokimologija - 3 časa) pri Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT
Prof.dr Nikola Mijanović

IZVJESTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Na sjednici Senata održanoj 27.11.2024. godine, Odlukom broj 03-4694/5, imenovana sam za člana Komisije za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblasti Didaktika i Metodologija pedagoških istraživanja na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Na Konkurs koji je objavljen u Dnevnom listu „Pobjeda“ od 18.10.2024. godine, kao kandidat javila se dr Sanja Čalović Nenezić, saradnica na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Na osnovu razmatranja konkursne dokumentacije izvjesno je da dr Čalović Nenezić u pogledu stepena obrazovanja (doktor nauka iz oblasti pedagogije) ispunjava neophodne uslove propisane Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja za izbor u prvo akademsko zvanje. Kandidatkinja je angažovana kao saradnik u nastavi na Filozofskom fakultetu od akademske 2008/09. godine.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

U tematski bogatoj bibliografiji koju je priložila koleginica Čalović Nenezić, izdvajaju se kao autorski rad koji je indeksiran u kategoriji Q2 u bazama SSCI. Rad pod naslovom *Influences of preschool on the development of self-control in preschool children in Montenegro* [Uticaj vrtića na razvoj samokontrole kod djece predškolskog uzrasta u Crnoj Gori], objavljen je u časopisu *South African Journal of Education*, vol. 39, supplement 2: S1-S9. U teorijskom dijelu rada izvjesno je nastojanje autora da definišu pojmove samoregulacije i samokontrole i objasne njihov značaj na predškolskom uzrastu, uzimajući u obzir različita polazišta i navodeći relevantna istraživanja. Ulogu vaspitača je potrebno percipirati kroz kvalitetan socio- pedagoški kontekst, odnosno mrežu recipročnih interakcija koje podržavaju različite individualne i grapne procese kojima se umjerava vaspitanje djece i njihov razvoj. Uloga konteksta za razvoj samokontrole na predškolskom uzrastu je druga važna dimenzija koja se problematizuje u teorijskom dijelu rada. U tom smislu je važna fleksibilnost okruženja, ali i stalnost u postupanju vaspitača, odnosno doslednost u sprovođenju određenih aktivnosti. Cilj istraživačke studije odnosi se na identifikovanje ključnih faktora koji utiču na razvoj samokontrole kod djece predškolskog uzrasta. Sprovedeno istraživanje je kvalitativnog tipa, uz primjenu posmatranja kao istraživačke tehnike u prvoj fazi, i fokus grupnog intervjuisanja u drugoj fazi. Za sistematizovanje i kodiranje podataka dobijenih istraživanjem korišćen je ATLAS.ti softver, čime se nesumnjivo uvećava vrijednost rada. Rezultati istraživanja pokazuju da je komunikacija između vaspitača i djece pretežno linearna sa opštevažećim uputstvima i grupnim zadacima koji dominiraju tokom radnog dana. Dobijenim istraživačkim nalazima potvrđuje se značaj konteksta za podučavanje samokontrole kod djece predškolskog uzrasta, pri čemu je neophodno podsticati i promovisati pozitivnu komunikaciju i kvalitetnu interakciju vaspitač - dijete. Saznanja do koji se istraživanjem došlo upućuju i na nedovoljno osvjješćivanje (reflektovanje) vlastitih praksi vaspitača. Kao značajne pedagoške implikacije, autorke navode, uz neophodno reflektovanje vlastite vaspitačke prakse, podsticanje kvalitetne interakcije sa djecom kao nesumnjiv podsticaj razvoju njihove samokontrole.

U radu *Funkcije ilustracije u udžbenicima maternjeg jezika u trećem razredu osnovne škole u Crnoj Gori*, koji je objavljen u zborniku *Udžbenik u funkciji nastave i učenja*, u izdanju Učiteljskog fakulteta u Užicu, 2016, razmatra se pitanje značaja ilustracija u udžbenicima za mlađe razrede osnovne škole. Ilustracije u udžbenicima ostvaruju niz funkcija. Osnovna svrha ilustracija odnosi se na lakše uočavanje i razumijevanje strukture teksta, mada uz to imaju motivacione i druge uloge. U udžbenicima za mlađe razrede osnovne škole ilustracije imaju poseban značaj, jer se učenik mlađeg školskog uzrasta tek opismenjava, pa mu je ilustrativni material mnogo jasniji od teksta. U radu su prezentovani rezultati istraživanja koje je realizovano u osnovnim školama u Nikšiću, na uzorku od 100 nastavnika. U okviru deskriptivne metode korišćena je tehnika skaliranja i tehnika analize sadržaja. Cilj istraživanja bio je da se utvrde mišljenja nastavnika razredne nastave o ilustracijama u udžbenicima maternjeg jezika za treći

razred, i to kroz: brojnost ilustracija, saglasnost ilustracija, sadržaja i drugih komponenti, kao i dosljednost likovno-grafičkih rješenja. Ispitanici su rangirali zastupljenost ilustracija u odnosu na njihovu funkciju. Kvalitativnim procjenama istraživača obuhvaćen je udžbenički komplet (priručnik, udžbenik, radna sveska), jer se tek u cjelovitoj slici sagledavaju rješenja data u udžbeniku. Rezultati istraživanja koje je realizovano pokazuju sljedeće: Čigra slova i glasova 3 sadrži optimalan broj ilustracija, s tim što ispitanici smatraju da se udio ilustrativnog materijala može i povećati. U analiziranom udžbeniku nema tzv. besmislenih ilustracija, odnosno onih koje služe samo kao ornamentika tekstu. U odnosu usaglašenosti verbalnog i slikovnog dijela udžbenika, ispitanici ističu visoku skladnost materijala. Vrednovanjem doslednosti likovno-grafičkih rješenja utvrđeno je da je ona izuzetno uspješno ostvarena. Kao najistaknutije ilustracije prepoznate su one koje predstavljaju dopunu tekstu. Opšte gledano, rezultati istraživanja pokazuju da su ispitanici visoko vrednovali udžbenik Čigra slova Iglasova 3 u pogledu njihovih ilustrativnih elemenata.

Rad koji nosi naziv *Dosadašnja i inovirana koncepcija obrazovanja učitelja u Crnoj Gori*, objavljen u zborniku radova Banjalučki novembarski susreti 2016., u fokusu ima ispitivanje mišljenja studenata o potrebnosti pojedinih nastavnih predmeta u nastavnim planovima na Studijskom programu za obrazovanje učitelja. Studijski program za obrazovanje učitelja akreditovan je 2007. godine i reakreditovan 2012. godine kao osnovni akademski četvorogodišnji program obima 240 ECTS kredita. Uz osnovne, akreditacijom su obuhvaćene i jednogodišnje master studije obima 60 ECTS kredita. Nastavni plan četvorogodišnjih studija sadržao je tri grupe predmeta: pedagoško-psihološke, predmete bazičnih nauka i umjetnosti i didaktičko- metodičke discipline. U okviru (re)kreditacionog procesa, studijske 2017/18. godine, predložen je novi model studija (5+0) koji predstavlja integrisane master studije obima 300 ECTS. Cilj istraživanja bio je ispitati mišljenje studenata o potrebnosti pojedinih nastavnih predmeta u nastavnim planovima (onim koji je bio u tom trenutku aktuelan, obima 240 ECTS i predloženog, obima 300 ECTS). Istraživanje je realizovano na uzorku od 110 studenata, deskriptivnom metodom i tehnikom anketiranja. Anketni upitnik sadržao je: 1. spisak predmeta u oba nastavna plana (studenti su dodjeljivali ocjenu "potrebnosti" 1-5), 2. pitanja otvorenog tipa na koja su ispitanici iznosili odgovore na osnovu vlastite procjene. Bazična svrha istraživanja odnosila se na uključivanje podataka zasnovanih na prikupljenim mišljenjima, u cjelokupan (re)akreditacioni materijal. Na osnovu ocjena studenata izvedeni su zaključci da su najveće ocjene dodjeljene predmetima koji se odnose na gramatiku i pravopis maternjeg jezika, književnost, matematičke discipline i metodike nastave odgovarajućih predmeta. Kao veoma potrebne procijenjene su pedagoško-psihološke discipline (ocjene su se kretale u rasponu od 4 do 4,70). Ovaj rezultat je tumačen kao veoma pozitivan u smislu razumijevanja pedagoških i psiholoških saznanja u učiteljskom poslu. Uz postojeće pedagoške discipline, uvedeni su predmeti školske prakse I izborni pedagoško-psihološki predmeti. Predmeti fundamentalnih nauka (Fizika, Hemija, Filozofija), kako se navodi u radu, nijesu "ubjedili" studente da su im potrebni u njihovoj profesiji. Pojedini predmeti su izmjenjeni pod pretpostavkom da će nužno povezivanje u interdisciplinarnu oblast podržati proces integrisanog učenja i poučavanja. Predmeti poput Osnova informatike, Tehnike sa informatikom i Savremene obrazovne tehnologije ocijenjeni su od strane studenata kao visokoteorijski i nedovoljno povezani sa poslom učitelja. Na temelju tog istraživačkog nalaza ovi predmeti su značajno izmjenjeni u novom kurikulumu. Opšta ocjena novog Nastavnog plana je 4, uz opservacije studenata da je utemeljeniji, rasterećeniji, sa više prakse, ali mu je mana što traje pet godina.

Klasifikaciona bibliografija kandidatkinje svjedoči o velikom broju tematski različitih radova. Pored toga što su teme kojima se ona bavi aktuelne, priložene radove karakteriše ozbiljan i temeljan pristup njihovom proučavanju, kao i korišćenje raznovrsne metodološke aparature. Naučno-istraživačku djelatnost karakteriše pored broja objavljenih radova i nesumnjiva raznolikost (poglavlje u monografiji međunarodnog značaja, radovi objavljeni u časopisima u kategorijama Q2, Q4, Q5, Q6, radovi na naučnim konferencijama, saopštenja na međunarodnim i nacionalnim naučnim skupovima, uređivačka i recenzentska djelatnost, učešće u naučno-istraživačkim projektima).

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Koleginica dr Sanja Čalović Nenezić angažovana je na Filozofskom fakultetu od 2008. godine na poslovima saradnika u

nastavi na različitim pedagoškim predmetima iz oblasti Opšte pedagogije, Didaktike i Metodologije pedagoških istraživanja. Sa kolegicom sam saradivala kako u nastavi na predmetu Pedagoška komunikologija, tako i u kreiranju i realizaciji brojnih seminara akreditovanih kod Zavoda za školstvo. U radu je pokazala odgovoran, studiozan, sistematičan i saradnički pristup. Pedagoške teme kojima se bavi su aktuelne, a pristupi njihovom proučavanju su metodološki raznoliki. Trenutno izvodi predavanja na više studijskih programa na Filozofskom fakultetu, na predmetima: Osnove metodologije pedagoških istraživanja, Pedagoške naučno-istraživačke metode, Teorijske osnove metodologije pedagoških istraživanja. Operativna naučno-pedagoška proučavanja vaspitanja, Uvod u metodologiju pedagoških istraživanja, Kvantitativno-

kvalitativna istraživanja vaspitanja, Istraživanja u inkluziji i Dokimologija. Studentsko ocjenjivanje kvaliteta realizovane nastave potvrđuje pedagoške kompetencije dr Sanje Calović Nenezić. budući da je u studentskim anketama ocjenjena najvećim ocjenama,

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

Uvidom u prijavljene radove i konkursni materijal, konstatujem da je kandidatkinja dr Sanja Calović Nenezić precizno pripremila klasifikacionu bibliografiju, kao i propratni dokazni materijal.

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD		20		50.04
2. UMJETNIČKI RAD		-		-
3. PEDAGOŠKI RAD				5
UKUPNO		20		55.04

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu analize priloženog konkursnog materijala, konstatujem da kandidatkinja dr Sanja Čalović Nenezić ispunjava sve uslove koji su propisani Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja. Budući da kandidatkinja posjeduje kompetencije za bavljenje naučno-istraživačkim i pedagoškim radom, sa zadovoljstvom predlažem Vijeću Filozofskog fakulteta i Senatu Univerziteta Crne Gore da dr Sanju Čalović Nenezić **izabere u zvanje docenta** za oblasti Didaktika i Metodologija pedagoških istraživanja.

RECENZENT

Doc. dr Katarina Todorović
Nikšić

SADRŽAJ:**1. REFERATI ZA IZBOR U ZVANJA****Fakultet likovnih umjetnosti**

Referat za izbor u akademsko zvanje za oblast:
Vajarstvo 1

Referat za izbor u akademsko zvanje za oblast:
Grafički dizajn 9

Filološki fakultet

Referat za izbor u akademsko zvanje za oblasti:
Anglistika - engleski jezik i Prevodilaštvo 20

Filozofski fakultet

Referat za izbor u akademsko zvanje za oblast:
Istorija srednjeg vijeka 29

Referat za izbor u akademsko zvanje za oblasti:
Metodologija pedagoških istraživanja i Didaktika 40